

9/2026

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

ARTEMIS

FATHER & SON HUNTING

STEEL ACTION

PREMOVLEČNE REPETIRNE PUŠKE NEMŠKEGA
PROIZVAJALCA, KATERIH SISTEM JE V CELOTI
KOVINSKI.

R1X

TERMALNA OPTIKA Z IZJEMNO
KVALITETO SLIKE
TER 5-LETNO GARANCIJO.

Deerhunter®

ARTEMIS FSH d.o.o.

SPARTAN

PRECISION EQUIPMENT

www.artemishunting.si

info@artemishunting.si

Podpeška cesta 1 | 1351 Brezovica pri Ljubljani

+386 31 383 922 | +386 51 624 666

Artemis Hunting

artemis_fatherandsonhunting

Blaser R8

Haenel NXT

Merkel K9

Benelli Lupo

Ase Ultra

Spartan

Puščarstvo Špendal

Gramozna pot 9,
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664

email: info@guns-spendal.si

Spletna trgovina: www.guns-spendal.si

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, FX Airguns in Mauser
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Rottweil, Sax, LFB, NobelSport Italia
- Oplačila: Chevalier, Merkel Gear, Blaser
- Termalne naprave: Nopix in Hikmicro

Izvajamo vsa puščarska dela.

Popusti na artikle iz zaloge!

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIX., št. 9
september – kimavec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Gracer, d. o. o., Celje
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: Miran Štrukelj
Martin Hočevnar, Ivan Kuljaj, Igor Pičulin,
Franc Rotar, Branko Tucovič,
Franc Wakounig, dr. Jane Weber

Lektorica in korektorica: Marjetka Šivic
Oblikovanje in prelom: Andrej Filipič
Obdelava fotografij: Milan Zupan
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 21.500 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Elo Mihevc

IZ VSEBINE:

UVODNIK	364
<i>I. Kocjančič:</i>	Društvo slovenskih lovk – povezane z naravo, tradicijo in prijateljstvom
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...	366
LOVSTVO	368
<i>B. Leskovic:</i>	Ruk jelenjadi
<i>I. Koren</i>	Številčnost zahodnovisokokraške populacije jelenjadi (<i>Cervus elaphus L.</i>) In primerjava s tolminsko populacijo
OSUPLJIVI GOZDNI SVET	375
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Gozdna transportna služba
LOVSKO OROŽJE, NABOJI, OPTIKA IN OPREMA	378
<i>G. Hodnik:</i>	Dvajset let 6,5 Creedmoor
PO LOVSKEM SVETU	380
<i>M. Kozjek:</i>	Domžalski rogisti ponovno zlati na mednarodnem tekmovanju v Avstriji
GOZD NA ŽLICI IN VILICAH	381
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Kadar bukev bogato obrodi ...
NA KRATKO IZ TUJIH MEDLJEV	382
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO	383
<i>R. Tornazin:</i>	Krog zaupanja
LOVSKO PESNIŠTVO	385
<i>E. Černigoi:</i>	blizu si mi
LOVSKA ORGANIZACIJA	386
<i>P. Novak:</i>	Zapisrega novih lovcev Prekmurja in Prlekije
<i>B. Kunej:</i>	Volilni zbor upravljalcev lovišč Pohorskega OZUL
<i>A. Čič, A. Klemenc:</i>	Notranjski muzej in Postojnsko-Bistriška ZLD skupaj za ohranjanje lovske dediščine
<i>O. Bakal:</i>	Zelena bratovščina obeležila 80-letnico LD Negova
<i>M. Kontelj:</i>	Osem desetletij LD Dekani in pet desetletij pobratenja
<i>J. Žerdin:</i>	LD Destrnik praznovala 80 let delovanja
<i>S. Križanec:</i>	Slovesno ob 80. obletnici delovanja LD Bojansko Štore
<i>D. Lepšina:</i>	LD Globoko: naših 80 let
<i>P. Čavničar:</i>	Osemdeset let LD Šmartno na Pohorju
<i>J. Žerdin:</i>	Lovska razstava ob 80. obletnici LD Stoperce
<i>P. Zupančič:</i>	Kronika ob 80-letnici LD Jesenice
<i>F. Rotar:</i>	Osemdeset let lovstva na Muti
<i>A. Dekleva:</i>	Tabor mladih v LD Gradišče Košana in 80 let lovske družine
<i>M. Toš:</i>	Dvodnevna strelska prireditev ob 80-letnici LD Juršinci
<i>U. Kmetec:</i>	Osemdesetletnico LD Dobovec obeležili s proslavo in zbornikom
JUBILANTI	397
BASEN	398
<i>T. Polanc:</i>	Pametnejši odneha
MLADI IN LOVSTVO	400
<i>J. Žerdin:</i>	Bober v svojem naravnem okolju
<i>M. Strnad:</i>	Rezultati osnovnošolskega fotografskega natečaja Zimska pravljica gozda
<i>M. Toš:</i>	V Benediktu že drugi lovski tabor za mlade
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Gozdni gradbeniki
LOVSKI OPRTNIK	403
<i>D. Ovcjak:</i>	LD Koper: bogastvo istrskega lovišča in lovske tradicije
<i>F. Rotar:</i>	Lovci in gorski reševalci v navezi
<i>T. Polanc:</i>	V spomin na Tadeja Florjančiča
<i>J. Lapajne:</i>	Sedmi lovski pohod na Slavnik
<i>M. Toš:</i>	Miloš Kelih – lovec, ki ni šel nikamor brez gamskega čopa za klobukom in lovskega psa
<i>Žan in Eva:</i>	Divjačinska rulada s sirom in šetrajem
V SPOMIN	408
LOVSKA KINOLOGIJA	409
<i>J. Verčko:</i>	Štirideseti troboj barvarjev med klubi Avstrije – Italije – Slovenije
<i>B. Kunej:</i>	Občni zbor LKD Maribor

SLIKA NA NASLOVNICI:

Jelenjad (*Cervus elaphus*)

Foto: Rok Mikuletič

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalac).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Društvo slovenskih lovk – povezane z naravo, tradicijo in prijateljstvom

Ivica Kocjančič,
predsednica Društva slovenskih lovk

Sem Ivica Kocjančič, predsednica Društva slovenskih lovk (DSL), ki ga vodim že drugi mandat. Ljubezen do narave in lovstva mi je bila položena v zibelko; odraščala sem v lovski družini, v kateri je bil lovec moj oče, zdaj pa je lovec tudi moj mož, ki me pri mojem delu ves čas podpira, spodbuja in razume. Brez njegove podpore bi bilo marsikatero društveno obveznost težje izpeljati. Lovstvo zame nikoli ni pomenilo zgolj lova; pomenilo je način življenja, spoštovanje narave, odgovornost do div-

jadi, prijateljstvo in pripadnost skupnosti. Te vrednote so me spremljale vse življenje in so tudi vodilo mojega dela v DSL. Čeprav opravljam funkcijo predsednice, vedno poudarjam, da društvo ni moje – društvo je naše. Ustvarjamo ga vse članice, ki s svojim znanjem, delom in prostovoljnim trudom soustvarjamo njegovo zgodbo. Kot predsednica lahko dajem smer, uspeh društva pa je vedno rezultat skupnega dela. Ko se ozrem nazaj, vidim, da mi je lovstvo dalo veliko več kot le znanje o naravi; podarilo mi je prijateljstva, nepozabna doživetja in ljudi, ki jim lahko zaupam. Zato si želim, da bi DSL tudi v prihodnje ostalo prostor, kjer se vsaka članica počuti sprejeto, spoštovano in slišano. Če me kdo vpraša, na kaj sem najbolj ponosna, odgovor nista organizacija mednarodnih dogodkov ali priznanja, ki smo jih prejela. Najbolj sem ponosna, da smo med slovenskimi lovkami ustvarile skupnost, v kateri se veselimo uspehov druga druge, si pomagamo in ostajamo prijateljice. To je največji dosežek našega društva in temelj, na katerem želimo graditi tudi prihodnost. Lovstvo me je naučilo, da v gozdu največjih sledi ne puščajo koraki, temveč dejanja. Zato si želim, da bi tudi DSL za seboj puščalo predvsem dobre zgodbe, iskrena prijateljstva in spoštovanje – do narave, divjadi in ljudi.

V Sloveniji ima lovstvo bogato tradicijo, ki se prenaša iz roda v rod in temelji na spoštovanju narave, odgovornem upravljanju z divjadjo ter ohranjanju kulturne dediščine. Čeprav je bilo nekoč skoraj izključno moška dejavnost, zdaj v njem vse pomembnejšo vlogo prevzemamo tudi ženske. Slovenske lovke smo dokaz, da lovstvo ne pozna razlik med spoloma, temveč ceni znanje, odgovornost, spoštovanje in predanost. Zamisel o ustanovitvi DSL se je porodila leta 2013 na Mednarodnem sejmu lovstva in ribištva v Gornji Radgoni. Nekaj slovenskih lovk je ob pogovoru ugotovilo, da si želi več medsebojnega

povezovanja, izmenjave izkušenj in skupnega delovanja doma ter v tujini. Iz prijateljskega pogovora se je rodila ideja, ki je kmalu prerasla v ustanovitev društva. Sama sem članica DSL od decembra 2013 in z veseljem spremljam njegovo rast od prvih korakov do danes. Od začetne skupine navdušenih lovk smo postale prepoznavno društvo, ki ga spoštujejo tako doma kot tudi v številnih evropskih državah.

DSL je prvo in edino društvo v Sloveniji, ki povezuje lovke iz vseh slovenskih lovskih družin. Njegov namen ni ločevanje lovk od lovcev, temveč povezovanje žensk, ki jih družijo ljubezen do narave, lovstva, prostovoljnega dela in druženja. Naše društvo dopolnjuje delo lovskih družin, omogoča izmenjavo izkušenj, pridobivanje novih znanj ter krepitev prijateljskih vezi med lovkami iz vse Slovenije. Društvo deluje v skladu s svojim statutom. Najvišji organ je občni zbor, za redno delo pa skrbijo upravni odbor (predsednica, podpredsednica, poslovna sekretarka in dve članici) ter drugi organi društva. Posebnost našega delovanja je, da vse temelji na prostovoljstvu. Nimamo zaposlenih, zato vsak dogodek, vsaka delavnica, vsako srečanje ali projekt nastane zaradi pripravljenosti nas članic, da del svojega prostega časa in tudi sredstev namenimo skupnemu cilju. Vsaka članica DSL je hkrati tudi članica svoje matične lovske družine. Tam opravljamo svoje dolžnosti, sodelujemo pri vseh lovskih opravilih in prispevamo k življenju svoje lovske družine. Poleg tega imamo vsaka svojo službo, družino in številne druge obveznosti. Prav zato kot predsednica še toliko bolj cenim njihov trud in pripravljenost sodelovati tudi v našem društvu.

Ob tej priložnosti iskreno vabim vse slovenske lovke, ki še niso članice DSL, da se nam pridružijo. Društvo ni dodatna obveznost, temveč priložnost za nova prijateljstva, izmenjavo znanja, strokovno rast in skupno predstavitev slovenskih lovk doma in po svetu. Naše društvo je nastalo iz preproste, a močne želje – povezati slovenske lovke. Številne smo bile v svojih lovskih družinah edine ali med redkimi ženskami, zato smo si želele prostor, kjer bi lahko izmenjale izkušnje, se medsebojno podpirale in skupaj ustvarjale nove zgodbe. Iz take želje je nastala ideja o ustanovitvi DSL, ki je po pripravi statuta in vseh potrebnih postopkih postalo tudi uradna organizacija. Od takrat je minilo že kar precej let. Zdaj smo prepoznavne tako doma kot v tujini. Naše članice prihajajo iz vseh delov Slovenije, imajo različne poklice, so iz različnih generacij in življenjskih okolij, povezuje pa nas skupna ljubezen do narave in odgovorno opravljanje lovskega poslanstva. Sodelujemo z Lovsko zvezo Slovenije (LZS), lovskimi družinami, kinološkimi društvi, naravovarstvenimi organizacijami, osnovnimi šolami in številnimi posamezniki, ki prepoznavajo pomen našega dela. Posebno mesto namenjamo vzgoji mladih. Prepričane smo, da se odnos do narave začne oblikovati že v otroštvu,

zato redno organiziramo in sodelujemo pri naravovarstvenih taborih, predstavitev lovstva in izobraževalnih delavnicah za otroke in mladino.

V Sloveniji se iz leta v leto večja število lovč. Čeprav predstavljamo manjši delež vseh slovenskih lovcev, se v lovstvu opazno spreminja položaj žensk. Vedno več nas opravlja odgovorne naloge v lovskih družinah, sodelujemo pri strokovnem delu, v kinologiji, strelstvu, lovski kulturi in organizaciji pomembnih dogodkov. V zadnjih letih smo v Sloveniji uspešno organizirale več mednarodnih damskih lovov, na katerih so sodelovale lovke iz številnih držav. Takšna srečanja pomenijo veliko več kot lov: so priložnost za izmenjavo izkušenj, spoznavanje različnih lovskih kultur, sklepanje novih prijateljstev in utrjevanje sodelovanja med evropskimi lovskimi. Naše delo pa ni usmerjeno le v sedanost. Pogled imamo uprt tudi v prihodnost. Želimo si, da bi se za lovstvo odločalo vedno več žensk, da bi bile samozavestne pri prevzemanju odgovornih nalog in da bi skupaj gradile sodobno podobo slovenskega lovstva. V prihodnjih letih bomo nadaljevale z organizacijo mednarodnih srečanj, strokovnih konferenc, izobraževanj, naravovarstvenih projektov in dobrodelnih aktivnosti. Še naprej bomo predstavljale Slovenijo v mednarodnem prostoru in dokazovale, da lahko majhna država s predanimi ljudmi doseže veliko.

Lovke smo varuhinje narave, ambasadorke lovske etike in most med tradicijo in prihodnostjo. S ponosom nosimo zeleno barvo lovstva in verjamemo, da lahko s svojim delom prispevamo k boljšemu razumevanju lovstva v družbi. Naj tudi v prihodnje ostane naš skupni moto preprost, a iskren: spoštovati naravo, ohranjati tradicijo in povezovati ljudi. Že od ustanovitve društva veliko pozornosti namenjamo mednarodnemu sodelovanju. Verjamemo, da lovstvo povezuje ljudi ne

glede na jezik, kulturo ali državne meje. Skozi leta smo stkale tesna prijateljstva z lovskimi iz Avstrije, Italije, Madžarske, Hrvaške, Slovaške, Češke, Srbije, Nizozemske, Poljske, Estonije, Nemčije, Švice, Islandije, Bolgarije in drugih evropskih držav. Redno se udeležujemo njihovih jubilejnih srečanj, mednarodnih damskih lovov, strokovnih konferenc, posvetov in drugih srečanj. Posebno smo ponosne, da slovenske lovke postajamo prepoznavne tudi kot aktivne sogovornice na področju trajnostnega lovstva, varstva narave in izobraževanja. S svojim delom dokazujemo, da lahko tudi manjše društvo pomembno prispeva k razvoju evropskega sodelovanja.

Pred nami je največji projekt v zgodovini DSL. Aprila 2027 bomo v sodelovanju z LZS organizirale mednarodno konferenco WaSH 2027 (Women and Sustainable Hunting oz. v prevodu iz angleščine Ženske in trajnostni lov). To bo pomemben strokovni in mednarodni dogodek, na katerem bomo gostile predstavnice lovskih organizacij in priznane strokovnjake iz številnih evropskih držav. Konferenca bo namenjena izmenjavi znanja, predstavitvi dobrih praks in razpravi o vlogi žensk pri razvoju trajnostnega lovstva. Za naše društvo je organizacija konference veliko priznanje in hkrati velika odgovornost. Verjamemo, da bomo svetu pokazale ne le strokovnost slovenskega lovstva, temveč tudi gostoljubnost, sodelovanje in spoštovanje do narave, ki nas povezujejo.

Vem, da bomo tudi v prihodnje ostale zveste vrednotam, na katerih je bilo društvo ustanovljeno – spoštovanju, prijateljstvu, prostovoljstvu in sodelovanju. Naša želja je, da DSL ni le združenje lovč, pač pa je skupnost žensk, ki verjamemo, da so znanje, spoštovanje narave in prijateljstvo vrednote, ki jih je vredno negovati in prenašati prihodnjim generacijam.

Foto: Osebn. arhiv Ivce Kocijancič

Občni zbor DSL 2026

Foto: Jasna Kovarčič Siuka

CIGLER KRALJ: POPULACIJA MEDVEDA NI VEČ POD KONTROLO, SOBIVANJE NI MOGOČE

STA IN DELO, 25. 6. 2026
 Na ponedeljkovem zasedanju kmetijskih ministrov v Luksemburgu se je Slovenija pridružila predstavljeni pobudi Romunije, da bi znižali status zaščite medveda v Evropi, je sporočil kmetijski minister Janez Cigler Kralj. Po njegovi oceni populacija rjavega medveda namreč ni pod nadzorom, zato sobivanje z njo ni več mogoče. Kot je v izjavi prek družbenega omrežja Facebook pojasnil Cigler Kralj, se je država z njegovo »intervencijo« pridružila pobudi Romunije na področju upravljanja populacije rjavega medveda. Kot so za STA pojasnili na ministrstvu za kmetijstvo, pa je Cigler Kralj v pogovorih o vprašanju zmanjšanja zaščite rjavega

medveda na srečanju z drugimi kmetijskimi ministri Evropske unije (EU) opozoril tudi, da je Slovenija država z eno največjih gostot rjavega medveda v Evropi, kar je hkrati naravovarstveni uspeh in vse večji družbeni izziv. Ob tem se je zavzel »za celovit in uravnotežen pristop, ki zajema preventivo, hitro ukrepanje pri problematičnih osebkih in jasno ter pravno vzdržno aktivno upravljanje populacije v okviru habitatne direktive EU«. Dodal je, da dandanes upravljanje medveda ni več le vprašanje varstva narave, temveč tudi vprašanje varnosti ljudi, zaščite kmetijstva in sobivanja na podeželju.

RAKITNA ZAPRLA VRATA MEDVEDOM: »TO NI BILO VEČ SOBIVANJE«

www.svet24.si/lokalno/, 22. 7. 2026 (D. K.) – Na Rakitni pri čistilni napravi je po-

tekala predstavitev novih medvedovarnih smetnjakov, ki bodo medvedom preprečevali dostop do odpadkov in drugih virov hrane v bližini naselij. Gre za enega od preventivnih ukrepov, s katerim želijo zmanjšati možnost srečanj med medvedi in ljudmi ter preprečiti konflikte. Predstavili so tudi širše ukrepe za sobivanje ljudi in velikih zveri ter načrte za nadaljnje zmanjševanje tveganj, povezanih s približevanjem medvedov naseljem. Medvedovarne smetnjake so junija in julija letos že postavili v štirih slovenskih občinah – Brezovici, Črnomlju, Loškem Potoku in Sodražici. Ena od lokacij je tudi Rakitna, kjer so predstavili ta pomemben preventivni ukrep. Smetnjaki so namenjeni preprečevanju dostopa rjavih medvedov do odpadkov in drugih lahko dostopnih virov hrane v bližini naselij, s čimer pristojni želijo zmanjšati njihovo zadrževanje v urbanem okolju ter posledično zmanjšati možnost konfliktov med medvedi in ljudmi.

ROJSTNODNEVNI OBISK LOVSKIH PRIJATELJEV

GORENJSKI GLAS, 9. 7. 2026 (Alenka Brun) – Člana Lovske družine Poljane (LD) Lada Dolenca so ob njegovem osemdesetem rojstnem dnevu obiskali njegovi lovski prijatelji, in sicer nekdanji lovski inšpektor in jubilarov vojaški (so)padalec Joško Muri, nekdanji tajnik in sekretar Zveze lovskih družin Gorenjske Branko Galjot, lovski funkcionar in predavatelj Vili Tomat, predsednik Zveze lovskih družin Gorenjske Peter Belhar in lovski prijatelj Franci Ekar. Slednji je povedal, da je tokratni slavjenec Lado Dolenec vstopil v lovske vrste kot pripravnik že leta 1970 in po opravljenem lovskem izpitu leta 1972 postal redni član LD Poljane (nad Škofjo Loko): »V aktivnem lovskem obdobju so mu bile zaupane odgovorne funkcije gospodarja ter starešine oziroma predsednika lovske družine.

Aktiven je bil na lovsko-strokovnem področju, saj je opravil izpite in usposabljanja za lovskega čuvaja ter mentorja za usposabljanje mladih lovcev.«

NA KOČEVSKEM SE MU JE PRIKAZALA ENA NAJBOLJ SKRIVNOSTNIH ZVERI PRI NAS

Www.nadlani.si, 25. 7. 2026 – Mirna vožnja po gozdni makadamski poti se je v trenutku spremenila v srečanje, ki ga ljubitelj narave Aleš Hrovat ne bo nikoli pozabil. Pred njim se je pojavila divja mačka – plašna prebivalka slovenskih gozdov, ki jo le redki vidijo na lastne oči. Ko se človek odpravi v prostrane kočevske gozdove, nikoli ne ve, kaj ga čaka za naslednjim ovinkom. Tokrat je Alešu Hrovatu pot

prekrižala ena najbolj skrivnostnih prostoživečih živali pri nas. Divja mačka je za nekaj trenutkov obstala na gozdni poti, Hrovat pa je imel dovolj časa, da je posnel redek prizor. Svoje navdušenje je pozneje delil tudi na družbenih omrežjih.

ITALIJANSKE POHODNIKE V SLOVENSKIH GORAH PRESENETIL TROP VOLKOV

Www.n1info.si, 4. 8. 2026 (I. M.) – Trije mladi italijanski pohodniki, ki so se odpravili na štiridnevno turo po Triglavskem pogorju, so morali prvi dan prekiniti pot, potem ko so na območju med Planino Laz in Mišeljским prevalom naleteli na trop volkov. Ker si poti niso upali nadaljevati, so poklicali gorske

reševalce, ki so jih ponoči varno pospremili nazaj v dolino. Kot so poudarili na Gorski reševalni službi Bohinj, so srečanja z volkovi redka, saj se praviloma izogibajo ljudem: »Če na planinski poti ali kje drugje srečate volka, ostanite mirni, počasi se umaknite v smeri prihoda in govorite z normalnim tonom,« so svetovali gorski reševalci. Ob tem so dodali, da je situacija neprijetna, a da so skrbi odveč, saj se »volk načeloma bolj boji vas kot vi njega«.

BITKA MED KMETI IN DIVJIMI PRAŠIČI

NEDELJSKI DNEVNIK, 26. 7. 2026 (Nataša Bucik Ozebek) – Tekma med divjimi prašiči in kmeti se za zdaj preveša v korist prvih. Lani so kmetom povzročili za najmanj milijon evrov škode. Njihovo težko telo na kratkih nogah ne izbira

poti. Kjer njihov izjemni volh pod zemljo zasluži kaj užitnega, lahko s koničastim rilcem preorjejo polovico travnika ali njive. Divji prašiči tako že leta načenejajo živce kmetov in vrtničarjev po vsej Sloveniji. Kosmatinci prihajajo v naselja in rijejo po travnikih tik ob hišah. Predvsem na Primorskem in na Krasu je njihova populacija v zadnjih letih naravnost eksplodirala. V Izoli so jih sredi dneva opazili v okolici bolnišnice, vkorakali so v Trst in tam županu razdejali vrt. »Že drugo noč so nam razsuli vrt,« se je te dni podobno pritožila lastnica vrta na Koprskem, po Brkinih pa kosmatinci kmetom »frezajo« travnike. »Divji prašiči so mi uničili tretjino krompirja, jeleni so mi uničili na novo nasajene slive. No, pa se pojdi samooskrbo,« se je ob pogledu na izpraznjeno njivo hudoval še en primorski pridelovalec.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Jasna Kovarčič Suika

ruk jelenjadi

V zmernih podnebnih območjih, kjer so letni časi izraziti, so se prostoživeče živali morale pred zimo fiziološko in telesno (anatomsko) pripraviti na večje in sezonske vremenske spremembe s primernim življenjskim slogom. V poletni vročini jeleni prenehajo z razvojem novega rogovja in se preusmerijo na nalaganje tolšče ter spremembo prehrane pred rukom. Košute zaradi izgube telesne mase v času dojenja in skrbi za mladiče – teleta prehajajo na hiter proces povečane prehrane (hiperfagijo) in nato na kratko eno- do dvodnevno obdobje individualnega parjenja (estrusa). Skratka, da bi bila jelenjad v svojem habitatu uspešna, je bilo treba v evolucijskem razvoju predvideti večje spremembe v fiziologiji in anatomiji jelenjadi in se nanje prilagoditi.

Biologija ruka navadne jelenjadi

Pri navadni jelenjadi je sezonski kalendar fizioloških sezonskih dogodkov (kot je menjava dlake iz poletne v zimsko) prek hormonskega mehanizma usmerjen in usklajen z dolžino dnevne svetlobe (fotoperiodo) ter le delno temperaturo okolja. Več ur teme poveča stopnjo izločanja *melatonina*, hormona, ki nastaja v češariki (epifiza) na dnu možganov. Povečana vrednost melatonina v krvi pa povzroči vrsto fizioloških procesov, ki sprožijo (ali zavrejo) različne fiziološke procese, ki so nujni za prihajajoče sezone spremembe.

Ruk (obdobje razmnoževanja pri jelenjadi) je sezonski proces, ki v vsaki lovni

sezoni vzbuja povečano zanimanje in pospešen srčni utrip pri mnogih lovcih. Navadna jelenjad (*Cervus elaphus*) se razmnožuje jeseni, ko se dolžina dneva spet krajša in noči daljšajo. Ko se začne »sezona parjenja« – ruk, se fiziološki procesi pri jelenih in košutah razlikujejo. Jelen se lahko uspešno pari kadarkoli med tem, ko je že osmukal mah (žamet) z novega rogovja (v zgodnji jeseni), in časom odpadanja starih vej rogovja (pozno pozimi oz. zgodaj spomladi pri mlajših).

Pri določenem jelenu je sposobnost parjenja odvisna od zadostne ravni *testosterona*¹ v krvnem obtoku, ki uravnava tudi razvojni krog rasti rogovja. Ko ima jelen povsem otrdelo (okostenelo) rogovje,

¹ testosteron – glavni moški spolni hormon, ki vpliva na mišično maso, spolno slo in energijo

je sposoben parjenja. Zrel jelen je torej pripravljen na paritev štiri do pet mesecev, vendar le še čaka, da najde/zavoha košuto v spolnem žaru (*estrusu*, v katerem sprošča zrele jajčne celice). Košute so v tem pogledu precej drugačne: vsaka zrela košuta se pari le, ko jo na to pripravi tudi njeni hormoni (ko je v *estrusu*). Razmnoževalno obdobje košute je tesno povezano z delovanjem skupine hormonov, katerih raven in delovanje uravnavajo deli možganov (*hipotalamus*), hipofiza in jajčniki. Dokler njeno telo ne dobi pravih ravni (koncentracij) *luteinizirajočega* hormona, *estrogena* in *progesterona*, ne sprošča zrelih jajčec (ovulira) in ne kaže nobenega značilnega vedenja, povezanega z *estrusom* (ali »gonjo«). Tudi pri košutah daljše noči povečajo raven *melatonina*, kar sproži njihovo spolno cikličnost in pripravljenost na parjenje. Tak edinstven niz ravni hormonov se navadno pojavi v kratkem časovnem obdobju, dva do tri dni. Hormoni košuto spodbujajo tudi k izločanju spolnih vonjav (*feromonov*), ki tako zelo privlačijo jelene. Praviloma izločanje hormonov poteka v približno 28-dnevnem časovnem ciklu. Pri jelenih manj dnevne svetlobe sproži bliskovito povečanje ravni testosterona, otečejo jim mišice vratu, zraste jim griva, V modih dozoriijo semenčice (sperma) in postanejo napadalnejši (agresivnejši) do drugih jelenov.

Pomembna je ekologija ruka – razmere v okolju in populaciji

Čeprav je sezona parjenja jelenjadi ali »ruk« verjetno ena najbolj priljubljenih septembrskih in oktobrskih pogovornih tem lovcev na jelene, pa je verjetno poznavanje pravih razmer, ki vplivajo na začetek, vrh in konec ruka, še vedno najmanj znano večini lovcev.

Obdobje ruka je tudi v tesni odvisnosti od prisotnosti in števila košut na nekem območju, ki so se sposobne in pripravljene pariti. Dejstvo je, da se jelen lahko pari (je sposoben oploditve) od trenutka, ko mu v zgodnji jeseni otrdi rogovje, pa vse do zgodaj spomladi, ko mu stari veji rogovja spet odpadeta. Če bi imeli jeleni možnost uspešne paritve tudi pri ženskem spolu, košutah, bi ruk trajal približno pet mesecev na leto! Vemo pa, da temu ni tako.

Čas/obdobje parjenja jelenov lahko obravnavamo tako z vidika populacije na nekem območju kot tudi posameznih jelenov. Vsaka populacija ima povprečen ali najvišji datum (vrhunec) razmnoževanja v jeseni (september do začetka oktobra), ki pomeni, kdaj potekajo najintenzivnejše razmnoževalne aktivnosti. V »najvišjih datumih« jesenskega razmnoževanja se pojavljajo precejšnje razlike na določenem območju razširjenosti (zemljepisne širine) posameznih vrst jelenov, tako tudi pri navadni jelenjadi (*Cervus elaphus*), pri čemer so največje razlike opazne od severa proti jugu. Nato so še razlike v datumu razmnoževanja med posameznimi osebki znotraj vsake lokalne populacije.

Vsako jesen kroži v pogovorih med lovci nešteto poenostavljenih in posplošenih »teorij« in »dedkovih zgodb«: »*Se bo letos ruk začel bolj zgodaj, ker je hladneje; ali kasneje, ker je vroče?*« Nekateri s prstom kažejo tudi na koledar v luninimi menami: »*Kateri teden v septembru je/bo zagotovo najboljši za lov?*«

Izkušnje lovcev navajajo, da prehod lune proti ščipu (polni luni) zelo pospešuje rukanje jelenov. Med polno luno je rukanje v gozdu najglasnejše in se zaradi svetlobe raztegne skozi vso noč. Toda optimalni čas paritve – ruka navadne jelenjadi se v resnici iz leta v leto le redko spreminja. Če se kdaj »kaj zamakne«, to gotovo ni povezano z lunino menom ali temperaturo, temveč verjetneje s spremembami v habitatu, populacijsko demografijo območnih jelenjih tropov ali z deževnimi padavinami, zaradi česar je paritveno vedenje jelenjadi toliko bolj nepredvidljivo!

Jeleni najintenzivneje rukajo v hladnih jasnih nočeh, ko se pojavljajo prve slane. Visoke jesenske temperature (topli dnevi) rukanje opazno umirijo ali celo začasno

zaustavijo. Takrat, vemo, jeleni rukajo le pozno ponoči ali zgodaj zjutraj, ko se ozračje ohladi. Tudi zvišanje zračnega tlaka in stabilno vreme stopnjujeta aktivnost samcev – jelenov. Močan veter, nevihte in dolgotrajno deževje zavrejo rukanje jelenov, saj zvok vetra jelenom s sluhom onemogoča nadzor nad terenom. Vendar če se na nekem območju iz leta v leto ni nič bistvenega spremenilo, lahko lovci načrtujejo, da bodo tista dva končna septembrska tedna na koledarju iz leta v leto označili kot: »*Ne smem zamuditi lova v jelenjem roku.*«

V t. i. obdobju »pred rukom« je v populaciji le malo košut že v *estrusu*, vendar take redke samice že spreminjajo vedenje jelenov. Lovci govorimo o *predruku* (konec avgusta – začetek septembra), ko se jeleni začnejo ločevati od prej oblikovanih »moških družb«. Oglašajo se občasno, globlje v gozdu, predvsem starejši samci, ki si še ogledujejo ožje gozdno območje. Ko jeleni zavohajo, da so nekatere redke košute že godne, se pri njih začne časovna faza iskanja in lovljenja takih košut. Jeleni bodo dvorili tistim redkim godnim samicam ali pa v gozdu iskali še druge košute, ki se tudi bližajo svojemu spolnemu žaru. Zato tudi večina lovcev tedaj opaža veliko več jelenov kot v obdobju pred glavnim rukom, med vrhuncem tega obdobja, ko se dodatno lahko orientirajo še največ le po njihovem oglašanju – gromkem rukanju. Vendar je to le zato, ker tedaj jeleni veliko bolj tekajo po gozdu in iščejo/ter najdejo relativno malo košut, ki so fiziološko že sposobne za uspešen zaskok. Šele teden ali dva pozneje pride vrhunec parjenja (sredina septembra – začetek oktobra). Vedno več košut postaja godnih za parjenje (plodnost vsake traja le 24 do 48 ur), ko je rukanje neprekinjeno, agresivno in poteka podnevi in ponoči. Po navadi tedaj lovci vidijo manj jelenov kot v *predruku* zato, ker le-ti na veliko manjših predelih (rukališčih) lovišča opravljajo zaskoke in dvorijo drugim, skoraj že spolno dovzetnim košutam in pazijo na svoje še »nezrele« (le zganjajo jih skupaj) v »haremu«, namesto da bi tekali po gozdu in iskali že dovzetne košute. Plodnost vsake košute traja namreč le dva dni.

Tako kot *predruk* je dobro znano in izrazito tudi časovno obdobje po ruku – imenovano tudi *poruk* (od sredine oktobra naprej), ko so še posebno rukajoči jeleni že izčrpani in ko se njihova aktivnost zelo zmanjša. Glavni jeleni zaradi nenehnega rukanja, zganjanja harema košut, bojov z drugimi tekmeci in zaradi lakote (med rukom se ne prehranjujejo skoraj nič) izgubijo tudi do četrtine svoje telesne mase in so dejansko telesno izčrpani.

Spreminjajoče vreme lahko res ne-

koliko spodbudi vedenjsko dinamiko jelenjadi, vendar padec zunanje temperature kaj dosti le ne vpliva, kdaj se začne sezona parjenja – ruk in njegov vrh. Tudi v tem primeru dinamiko ruka določajo le ravni hormonov v krvnem obtoku, ki jih usmerja letni cikel dolžine dnevne svetlobe (fotoperiode). Biologi dobro vedo, da je sezona parjenja vsake viabilne² območne populacije jelenjadi iz leta v leto časovno izjemno podobna, saj lahko strokovnjaki z laboratorijskimi postopki pregledajo in določijo starost plodov iz košut, če jih pozno v lovni sezoni na jelenjad lovci posredujejo v pregled. S časovnim staranjem plodov (koliko dni so stari) lahko ugotovijo, kdaj je bila določena košuta oplojena. Z dovolj zbranimi podatki lahko natančno določijo, kdaj v obdobju ruka se je to zgodilo. Po večletni analizi starosti plodov v odstreljenih košutah iz določene populacije že zbrani podatki zgovorno pričajo, da se obdobje parjenja vsako leto pojavi približno v istih nekaj tednih. To tudi pomeni, da samo zato, ker v neki lovni sezoni lovci niso opazili toliko paritvenih aktivnosti in slišali oglašanja rukajočih jelenov, še ne pomeni, da se je ruk zamaknil ali ga sploh ni bilo.

Boris Leskovic

Viri:

<https://bds.org.uk/2025/10/01/autumn-deer-rut-holding-ground/>

<https://www.msudeer.msstate.edu/biology-of-the-rut.php>

https://www.scielo.org/za/scielo.php?pid=S0375-15892022000600010&script=sci_arttext

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0168159101001721>

<https://www.wildlifeonline.me.uk/animals/article/red-deer-breeding-biology>

² viabilna populacija neke vrste – najmanjša, ki še lahko dolgoročno deluje in preživi v nekem okolju.

Foto: Michael Migas

ŠTEVILČNOST ZAHODNOVISOKOKRAŠKE POPULACIJE JELENJADI (*Cervus elaphus* L.) IN PRIMERJAVA S TOLMINSKO POPULACIJO

Pričujoči prispevek je smiselno nadaljevanje prispevka o številčnosti tolminske populacije jelenjadi (*Cervus elaphus* L.), objavljenem v *Lovcu*, 5/2026. Tokrat obravnavamo številčnost zahodnovisokokraške (ZVK) populacije jelenjadi, ki poleg tolminske populacije tudi živi na severozahodnem (SZ) delu Slovenije. Avtocesta Ljubljana–Postojna–Nova Gorica je kot nenaravna, a izrazita in za jelenjad skoraj neprehodna ovira prostorsko odrezala zahodni del notranjske populacije jelenjadi. Na prostoru zahodno od avtoceste so poleti leta 1994 takratni različni načini obravnavanja jelenjadi privedli do samoorganizacije lovcev, da bi začeli s to populacijo jelenjadi, po vzoru notranjske populacije, enotno gospodariti ne glede na tedanjo lovsko organiziranost na tem prostoru. Lovišča so namreč pripadala različnim lovskim zvezam in različnim lovskogojitvenim območjem. Populacijsko območje jelenjadi zahodno od avtoceste so poimenovali **Zahodnovisokokraška regija za gospodarjenje z jelenjadjo**, delo je potekalo prek **Iniciativnega odbora za ustanovitev regije**. V okviru regije se je leta 1995 poskusno prvič enotno načrtovalo posege v populacijo. Februarja 1996 sta bila prvič pripravljena pregled upravljanja z razstavo trofej in katalog odvzema.¹ Izdelane so bile tudi smernice za načrtovanje ukrepov v življenjskem okolju. Prvotno je bilo v novo regijo vključenih 21 lovišč. Ko so se leta 2004 določevala nova lovskoupravljalvska območja² (LUO), se je ZVK regija le nekoliko razširila na zdajšnjih 31 lovišč v enako poimenovanem ZVK LUO. Upravljanje z jelenjadjo je tako prešlo pod okrilje **Območnega združenja upravljalcev lovišč (OZUL)** in njegove posebne **Komisije za jelenjad**. OZUL in Komisija za jelenjad skupaj z državnimi organi pripravljata analize upravljanja z jelenjadjo, načrte odvzema in del v okolju ter preglede odvzema z razstavami trofej. Zadnja leta so vsakoletne analize odvzema jelenjadi predstavljene kot priloga v posebnih katalogih odvzema najboljših trofej (**slika 1**). Na tem mestu velja omeniti, da je bil eden izmed pobudnikov za ustanovitev ZVK regije in kasneje tudi ZVK LUO **Vojko Šemrov** iz LD Hotedršica (**slika 2**). Bil je predsednik **Iniciativnega odbora ZVK regije** in kasneje dolgoletni predsednik **OZUL ZVK LUO** ter predstavnik lovcev v **Svetu Zavoda za gozdove Slovenije**. Pri ustanavljanju prvotne ZVK regije sta aktivno sodelovala tudi takratni republiški lovski inšpektor dipl. inž. **Anton Simonič** in profesor na Biotehniški fakulteti dr. **Miha Adamič**. Pričujoči prispevek naj bo posvečen omenjenim trem, žal že pokojnim in že nekoliko pozabljenim lovskim strokovnjakom.

¹ V prispevku uporabljamo načrtovalski izraz odvzem, ki predstavlja skupaj odstrel in vse izgube.

² Odlok o lovskoupravljaljskih območjih v RS in njihovih mejah; UL RS, št. 110, 11. 10. 2004.

Prostorska porazdelitev ZVK populacije jelenjadi

Obe populaciji jelenjadi na SZ Slovenije, torej tolminska in ZVK populacija, se prostorsko vedno bolj medsebojno združujeta, vendar ju še vedno obravnavamo ločeno, saj je bil izvor jelenjadi v obeh populacijah različen (Koren, 1997; Muznik, 1999). V prispevku obravnavamo ZVK populacijo jelenjadi na območju vseh 31 lovišč v ZVK LUO v dvajsetletnem obdobju 2006–2025 na spodnjem delu SZ Slovenije, kakor jo prikazuje *slika 3*. Iz nje je razvidno, da je jelenjad prisotna na celotnem območju ZVK LUO, vendar je najgostejša na njenem vzhodnem delu v loviščih Hotedršica, Logatec, Planina in Bukovje. Nekoliko večje gostote se pojavljajo tudi v predelih lovišč Kanal in Krekovše. Najmanjšo gostoto jelenjadi beležimo v Vipavski dolini in v Goriških brdih. V preteklosti

je bila prostorska porazdelitev še bolj neenakomerna, zato smo pri upravljanju s populacijo jelenjadi območje ZVK LUO vedno delili na manjše ekološke enote, kot so osrednje območje, dve robni območji in območje Kolovrata na zahodu. Kasneje smo jelenjad obravnavali na osrednjem območju in območju brez njene prisotnosti. Za potrebe naše analize smo območje ZVK LUO razdelili glede na gostoto jelenjadi na osrednje območje osmih lovišč³ z veliko populacijsko gostoto in na preostalo območje triindvajsetih lovišč⁴ z manjšo gostoto populacije. Takšna razdelitev je smiselna in nujna zaradi primerjave s tolminsko populacijo jelenjadi, saj pri-

³ Lovišča: Nanos, Hrenovice, Črna jama, Bukovje, Planina, Logatec, Hotedršica, Vrhnika

⁴ Lovišča: Kanal, Most na Soči, Dobrovo, Sabotin, Anhovo, Grgar, Čepovan, Trebuša, Gorica, Lijak, Trnovski gozd, Čaven, Hubelj, Kozje stena, Krekovše, Idrija, Jelenk, Vipava, Col, Javornik, Dole, Vojkovo, Rovte

Foto: Osební arhiv Iztoka Korena

Slika 2: Ena zadnjih fotografij Vojka Šemrova (desno) na razstavi trofej leta 2012 na Otlci z Emilom Miklavčičem, predsednikom Komisije za jelenjad v ZVK LUO

merjava s povprečjem za celoten ZVK LUO ne bi bila povsem korektna.

Številčnost ZVK populacije jelenjadi, njen prirastek in odvzem

Modelno številčnost⁵ in prirastek ZVK populacije jelenjadi (*graf 1*) smo določili na podoben način kakor za tolminsko jelenjad in je opisan v prispevku o tolminski jelenjadi (Lovec, 5/2026). Osnova za izračun številčnosti populacije je na podlagi čeljustnic komisijsko in na leto natančno ocenjena starost vsakega iz nara-ve odvzetega osebká jelenjadi. Številčnost ZVK populacije jelenjadi se je od leta 2006 do 2021 povečevala od 800 do 1900 živali, nato se je zmanjšala na 1500 živali. Trend številčnosti skoraj popolnoma sledi polinomski krivulji tretje stopnje ($R^2 = 0,996$). Tudi prirastek populacije se je, podobno kot številčnost, od leta 2006 do 2021 povečeval od 250 do 600 živali, nato se je zmanjšal na 450 živali. Trend prirastka, podobno kakor trend številčnosti, sledi polinomski krivulji tretje stopnje ($R^2 = 0,969$), vendar sta rast in zmanjšanje prirastka manj intenzivna (strma) kakor pri številčnosti. Tako številčnost kakor prirastek sta najvišji vrednosti dosegla v letu 2021. V povprečju prirastek dosega 47,8 % spomladanske številčnosti⁶ populacije. Nasprotno od številčnosti in prirastka se je odvzem jelenjadi za celotno proučevano obdobje stalno večal od 200 do 900 živali po eksponentni krivulji ($R^2 = 0,974$). V dvajsetletnem obdobju se je odvzem povečal za štirikrat in je v povprečju znašal 32,4 % od številčnosti populacije in 100,5 % od prirastka. Odvzem je dosegel prirastek že leta 2017, od takrat naprej se je večanje prirastka skoraj popolnoma umirilo in se kasneje

⁵ V prispevku s številčnostjo obravnavamo spomladansko številčnost v določenem letu, povečano za letni prirastek in zmanjšano za odvzem. Model ne vsebuje neevidentiranih izgub, zato je obravnavana številčnost zelo majhna.

⁶ Številčnost populacije 1. aprila: brez mladičev in brez odvzema.

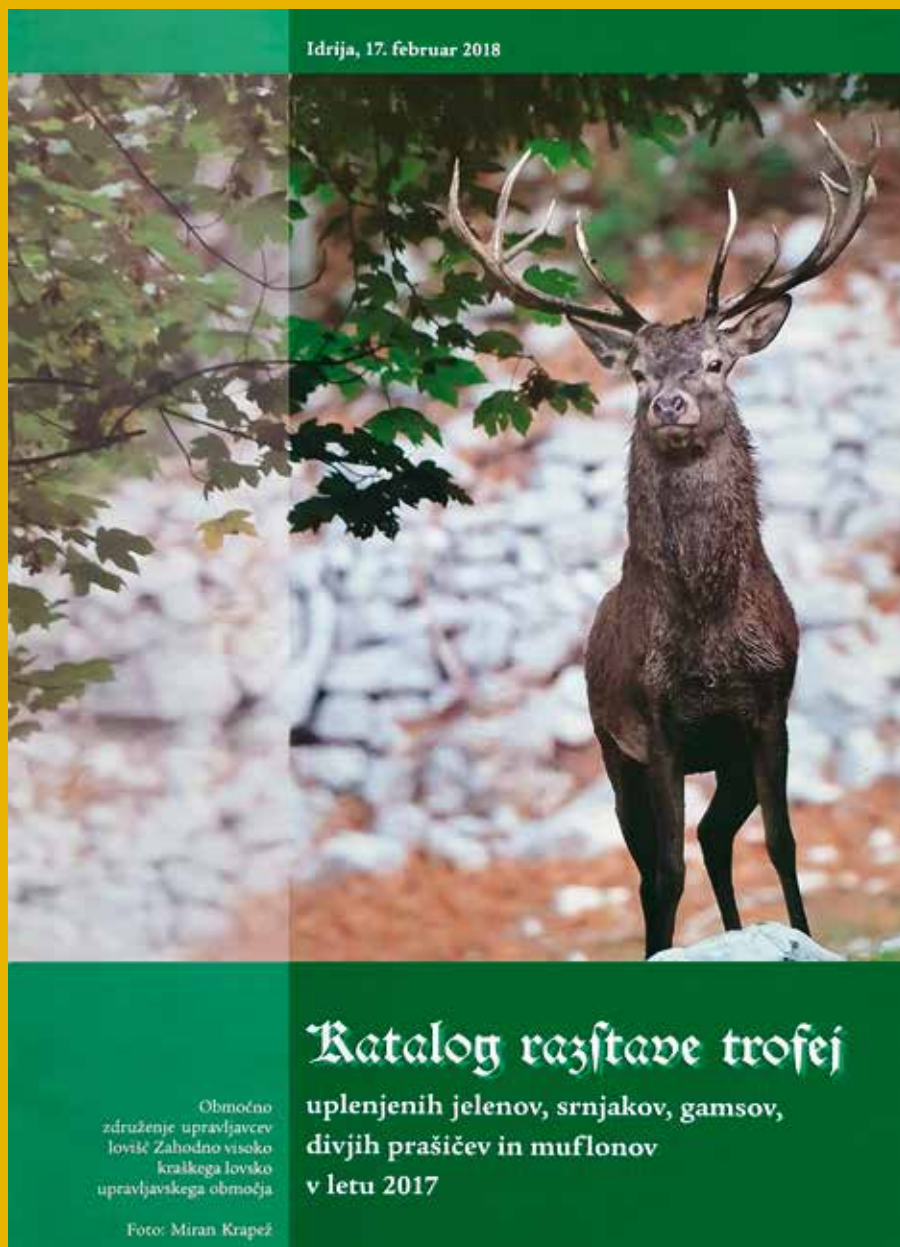
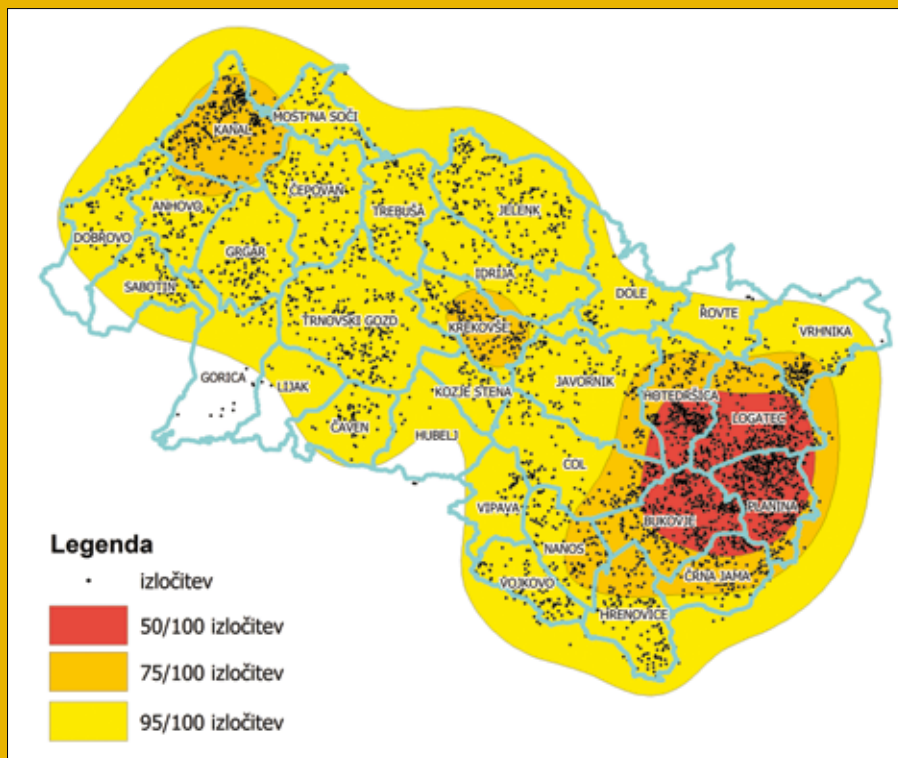

Foto: Osební arhiv Iztoka Korena

Slika 1: Naslovnica kataloga razstave trofej z analizo odvzema jelenjadi za leto 2017

Pripravili: Izlok Koren, Peter Rozpet in Florijan Leban

Slika 3: ZVK populacija jelenjadi. Rdeča barva prikazuje območje, kjer je bilo v letih 2011–2020 odvzeto 50 % vse jelenjadi, oranžna barva predstavlja 75 % celotnega odvzema. Modre črte so meje lovišč.

zmanjšalo, tudi večanje številčnosti je od tega leta naprej manj strmo.

Primerjava ZVK populacije jelenjadi in tolminske populacije

Primerjava med tolminsko in ZVK populacijo jelenjadi smo naredili za enotno obdobje 2006–2024. V ta namen smo vse absolutne podatke o številčnosti, prirastku in odvzemu preračunali v primerljive podatke (gostote) na 1000 ha lovne površine⁷ posameznih primerjalnih območij (**grafi 2, 3 in 4, preglednici 1 in 2**).

V tolminski populaciji je jelenjad v povprečju za 76 % številčno gostejša od ZVK populacije, vendar njena gostota

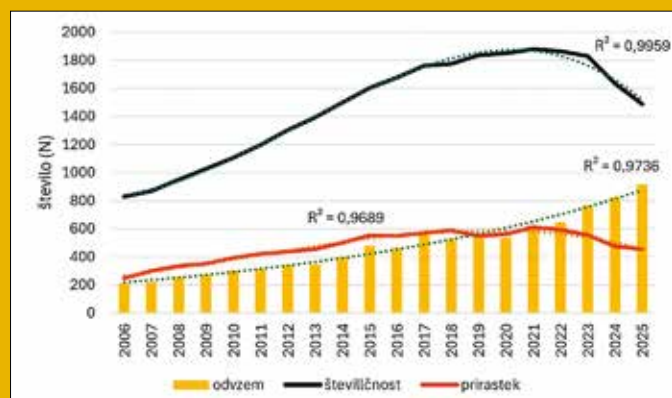
predstavlja le 85 % od gostote osrednjega dela ZVK populacije (**graf 2 in preglednica 1**). Gostota jelenjadi je v preostalem območju ZVK populacije v povprečju za okoli trikrat manjša od tolminske populacije in osrednjega območja ZVK populacije. Na SZ Slovenije je jelenjad torej številčno najgostejša na osrednjem delu ZVK populacije, vendar je bilo to tako le do leta 2020, ko je tolminska populacija po gostoti ujela osrednji del ZVK populacije. O tega leta naprej tolminska populacija prevladuje po gostoti številčnosti. Trendi gostot tolminske populacije jelenjadi in obeh območij ZVK populacije potekajo po polinomskih krivuljah tretje stopnje ($R^2 > 0,980$), rasti populacij so naraščale do največjih vrednosti (**preglednica 2**), nato se je večanje umirilo in zmanjšalo. Glede na največji populacijski gostoti (**preglednica 2**) uvrščamo tolminsko in

osrednji del ZVK populacije med najgostejši v Sloveniji (Hafner, 2008).

Podobne primerjalne zakonitosti kakor za gostoto številčnosti veljajo tudi za gostoto prirastka obeh populacij jelenjadi. Gostota prirastka tolminske populacije je v povprečju enkrat večja od gostote prirastka celotne ZVK populacije (**graf 3 in preglednica 1**), vendar je zelo podobna povprečni gostoti prirastka osrednjega dela ZVK populacije. Gostota prirastka tolminske populacije je dosegla in presegla gostoto prirastka osrednjega dela ZVK populacije leto prej kakor številčnost, torej leta 2019. Od tega leta naprej se je gostota prirastka ZVK populacije umirila, prirastek tolminske populacije pa se še vedno strmo večja. Vsi trendi gostote prirastkov tolminske populacije jelenjadi in obeh območij ZVK populacije sledijo polinomski krivulji tretje stopnje ($R^2 > 0,940$). Gostote prirastkov so se večale do največjega prirastka, ki je bil za vsa tri primerjalna območja dosežen v istem času okoli leta 2021 (**preglednica 2**). Po tem letu so se gostote prirastkov zmanjšale.

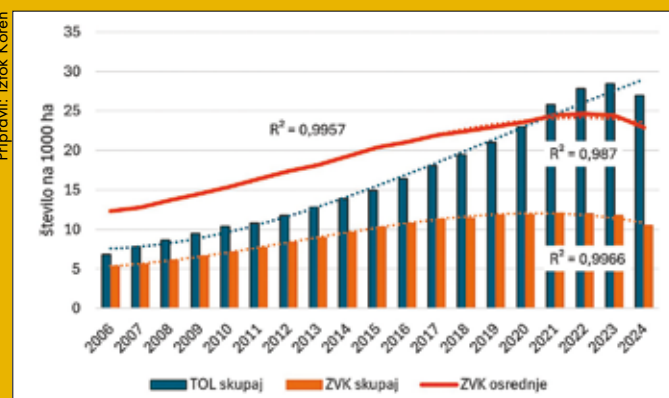
V tolminski populaciji je gostota odvzema jelenjadi v povprečju za 76 % večja od gostote odvzema ZVK populacije, vendar tolminska gostota odvzema predstavlja le 91 % od gostote odvzema osrednjega dela ZVK populacije (**graf 4 in preglednica 1**). V povprečju je bila gostota odvzema jelenjadi torej največja na osrednjem delu ZVK populacije, vendar je bilo to tako le do leta 2020, ko je v tolminski populaciji jelenjadi gostota odvzema ujela gostoto odvzema v osrednjem delu ZVK populacije. Po tem letu je bila gostota odvzema večja v tolminski populaciji. Trendi gostote odvzema tolminske populacije in obeh območij ZVK populacije potekajo po eksponentnih krivuljah ($R^2 > 0,920$), odvzemi se torej stalno večajo.

Ko primerjamo dve populaciji, je pomembno tudi, kdaj je gostota številčnosti v primerjalnem obdobju 2006–2024 dosegla najvišjo vrednost in kdaj je gostota odvzema dosegla gostoto prirastka. Slednje namreč nakazuje na intenzivnost

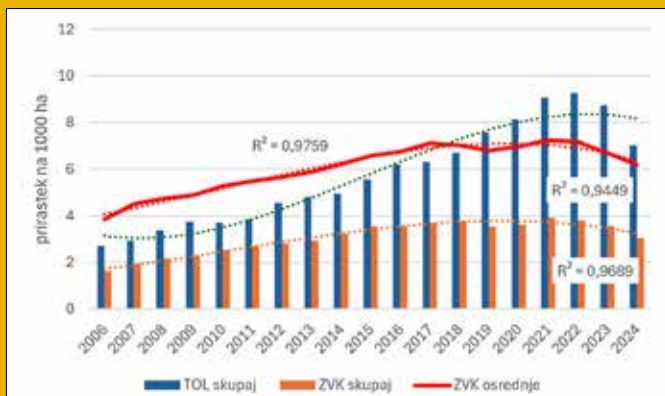

Pripravili: Izlok Koren

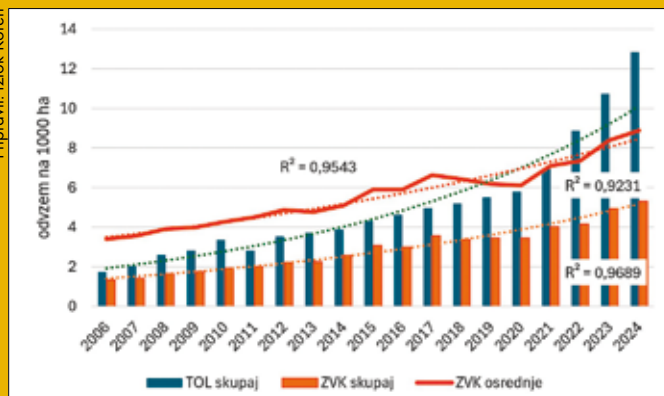
Graf 1: Številčnost, prirastek in odvzem ZVK populacije jelenjadi

Graf 2: Primerjava gostote številčnosti tolminske in ZVK populacije jelenjadi

Graf 3: Primerjava gostote prirastka tolminske in ZVK populacije jelenjadi

Graf 4: Primerjava gostote odvzema tolminske in ZVK populacije jelenjadi

upravljanja s populacijama (**preglednica 2**). Največjo gostoto številčnosti med tremi primerjalnimi območji je najkasneje dosegla tolminska populacija, in sicer v letu 2023. Gostota odvzema je tod dosegla gostoto prirastka le leto poprej. V osrednjem delu ZVK populacije je bila največja gostota številčnosti zabeležena leto prej kakor pri tolminski populaciji, torej leta 2022. Še eno leto pred tem je v osrednjem območju ZVK populacije tudi gostota odvzema dosegla gostoto prirastka. V preostalem območju ZVK populacije sta bili največja gostota številčnosti in z gostoto odvzema dosežena gostota prirastka zabeleženi dosti prej, okoli leta 2018. Intenzivnejše upravljanje je vsekakor potekalo v ZVK populaciji jelenjadi, ker je odvzem prej dosegel prirastek in se je prej začela zmanjševati številčnost populacije.

Zaradi velike zgostitve številčnosti populacij je smiselna tudi primerjava trendov telesnih mas jelenjadi, ki posredno nakazujejo na trend številčnosti populacij. Analizirali smo telesne mase enoletne jelenjadi obeh spolov. Pri tolminski enoletni

jelenjadi je trend telesnih mas izrazilo linearno padajoč ($R^2 > 0,737$), pri osrednjem in preostalem delu ZVK populacije pa trenda nismo zaznali ($R^2 < 0,002$). Posredno smo tako potrdili ugotovitve o gostotah številčnosti obeh populacij, predvsem o prevladujoči populacijski gostoti tolminske jelenjadi.

Cilj upravljanja z obema populacijama jelenjadi teži k zmanjšanju številčnosti, zato je poleg količine odvzema pomembna tudi njegova struktura. Pri tem je najpomembnejši ukrep zmanjševanje deleža rodnege dela populacije, torej starejših košut. Pri upravljanju z obema populacijama jelenjadi je bil delež odvzema košut 2+ v začetnem obdobju majhen, okoli 15 %. V letih se je delež pri obeh populacijah povečeval po konkavni kvadratni krivulji ($R^2 > 0,760$) in se je v zadnjih letih ustalil na deležu od 20 % do 25 %.

Sklepne misli

Velika prostorska in številčna širitev jelenjadi na SZ Slovenije ni osamljen primer niti drugje v Sloveniji niti v zadnjih sto

letih v Evropi in Severni Ameriki (Milner in sod., 2006). V SZ delu Slovenije je povečanje številčnosti jelenjadi po drugi svetovni vojni povezano z rabo prostora, s povečevanjem deleža gozda in z zmanjševanjem deleža kmetijskih zemljišč (Koren, 2009). Delež gozda, kot najprimernejši habitat jelenjadi, se je v povprečju povečal za 20 %, delež kmetijskih zemljišč se je za enak delež zmanjšal. Obstaja pa bistvena razlika med procesom zaraščanja krajine med tolminsko in ZVK populacijo jelenjadi. Na območju ZVK populacije jelenjadi prevladujejo strnjene jelovo-bukovi gozdovi, ki se razprostirajo na Nanosu, Hrušici, Trnovskem gozdu in Idrijskem hribovju. V teh strnjenih gozdnih predelih so bili procesi zaraščanja manj intenzivni. Procesi zaraščanja krajine so bili intenzivnejši le na zahodnem delu ZVK populacije jelenjadi. Nasprotno so bila po drugi svetovni vojni na območju zdajšnje tolminske populacije jelenjadi, predvsem v alpskem in predalpskem svetu, obširna kmetijska območja, kot so npr. pašne planine in senožeti, ki so bila postopoma večinoma opuščena, travnike in pašnike je sčasoma prerasel gozd. Na takih območjih je gozd že prešel pionirsko fazo razvoja in zavzema večje strnjene gozdne komplekse. Po drugi svetovni vojni do današnjih dni se je na primer delež gozda v Baški grapi povečal za 35 %, na ožjem Tolminskem za 30 %. Velika prostorska razširitev za jelenjad ustreznih habitatov je eden izmed zelo verjetnih vzrokov za tako naglo večanje obeh populacij jelenjadi, predvsem tolminske.

Za jelenjad v tolminski in ZVK populaciji lahko rečemo, da se vsaj v zadnjih dvajsetih letih intenzivno številčno in prostorsko povečuje. Tolminska populacija jelenjadi je v primerjavi z ZVK populacijo številčnejša, ima večji prirastek in večji odvzem. Vendar je bistvena razlika med populacijama v tem, da je bilo poseganje v populacijo z odvzemom relativno intenzivnejše v ZVK populaciji. V omenjeni je odvzem dosegel prirastek pet let pred tolminsko populacijo, hkrati

Preglednica 1: Povprečna številčnost, povprečni prirastek in povprečni odvzem jelenjadi v obdobju 2006–2024 po populacijah in območjih (vrednosti na 1000 ha gostote)

Populacija in območje	Povprečna številčnost		Povprečni prirastek		Povprečni odvzem	
	povprečje	st. odklon	povprečje	st. odklon	povprečje	st. odklon
Tolminska populacija	16,5	7,0	5,7	2,1	5,1	2,9
ZVK populacija, osrednje	19,4	4,1	6,0	1,0	5,6	1,5
ZVK populacija, preostalo	6,2	1,8	2,1	0,6	2,0	1,0
ZVK populacija, skupaj	9,4	2,3	3,1	0,7	2,9	1,1

Preglednica 2: Največja številčnost, največji prirastek in največji odvzem jelenjadi v obdobju 2006–2024 po populacijah in območjih (vrednosti na 1000 ha gostote)

Populacija in območje	Največja številčnost		Največji prirastek		Največji odvzem		Odvzem doseže prirastek v letu
	število	v letu	število	v letu	število	v letu	
Tolminska populacija	28,4	2023	9,3	2022	12,8	2024	2022
ZVK populacija, osrednje	24,6	2022	7,2	2021	8,9	2024	2021
ZVK populacija, preostalo	8,1	2019	2,8	2021	4,1	2024	2017
ZVK populacija, skupaj	12,1	2021	3,9	2021	5,3	2024	2017

je bil razkorak med prirastkom in odvzemom v tolminski populaciji dosti večji kakor v ZVK populaciji. Posledično se je večanje številčnosti ZVK populacije prej umirilo in se je začela prej zmanjševati. Številčnost tolminske populacije se je – nasprotno – še vedno večala in po največji številčnosti zelo preseгла ZVK populacijo; številčnost se je zmanjšala šele v zadnjih letih. Poleg primernega življenjskega okolja, kakor je opisano prejšnjem odstavku, je drugi vzrok za veliko večanje obeh populacij jelenjadi prav v prirastku populacij, ki ga z odvzemom nismo uspeli zmanjšati kljub veliki želji (cilju) po zaustavitvi večanja številčnosti. Pri tem smo bili uspešnejši pri upravljanju z ZVK populacijo jelenjadi, vendar so pozitivni učinki upravljanja opazni tudi že pri tolminski populaciji. Posredno smo dinamiko številčnosti obeh populacij nakazali že pred leti s poglobljeno analizo telesnih mas jelenjadi (Koren, 2023). Le-ta je za ZVK populacijo pokazala številčno stabilno populacijo, ki se več ne veča, nakazano je bilo tudi že zmanjšanje številčnosti. Nasprotno tega nismo mogli dokazati za tolminsko populacijo. Za ZVK populacijo jelenjadi lahko rečemo, da je že prešla razvojno fazo intenzivne rasti v razvojno fazo dinamičnega ravnovesja (Patton, 1992), za tolminsko populacijo tega še ne moremo trditi z gotovostjo.

Ker je tolminska populacija jelenjadi skoraj enkrat gostejša kakor v povprečju celotna ZVK populacija, je bilo smiselno primerjati tolminsko populacijo z najgostejšim delom ZVK populacije, to je z njenim osrednjim območjem. Primerjava pokaže, da sta si tolminska populacija jelenjadi in osrednje območje ZVK populacije po gostoti številčnosti, gostoti prirastka in gostoti odvzema zelo podobna.⁸ Ne glede na to lahko rečemo, da je bilo upravljanje z osrednjim delom ZVK populacije nekoliko uspešnejše od upravljanja s tolminsko populacijo. Uspešnejše predvsem zato, ker je v osrednjem delu ZVK populacije odvzem prej dosegel prirastek in tudi dosežena največja številčnost je tod manjša od tolminske populacije. Tudi samo večanje številčnosti osrednjega dela ZVK populacije je dosti bolj umirjeno v primerjavi s tolminsko populacijo. Slednje posredno dokazuje tudi trend telesnih mas enoletne jelenjadi, ki se manjša le pri gostejši tolminski populaciji, medtem ko pri ZVK populaciji ne zaznamo trenda zmanjšanja telesnih mas.

Pri primerjavi obeh populacij jelenjadi na SZ Slovenije je pomembno tudi dejstvo, da se je pri samem upravljanju s populacijama v odvzemu stalno povečeval delež starejših košut. Predvsem v začetnem obdobju enotnega upravljanja z obema populacijama se deležu odvzetih 2+

košut ni namenjalo prevelikega pomena. Številčnost jelenjadi je bila takrat, vsaj v povprečju, še relativno majhna brez opaznejšega vpliva na okolje. Tudi varovanje reproduktivnega dela obeh populacij z željo po večji številčnosti je bilo gotovo prisotno. Z večanjem rasti obeh populacij se je kmalu izkazalo, da 15 % poseganje med starejše košute nikakor ne bo pripomoglo k zmanjševanju številčnosti, ki se je kaj kmalu zapisalo kot cilj v lovskih načrtih. Postopoma se je delež odvzema košut povečeval tudi kot posledica povečanega načrta odvzema te starostne in spolne kategorije jelenjadi, ki dandanes dosega vrednosti tudi več kot 25 %. Rezultat enotnega in načrtnega upravljanja s populacijama sta vsekakor dosežena starostna in spolna struktura odvzema, ki sta v obeh populacijah tudi pripomogli k umirjanju večanja številčnosti.

Žal nas ugotovitve o številčnosti jelenjadi na SZ Slovenije, kakor smo jih opisali v obeh prispevkih, ne smejo zavesti. Res je, da se nakazuje pozitivna smer razvoja obeh populacij, ki sledi postavljenim ciljem zmanjševanja številčnosti, vendar je trenutno stanje obeh populacij še vedno kar oddaljeno od zelenega stanja. Stanje v tolminski populaciji smo podrobneje opisali v prvem prispevku (Lovec, 5/2026), za ZVK populacijo pa velja, da je problematika predvsem v njenem osrednjem območju glede vpliva jelenjadi na okolje podobna kakor pri tolminski populaciji. Predvsem na gozdnatih predelih Hrušice gozdarji že vrsto let opozarjajo na zelo problematično stanje glede pomlajevanja gozdov kot posledico prevelikega objedanja gozdnega mladja. Težava se kaže tako v zmanjšani prisotnosti števila mladja kot v njegovi pestrosti, saj počasi

izginjajo za gozdne ekosisteme pomembne drevesne vrste (Černe in Stergar, 2024). Težava objedenosti gozdnega mladja, ki je pomemben kazalnik pri kontrolni metodi upravljanja s populacijo jelenjadi, se kaže tudi v preostalem delu ZVK populacije. Tu je na primer preraščanje gozdnega mladja v višino zadovoljivo le pri smreki, bukvi in mehkih listavcih, pri preostalih drevesnih vrstah, kot so na primer plemeniti listavci in hrasti, pa je višinsko preraščanje že problematično (Koren in Razpet, 2025). Škoda, ki jo povzroča jelenjad na kmetijskih površinah (brez popasenosti travinja), je sicer podobna za obe populaciji jelenjadi in znaša 30–40 € povprečno na leto na 1000 ha lovne površine z naraščajočim trendom (*Dvoletni načrt XI in XII LUO 2025–2026*). Omeniti velja tudi popasenost travinja, ki je na nekaterih predelih ZVK populacije kar aktualna (Idrijske Krnice), ni pa bila še količinsko ovrednotena, kakor je bila, vsaj poskusno, pri tolminski populaciji (Stare, 2019; Koren, 2023).

Glede na opisano stanje, predvsem vpliva jelenjadi na okolje, se tudi pri ZVK populaciji jelenjadi postavlja vprašanje, kako naprej z njenim upravljanjem. Lahko rečemo, da velja podobno kot za tolminsko populacijo jelenjadi: z velikimi odvzemi bo verjetno treba nadaljevati vsaj še nekaj let, da se številčnost populacije dokončno ustali na dinamičnem ravnovesju v odnosu do okolja. Hkrati bo treba še naprej pozorno spremljati vse posredne, še posebno merljive kazalnike stanja obeh populacij jelenjadi in njunega okolja.

Mag. Iztok Koren,
univ. dipl. inž. gozd.
iztok.koren58@gmail.com

Viri so na voljo pri avtorju.

Foto: Marjan Artnak

⁸ Statistični testi niso odkrili razlik, $p > 0,150$.

GOZDNA TRANSPORTNA SLUŽBA

Gozdovi so čudovita, a do skrajnosti zapletena naravna okolja. Z (preveč) enostavnimi besedami lahko povzamemo, da so popoln preplet rastlinskega in živalskega sveta ter nešteti mikroorganizmov. Med vsemi členi v tem zavozlanem svetu vlada popolno ravnovesje, ki traja vse do tistega trenutka, ko se vanj vmeša človek. Slednje največkrat ne pomeni nič dobrega za prvo-bitnost narave, pa naj bo to tema za kakšen drug prispevek. V septembru, ko lahko v meglenih in hladnih jutrih že zaznamo počasno poslavljanje poletja in ko nas na travnikih ob svitu pričakajo debele hladne kaplje jutranje rose, se raje osredotočimo na vse tiste skrivnostne povezave med organizmi v gozdu, ki omogočajo, da se bo naslednjo pomlad spet začelo novo življenje. Kar tako malo mimogrede ali pa načrtno in z veliko muke obstaja v gozdu prav posebna transportna služba. Njena glavna skrb je v resnici nahraniti svoj rod, toda hkrati poskrbeti za naslednjo generacijo olesenelih rastlinskih velikanov, ki nimajo nog in svojih semen ne morejo odnesti pretirano daleč. V gozdovih je cela vrsta nadvse zanimivih povezav med živalskimi in rastlinskimi vrstami, katerih glavni namen je semena razpršiti naokrog po širnem svetu in tako zagotoviti, da se bo življenje nadaljevalo.

Zanesljiva krilata dostava

Ob besedni zvezi gozdna transportna služba verjetno najprej pomislimo na ptice. Že kot majhni otroci smo opazovali ptice okrog naših domov, ki so v svojih kljunčkih neutrudno prenašali različna semena in jih nosili sem ter tja. Glavni namen ptic je zadovoljiti lačne želodčke – svoje in svojega naraščaja. Toda tako mimogrede je prenašanje semen tudi neizmerno pomembno za rastline, ki jim pripadajo semena. Ptic, ki opravljajo tako delo, je nešteto; spoznajmo nekaj najbolj zanimivih primerov.

Drozgi so družina ptic, kamor sodijo številne znane in pogoste vrste, ki jih vidimo na vrtovih, travnikih, v gozdovih. Kosi, taščice, slavčki, brinovka ... Vse te vrste so spomladi večinoma žužkojede, na vrhuncu poletja pa si postrežejo z raznolikim sadjem. Tako so v času zorenja plodov nepogrešljivi raznašalci semen. Z njihovim delom so še posebno zadovoljne grmovnice. Raziskave namreč kažejo, da so prav majhne ptice najpomembnejši raznašalci semen gozdnih grmov (glogov, drenov, brinov, robid, malin in tudi tis, za katere so značilni drobnji plodovi).

Nekatere rastline nudijo hrano številnim

raznolikim kljunom, druge vrste pa so zelo navezane le na eno vrsto jedca. Carar je ptič iz družine drozgov, brez katerega bi bilo razširjenje in preživetje bele omele zelo oteženo. Belo omelo mu je v latinsko ime nalepil že biolog **Carl Linne**, ko se je v drugi polovici 18. stoletja loteval predalčkanja in latinskega imenovanja vsega živega. Latinsko ime cararja je *Turdus viscivorus* in pridevnik *viscivorus* bi lahko prevedli kot tistega, ki je omelo. Kako rad ima carar belo omelo, je pisal že Aristotel pred več kot dvema tisočletjema in do danes se je glede tega spremenilo bore malo. Carar veliko bele omele poje, veliko njenih lepljivih semen pa se temu požrešnemu ptiču nalepi na kljun. Carar lepljiva semena spretno obriše s kljuna tako, da z njim potegne po veji in tako zelo natančno določi mesto, kjer bo koreninice pogrnala nova mlada bela omela. Tudi semena, ki cela pridejo skozi njegova prebavila in se v iztrebkih prilepijo na vejo, so pripravljena, da poženejo koreninice in se hinavsko prisesajo na nič hudega sluteče drevo.

Lovci verjetno veliko bolj kot številne majhne ptice, ki neutrudno skrbijo za raznašanje semen, poznamo delo tiste velike, pisane in glasne ptice, ki vsemu gozdu vreščaje oznani, da smo prišli motit gozdni mir – šoje. Verjetno je med najbolj zanimivimi gozdnimi sejalcji, saj velika semena pogosto odnese in zakoplje v jamice. Velika in hranljiva semena so zanjo dragocena ozimnica za čase, ko bo gozd pust in bo vsakodnevno iskanje hrane večji izziv. Šoje v evropskih gozdovih vsako jesen posejejo na milijone dreves. Raziskovalci so ugotovili, da pogosto zakopavajo po eno seme v luknjico, v bolj oddaljene dele gozda pa odnesejo večja, hranljiva in zdrava semena (npr.: žir ali želod) – torej takšna, ki so za to čudovito pernatko ptico kot pravi zaklad. Tako ptica nehoti opravlja naravno selekcijo, posamična semena pa bolje vzkljujejo in nastane manj škode, če skrivališče najdejo lačne gozdne miši. Premeteno ...

Še dobro, da so pozabljivi!

Poleg pozabljivih šoj je v gozdnem svetu še kar nekaj vrst, ki si prav tako neutrudno delajo ozimnico – nato pa nanjo preprosto pozabijo. Veverice so že ene izmed takšnih pozabljivk. V jeseni, ko je vsega v izobilju, s svojimi hitrimi nožicami tekajo sem ter tja in v luknjice v zemlji shranjujejo semena za zimsko hrano. Kje so se odločile zakopati svoj prigrizek, lahko vidimo že zgodaj spomladi, ko iz pozabljenih shrambic vzkljujejo mlada drevesa. Včasih se prikupen šopek

Foto: Mateja Kisek Vovk

Gozdovi so čudovita, a do skrajnosti zapletena naravna okolja.

Vir: <https://www.countrylife.co.uk/comment-opinion/curious-questions-why-we>

klasunderhemisletoe-236619

Carar, ki se hrani s plodovi bele omele.

mladih bukvic pojavi tam, kjer v bližini sploh ni odraslega bukovega drevesa in kaj hitro spoznamo, da je bila na delu veverica. V letih, ko je obroda malo, se veverice še posebno potrudijo in semena zakopljejo v bolj oddaljenih delih gozda. Kadar pa je semen obilo, ostajajo shrambice bolj v bližini semenskega drevesa. Drevesne vrste, ki računajo med drugim tudi na pomoč veveric, so bukev, leska, hrasti, orehi in bori, ki imajo izrazito velika semena, kot na primer cembrin. Raziskovalci ugotavljajo, da veverice pozabijo na 25–45 % svojih shrambic, preostanek pa pojedjo. Toda tudi tisto, kar veverice pozabijo, ni nujno, da pomeni novo rast drevesa. Del shranjenih semen namreč ukradejo druge živali, del jih propade, le malokatero pa opravi svojo nalogo: požene kalček in z nekaj sreče mlado, novo drevesce ugleda svetlobo sončnih žarkov.

Transport v želodcu

Sočni plodovi dreves in grmovnic so namenjeni, da jih nekdo ali nekaj pomalica. Skupaj s sočnim mesom pa pomalica tudi drobna semena v njih. Sočni del ploda se med prebavo v črevesju razgradi in absorbira, semena pa zaradi trde semenske ovojnice pogosto ostanejo nepoškodovana. Čeprav menimo, da je tisto, kar konča zgrizeno v ustih, izgubljeno za vedno, to za rastlinski svet ne velja povsem. Pri nekaterih vrstah namreč lahko le tako potomci sploh pridejo na svet. Prebavni sokovi velikih živali zmehčajo semensko ovojnico, kar omogoča lažjo kalitev. Na koncu prebavne poti sesalca ostanejo semena del iztrebka, ki je čudovito hranljivo mesto za začetno rast, poleg tega pa iztrebki zapustijo telo prenašalca oz. transporterja daleč stran od matičnega drevesa, kjer so lahko razmere celo manj konkurenčne in ugodnejše za rast.

Na tak način prenaša semena naokrog naša največja zver – medved. Je vsejed in se rad pogosti z gozdnim jagodičevjem

ter plodovi plodonosnih drevesnih vrst, ki jih najde v gozdu. Poleti se masti z gozdnimi borovnicami, malinami, robidami, brusnicami, lesnikami, jerebikami, češnjami ... Medved je vrsta, ki lahko v eni noči prepotuje več deset kilometrov in semena v svojih iztrebkih odnese res daleč. S plodovi grmov in dreves se hrani tudi lisica. V raziskavah so ugotovili, da je v lisičjih iztrebkih več kot 30 različnih rastlinskih vrst. Tudi lovцем dobro znani divji prašiči se prehranjujejo z želodi in žirom. Toda v tem primeru je njihova vloga nekoliko drugačna. Prašiči hranljiva semena večinoma prežvečijo in kot takšna so izgubljena za naslednjo generacijo dreves. Hkrati pa divji prašiči na drugačen način vračajo uslugo drevesom: s svojimi rilci rijejo po tleh, obračajo listni opad, rahljajo zgornjo plast tal in tako ustvarjajo manjše zaplate gozdnih tal, kjer so bistveno boljše razmere za kalitev. Seveda so rilci, ki pred seboj preobračajo vse, kar jim pride na pot, lahko tudi neželeni v gozdu (kaj šele na travniku!). Zelo intenzivno ritje številnih živali na enem delu gozda lahko poškoduje že vznikla mlada drevesca.

Vir: <https://www.birdfact.com/articles/what-do-joy-seat>

Šoja, ki brska shranjene orehe izpod snežne odeje.

Marljivi mravljin

V gozdovih so izjemno zanimivi prenašalci oz. transporterji semen tudi mravlje. Naše vrste mravelj – tudi tiste največje – so še vedno preveč drobcene in si semen naših drevesnih vrst ne zmorejo oprtati nase. So pa zato mravlje toliko pomembnejše za prenašanje, njihovi velikosti primerenih semen. In to ne kar enih in kar vseh povprek! Semena, ki jih v svoja gnezda nosijo mravljinice, imajo na sebi posebno vabo, ki se ji mravlje nikakor ne morejo upreti. Na semenih je tvorba, ki jo botaniki učeno imenujejo elajosom. Z ljudskimi besedami povedano gre za privesek, ki je bogat z maščobami, aminokislinami, beljakovinami in sladkorji, ki je pritrjen na seme. V resnici je to plačilo rastline mravljam, da seme skupaj zokusnim elajosomom odnesejo od matične rastline v svoje mravljišče in ga tam pojedjo. V mravljišču si pridne delavke postrežejo z maščobnim priveskom, seme pa pustijo nedotaknjeno in ga odložijo na rob mravljišča, kjer so dobre razmere za rast nove rastline.

Naše najbolj znane vrste, ki na svoje seme nalepijo vabo za mravlje, so vsem dobro znani navadni podlessek, dišeča vijolica, kopitnik, teloh in beli zvonček.

Slepi potniki

Predvsem zeli in grmovnice – vrste, ki ne sežejo visoko proti nebu in se ne morejo okriti z velikimi, hranljivimi plodovi, da bi jih poiskale živali –, pa so iznašle drugačne načine razširjanja v prostoru. Njihova semena se oklenejo in oprimejo nič hudega slutečih mimoidočih živali. Slednje sploh ne vedo, da na sebi prenašajo slepe potnike. Za to delo so najprimernejši sesalci z debelo dlako, ki semenom omogoča dober oprijem. Tudi lovci in drugi obiskovalci gozda se večkrat znajdemo v vlogi prenašalcev oz. transporterjev semen. Se vam je že

zgodilo, da ste iz goščave prišli okrašeni z bodičastimi in kaveljčastimi semeni? Ali pa ste le s težavo iz dlake vašega pogumnega lovskega psa očistili sprijete dlake s semeni, ki so se mu spretno zapletle v kožuh? V obeh primerih je vaš mimohod izkoristil veliki repinec. Med rastlinami je to izjemno redek način širjenja semen v prostoru. Na tak način se namreč razširja le okoli 5 % vseh rastlinskih vrst.

Plodovi velikega repinca so bili pravi navdih tudi za izumitelja ježka – nepogrešljivega sistema za zapenjanje na oblačilih in obutvi. V dlaki svojega psa je nenavadne plodove velikega repinca opazil švicarski inženir **George de Mestral** in jih zelo natančno proučil pod mikroskopom. Poustvaril je repinčevim kaveljčkom podobno strukturo in nastal je ježek.

Raziskovalci ugotavljajo, da veeverice požabijo na 25–45 % svojih shrambic, preostanek pa pojedo.

Robidnica je primer rastline, ki se pri širjenju semen zanaša na živali – njeni sočni plodovi so nagrada za učinkovito raznašanje semen.

Bistvo vsega je preživetje vrste

Če ob branju tega prispevka morda menimo, da so drevesa in rastline nasploh le pasivni členi vsega dogajanja in da velja zahvala za njihovo uspešno razširjenje le pozabljivim živalim, naj dodam, da bi to bil strahovito površen in napačen povzetek branja.

Semena, kot jih poznamo pri najbolj razširjenih drevesnih vrstah v Sloveniji, in način, kako se razširjajo v prostoru, namreč niso rezultat naključja evolucije. Nadvse zanimiva ugotovitev iz znanstvene raziskave **Stephena B. Vander Walla** (ang. *How plants manipulate the scatter – hoarding behaviour of seed dispersing animals oziroma v prevodu Kako rastline vplivajo na vedenje živali, ki raznašajo in shranjujejo semena*) je, da so v evoluciji drevesa razvila takšna semena, ki živali več kot očito uspešno prepričajo, da jih v gozdu poiščejo, odnesejo, zakopljejo – pozneje pa več ne najdejo. Semena naših najpogostejših drevesnih vrst so namreč dovolj privlačna, da jih živali poberejo, in dovolj velika, da jih shranijo za kasnejše obdobje, ko ne bo obilice hrane. Imajo trdo lupino, ki jih varuje v obdobju shranjevanja, in nimajo izrazitega dišečega vonja, kar pomeni, da jih

Seme visoke vijolice (*Viola elatior*) z elajosomom – vabo za mravlje

Veliki repinec (*Arctium lappa*) je primer rastline, ki se razširja tako, da se oprime dlake živali. Njegovi plodovi so obdani z ukrivljenimi kaveljčki, ki se zlahka oprimejo mimoidočega.

bodo živali kasneje težje našle. Še dodatno varovalo za drevesa so semenska leta. V letih, ko bukve, hrasti, kostanji ... obilno rodijo (torej imajo semensko leto), je hrane toliko, da ga celotno gozdno živalsko carstvo našega gozda ne more vsega pojesti. To je nadvse modra strategija dreves. Večina semen bo nahranila živali, nekaj pa jih bo gotovo pozabljenih, skrbno zakopanih in posejanih. Od vseh milijonov semen, ki zrastejo na drevesu, bo gotovo nekaj takšnih, ki bodo zrasla v prihodnost.

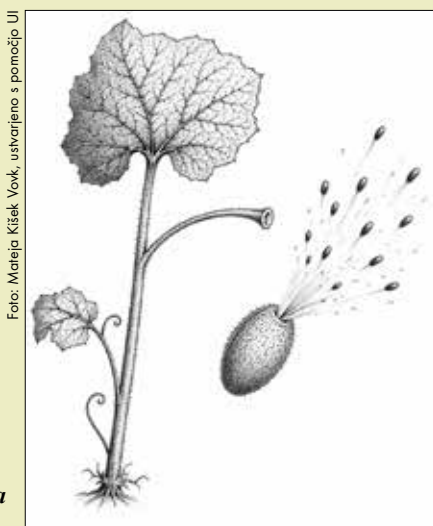
In če se zazremo v samo srž življenja gozda ... Ali ni bistvo vsega zgolj in samo preživetje vrste? Ali ni vse drugo podrejeno temu?

Dr. Mateja Kišek Vovk

Zanimivosti

• Nekateri (sicer redke) rastlinske vrste se pri transportu semena ne zanašajo na nikogar drugega kot le na lastno iznajdljivost in sposobnost. Navadni štrkavec (*Ecballium elaterium*) sicer sodi v družino bučevk in je ena najbolj »eksplozivnih« rastlin v Evropi. Semena nastajajo v posebnih podolgovatih plodovih, ki so videti kot nekakšne kumare. Ob zrelosti semen tlak v notranjosti ploda doseže skoraj en bar in plod dobesedno izstrel iz peclja. Ob tem dogodku ima tekočina s semeni hitrost okrog 30 m/s in drobna semena letijo več metrov daleč.

Trenutek prave eksplozije ploda navadnega štrkavca (ang. squirting cucumber)

Viri in literatura:

Przemysław Kurek in sod. 2018. What if Eurasian jay *Garrulus glandarius* would larder acorns instead of scatter them? *iForest – Biogeosciences and Forestry*, Vol 11, 5, 685–689

Szabolcs Lengyel in sod. (2010). Convergent evolution of seed dispersal by ants, and phylogeny and biogeography in flowering plants: A global survey. *Perspectives in Plant Ecology, Evolution and Systematics*, 12(1), 43–55.

Mike Toms, Peter Howlett. 2013. Mistle Thrush. (https://www.bto.org/sites/default/files/shared_documents/gbw/associated_files/bird-table-73-mistle-thrush-species-focus.pdf?utm_source=chatgpt.com)

Stephen B. Vander Wall. 2010. How plants manipulate the scatter – hoarding behaviour of seed dispersing animals. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci.* 365, (1542): 989–997

https://en.wikipedia.org/wiki/Seed_dispersal?utm_source=chatgpt.com

<https://www.inaturalist.org/sl/taxa/162161-Ecballium-elateriumz>

<https://www.velcro.com/original-thinking/our-story/>

DVAJSET LET 6,5 CREEDMOOR

Leta 2027 bo minilo dve desetletji od nastanka naboja 6,5 Creedmoor. Za sodoben puškovni naboj je to pomemben mejnik. Ob tem jubileju se velja vprašati, kaj je vzrok za njegov izjemen uspeh. So to vrhunske balistične lastnosti, obvladljivost pri streljanju ali le spreten marketing?

Kaj pomeni 20 let obstoja za nek naboj?

Za sodoben puškovni naboj je 20 let obstoja dober pokazatelj. V teh letih se je iz prvotno nišnega tekmovalnega naboja razvil v enega najbolj razširjenih nabojev za športno streljanje in lov na svetu. Le redki naboji v zadnjih desetletjih so sprožili toliko razprav, navdušenja (pa tudi kritik) kot prav 6,5 Creedmoor. Za dobrim konjem se dviga prah, bi lahko rekli. Zagovorniki trdijo, da je naboj spremenil pogled na zmogljivost sodobnega lovskega orožja, nasprotniki pa ga opisujejo kot rezultat marketinga in spletnega navdušenja brez prave podlage. Resnica je, kot po navadi, nekje vmes.

Nastanek naboja

Podjetje **Hornady** je naboj 6,5 Creedmoor predstavilo leta 2007. Njihov cilj ni bil izriniti uveljavljenih lovskega nabojev, kot so .270 Winchester, .308 Winchester ali .30-06 Springfield. Želeli so razviti naboj, optimiziran za praktično streljanje na daljše razdalje. Obstajala je že množica uspešnih nabojev s krogli 6,5 mm (.260 Remington, 6,5 x 47 Lapua, 6,5 x 55, 6,5 x 57, 6 mm XC...), ki imajo identične balistične lastnosti izstrelkov; podobne mase krogel, podobne hitrosti. Njihova pomanjkljivost pa je bila dostopnost primerne streliva s krogli, primernimi za streljanje na dolge razdalje in za lov.

Največji razlog za nastanek 6,5 Creedmoor je bila zasnova (sicer odličnih!) prej omenjenih nabojev. Njihove lastnosti niso bile optimalne za cilje, ki so jih želeli doseči v podjetju Hornady. Tu ne gre samo za geometrijo tulca, razmerje med tulcem in kroglo, prostornino in prostim letom krogel. Zelo pomembno je tudi razmerje med celotnim nabojem in ležiščem naboja v cevi, nekaj, česar starejši nazivni kalibri niso omogočali. Ne samo tulec, tudi oblika prehodnega zoženja (konusa) cevi je bila pri 6,5 Creedmoor prilagojena sodobnim daljšim krogam. Vse je bilo zasnovano z mislijo na čim večjo natančnost. Pri snovanju so pri podjetju Hornady želeli tudi, da bi tovarniško strelivo zagotavljalo stalnost, predvidljivost in ponovljivost.

Mere ležišča naboja in sam naboj 6,5 Creedmoor so zasnovali z učinkovito prostornino tulca, optimalno geometrijo naboja, združljivostjo s puškami kratkih zaklepišč,

z zmernim odsunom, za uporabo dolgih (težjih) in aerodinamičnih krogel z visokim balističnim koeficientom. Za razliko od številnih drugih omenjenih nabojev, ki so jih tekmovalni strelci šele naknadno prilagodili za natančno streljanje, je bil 6,5 Creedmoor zasnovan prav za zahteve natančnega streljanja na daljše razdalje.

Zakaj je tako priljubljen?

Na papirju številke ne delujejo posebno impresivno. Standardna lovska krogla mase 9,1 g (140 grs) dosega začetno hitrost približno 820 m/s, kar ni prav hitro in je precej manj od večine magnumskih nabojev. Toda začetna hitrost je le del zgodbe. Aerodinamične krogel premera 6,5 mm z visokim balističnim koeficientom (BC) presenetljivo dobro ohranjajo hitrost, manjši je vpliv bočnega vetra nanje in krogel ostajajo stabilne tudi na razdaljah, kjer številni tradicionalni naboji že izgubljajo učinkovitost. Podobno visoke BC imajo tudi precej težje krogel s premeri 7 mm, 7,62 mm in 8,59 mm, a je njihov odsun zato precej večji.

Prav kombinacija visokega BC in nežnega odsuna je mnogim omogočila lažje doseganje dobre natančnosti, boljši nadzor nad orožjem, opazovanje zadetka skozi strelni daljnogled in tako hitrejšo osvajanje strelskih večšin.

Različne balistične preglednice pokažejo, da 6,5 Creedmoor »premagaja« .308 Winchester v kinetični energiji od 460 m in naprej ter ima kljub manjši začetni hitrosti večjo hitrost od 274 m naprej. Na vseh razdaljah pa je od njega boljši v manjšem padcu krogel in manjšem odklonu zaradi vpliva vetra.

Natančnost

Tovarniško določene najmanjše tolerance ležišča naboja in prehodnega konusa kalibra 6,5 Creedmoor so vzrok, da je že v osnovi eden najbolj natančnih tovarniških kalibrov, ki so na voljo. S hitrim vrtečem cevi 1 : 8" je izboljšal pomanjkljivosti preostalih nazivnih kalibrov 6,5 mm, ki so imeli vrteč 1 : 9" ali 1 : 10". Zasnova sama je omogočila, da so krogel pred strelom že dokaj globoko v prehodnem konusu, seveda na varni razdalji od vrteča. Zasnova je omogočila vrhunsko natančnost, majhna odstopanja hitrosti, dolgo življenjsko dobo cevi in blag odsun. Naj strelec še tako dobro prenaša odsun, je dejstvo, da blažji odsun

Strelivo 6,5 mm Creedmoor

izboljša rezultate, saj strelec dela manj napak. Izbira vrhunskih in visoko aerodinamičnih krogel je velika. Posledica aerodinamičnosti oziroma visok BC krogel premera 6,5 mm so manjše izgube hitrosti na dolge razdalje, manjši padec in manjši odklon zaradi vetra.

Udobje strela – pogosto spregledana prednost

Veliko lovcev še vedno veliko pozornosti namenja energiji krogel, veliki začetni hitrosti in velikosti naboja. Vendar je v praksi pogosto pomembnejše oddati natančen strel in po njem ostati na cilju oziroma imeti možnost opazovati svoj zadetek. V primerjavi z naboji, kot so .300 Winchester Magnum, 7 mm Remington Magnum in celo standardni .30-06, ima 6,5 Creedmoor občutno manjši odsun.

Manjši odsun pomeni boljši nadzor orožja, manjšo verjetnost napake zaradi strahu pred strelom, več treninga brez utrujenosti, boljše spremljanje zadetka ter večjo praktično natančnost pri lovu. Prav ta lastnost je verjetno največ prispevala k njegovi priljubljenosti.

Zakaj kritike?

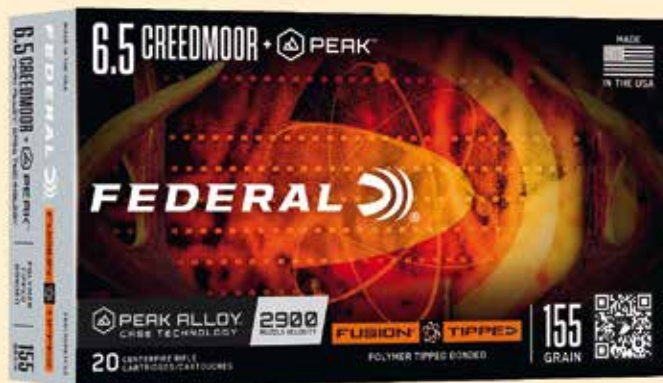
Prihod 6,5 Creedmoor je sovpadal z množičnim pojavom tekmovalnih v preciznem streljanju, dostopnih laserskih daljinomerov in balističnih kalkulatorjev na pametnih telefonih. Lovci in športni strelci so začeli iskati ravnotežje med zmogljivostjo, natančnostjo in udobjem streljanja, 6,5 Creedmoor pa je odgovoril prav na take potrebe. K razširjenosti je prispevala tudi poplava cenovno dostopnih kakovostnih risanic. Zato je bil pogosta izbira novih mladih strelcev, ki jim je bil prvi naboj, ki so ga sploh uporabljali.

V številnih oglasih in spletnih razpravah je bil 6,5 Creedmoor pogosto predstavljen kot

Vir: <https://www.hornady.com/6.5creedmoor/#/>

Strelivo 6,5 mm
Creedmoor
+Peak

Vir: <https://www.federalpremium.com/rifle/shop-by-caliber/6.5-creedmoor-peak/>

univerzalna rešitev za vse lovske situacije. Takšna pričakovanja so seveda nerealna. »Novi« strelci, ki so začeli uporabljati nov naboj, so se včasih celo posmehovali »starim« klasičnim nabojem, češ da so preživeti. Tako pa so prizadeli čustva drugih strelcev, predvsem lovcev z izkušnjami, ki so na nov naboj začeli gledati kot na naboj za slabiče, ki ne prenesejo večjega odsuna. Kdo se je prej začel posmehovati komu, ni znano, vemo pa, da nič od navedenega ni imelo osnove.

Tradicionalni naboji imajo še vedno pomembne prednosti: .270 Winchester dosega večje hitrosti, .30-06 Springfield omogoča širok razpon mas krogel, 7 × 64 je s svojo hitrostjo in masami krogel še vedno vrhunski, magnumski naboji pa imajo in ohranjajo veliko energije na velikih razdaljah. 6,5 Creedmoor takih prednosti ni izničil, pokazal pa je, da vrhunska zmogljivost ni nujno povezana z močnejšim odsunom in večjo porabo smodnika. Pokazal je, da je zmogljivost raznih nabojev s 6,5 mm krogli mogoče nadgraditi s sodobnimi in dostopnimi orožji tesnih toleranc s sodobnim strelivom z novimi krogli.

Lov s 6,5 Creedmoor

Trideset do štirideset let nazaj, v času konstrukcijsko enostavnejših »mehkejših« lovske krogel, so bili naboji s krogli 6,5 mm izbira lovcev, ki so imeli risanico prav za lov srnjadi in gamsa. Učinkovitost vsakega naboja se poveča z dobro lovsko kroglo. Za lov na srnjad, gamsa in jelenjad srednje velikosti 6,5 Creedmoor ponuja vse, kar potrebuje sodoben lovec. Vse, kar zdaj zmoreta nam

znana 6,5 x 57 in 6,5 x 55, zmore tudi on. To je treba upoštevati pri izbiri in uporabi 6,5 Creedmoor za lov. Tudi pri lovu na večjo divjad, kot je odrasel jelen, se lahko izkaže kot učinkovita izbira, če uporabljamo ustrezne krogel in zagotovimo natančen strel. Kljub temu številni lovci pri večji divjadi še vedno dajejo prednost zmogljivejšim kalibrom, ki omogočajo večjo rezervo »moči«, pri čemer mislim večjo hitrost in večjo maso krogel.

Vpliv na razvoj novih nabojev

Spremenil je način razmišljanja. Pred prihodom 6,5 Creedmoor so številni strelci verjeli, da sta močan odsun in velika moč nujna za zadevanje na dolge razdalje. »Nežni« 6,5 Creedmoor je dokazal učinkovitost. Ta filozofija je vplivala na razvoj številnih sodobnih nabojev za precizno streljanje in tudi za lov. Čeprav izvira iz naboja .30 Thompson Center (.30 TC), je postal osnova za številne nove naboje in več nestandardiziranih (»wildcat«) izvedenk. Zanimivost: naboj .30 TC izvira iz naboja .307 Winchester, ki je v bistvu .308 Winchester z robom, namenjen za uporabo v vzvodnih repetirkah.

Naboji, ki izvirajo neposredno iz tulca 6,5 Creedmoor

- 6 mm Creedmoor (2017), zožen tulec za krogel premera 6,17 mm (.243")
- 22 Creedmoor (2024), zožen tulec za krogel premera 5,69 mm (.224")
- 25 Creedmoor (2025), zožen tulec za krogel premera 6,53 mm (.257")

- 8,6 Blackout (2022), razširjen tulec za krogel premera 8,59 mm (.338")
- 6,5 Creedmoor ni navdihnil le neposrednih izvedenk, temveč tudi razvoj številnih sodobnih nabojev:
- 6 mm GT – podobna filozofija učinkovitega kratkega tulca za težje aerodinamične krogel.
- 6 ARC – uporablja podobne koncepte (učinkovitost, dolge krogel, BC).
- 22 ARC – nadaljuje isto razvojno filozofijo za platformo AR-15.

Revolucija ali odličen marketing?

Najverjetneje oboje. Lahko bi rekli sodoben »inženiring« celotnega naboja, ki se je odlično ujel s tolerancami sodobnih risanic. Uspešna promocija je nedvomno pripomogla k njegovi prepoznavnosti. A samo marketing ni ohranil naboja med najbolj priljubljenimi dve desetletji. Naboji »preživijo«, ker delujejo. 6,5 Creedmoor zdaj spada med najpogostejše nazivne kalibre, ki jih kot standardne ponujajo proizvajalci risanic.

Neka neimenovana večja vojaška enota ZDA je leta 2020 pri podjetju Hornady kupila večjo količino streliva 6,5 Creedmoor za svoje ostrostrelce, saj so ga temeljito preizkusili za zadevanje ciljev na razdaljah do 1100 metrov. Odločitev je bila povezana z menjavo repetirne puške MK13 v .300 Winchester Magnum s polavtomatsko puško AR-10 v 6,5 Creedmoor. Menjavo se utemeljili z manjšim odsunom, večjo natančnostjo in manjšo težo tako streliva kot same puške.

Tehnologija Peak Alloy

Naboj 6,5 Creedmoor +Peak, ki uporablja novo tehnologijo jeklenega tulca in tako omogoča višje tlake in hitrosti, sem že omenil v *Lovcu*, 7/8, 2026. Zaradi priljubljenosti naboja in množičnosti risanic je podjetje Federal na podlagi nove tehnologije tulca najprej razvilo prav »nov« naboj 6,5 Creedmoor +Peak, ki ima enake zunanje mere kot 6,5 Creedmoor in se lahko uporablja v vseh risanicah tega nazivnega kalibra. Strelivo 6,5 Creedmoor +Peak dosega 90 m/s večje hitrosti v primerjavi s standardnim nabojem 6,5 Creedmoor in 30 m/s večje hitrosti v primerjavi s 6,5 PRC. Oba naboja sem tudi že opisal (*Lovec*, 4/2021, *Lovec*, 1/2023). Naboj 6,5 Creedmoor +Peak s takimi lastnostmi je dejansko magnumski naboj. Na ameriški trg je prišel to poletje.

Zaključek

6,5 Creedmoor ni najhitrejši, ni najmočnejši in nima najdaljše zgodovine, je pa očitno prišel ob pravem času in ponudil ravno tisto, kar so številni (predvsem mlajši) lovci in strelci iskali: ravnotežje med natančnostjo, učinkovitostjo in udobjem streljanja. Naboj 6,5 Creedmoor ostaja eden najbolj priljubljenih sodobnih nabojev za lov in streljanje na dolge razdalje.

Gregor Hodnik

Domžalski rogisti ponovno zlati na mednarodnem tekmovanju v Avstriji

Tekmovalna zasedba **Kulturnega društva Domžalski rogisti**, ki smo jo sestavljali **Hana Močnik** kot tokratna umetniška oziroma glasbena vodja, **Tomaž Tavčar**, **Jernej Hribar**, **Mihael Kozjek**, **Justin Felicijan**, **Tine Pavli** in **Leon Košak**, se je 16. maja letos udeležila **19. Mednarodnega tekmovanja igranja na lovske rogove**, ki ga je v Lipnici na avstrijskem Štajerskem organizirala **Štajerska lovška zveza**. Tekmovanje je potekalo v **Centru za obiskovalce Grottenhof**, torej **Jamski dvor**, ki je sicer del tamkajšnjega naravnega parka. Lično obnovljeno kmetijsko-gospodarsko poslopje, ki je sicer nastalo v 19. stoletju, če ne še prej, je dandanes namenjeno predvsem lokalnim obiskovalcem, ki lahko na idiličnem kraju umirijo telo, duha in uživajo v svežem zraku, prepojenem z nežnimi vonjavami bližnjih mini vrtov in cvetličnih gred.

Tekmovanje, ki se ga je udeležilo kar 62 skupin lovskih rogov v B, Es in mešano iz Avstrije in sosednjih držav, je potekalo na več mestih obsežnega poslopja. Najuglednejše prizorišče – **Ribniški oder** oziroma **Teichbühne** – je bilo

namenjeno najprestižnejšim sestavom, uglasenim v Es. Med njimi smo se v najvišji od treh kategorij, kategoriji *težko* oz. *schwer*, v kateri si je drznilo nastopiti le pet skupin, predstavili tudi Domžalski rogisti in s 721,5 osvojene točke zanesljivo prejeli zlato priznanje, pri tem pa najzlahtnejši barvi dodali še sijajno drugo mesto.

Posebno pohvalo štiričlanske tekmovalne žirije je prejela mlada hornistka Hana Močnik, ki je umetniško vodstvo tokratnega tekmovalnega projekta prevzela le nekaj tednov prej zaradi nenadejane daljše bolniške odsotnosti siceršnjega vodje **Daniela Savnika**. Zelo zadovoljen z rezultatom je tudi predsednik Kulturnega društva Domžalski rogisti Jernej Hribar: »Kljub težki preizkušnji, kjer smo malo pred tekmovanjem zaradi zdravstvenega stanja ostali brez našega dolgoletnega umetniškega vodje in prvega glasu, smo uspeli ostali člani z vztrajnostjo, pogumom in kančkom sreče osvojiti enega od največjih uspehov v naši zgodovini. Verjamem, da bomo s takšnim pristopom nadaljevali in seveda s povratkom ostalih manjkajočih članov

Domžalski rogisti smo s 721,5 osvojene točke zanesljivo prejeli zlato priznanje.

jeseni 2027 naredili še korak naprej in se uvrstili v veliki finale in s tem osvojili eno izmed prvih treh mest na 5. **Evropskem prvenstvu lovskih rogov na Madžarskem.**»

Kot obvezna tekmovalna skladba v najzahtevnejši kategoriji je bila določena značajska raznolika, harmonsko drzna, pod črto pa izvajalsko zahtevna **Štajerska fantazija**, ki jo je skladatelj **Peter Weinzerl** zložil lani prav za tokratno tekmovanje. Domžalski rogisti smo za izvedbo te skladbe, predvsem pa za njeno dognano umetniško interpretacijo, prejeli visoke ocene. Naš tekmovalni nastop so dopolnile še zanesljive izvedbe fanfar **Jagd Anblasen**

Josefa Schantla, fanfar **Prinz Eugen Johanna Haydna** in skladbe **Alpski lovec** Karla Stieglerja.

Tekmovanje je sicer zanesljivo osvojil ansambel lovskih rogov, ki prihaja iz kraja St. Leonhard am Walde v dolini Ybbs. Od tam – kot kažejo rezultati na mednarodnih tekmovanjih – zadnja leta prihajajo v evropskem merilu najboljši tovrstni sestavi, po katerih se lahko v pristopu in poustvarjalnem nivoju zgleduje prav vsak. Zato jim iskreno čestitamo, mi pa se že veselimo novih izzivov in nastopov doma in na tujem, ki jih bo jeseni kar nekaj.

Mihael Kozjek

Tekmovalna zasedba Domžalskih rogov z umetniško oz. glasbeno vodjo Hano Močnik

DR. MATEJA KIŠEK VOVK

KADAR BUKEV BOGATO OBRODI ...

Ko nekdo omeni bukev, so verjetno prva asociacija na to drevesno vrsto kar drva. Bukov je znana kot drevesna vrsta, katere les ima zelo dobro kurilno vrednost. Vsi tisti,

ponujajo zgolj tanke rezine suhega kruha. Bukov žir je bil namreč hrana v obdobjih pomanjkanja. O slednjem je mogoče prebrati v zgodovinskem časopisju, kjer zasledimo zanimive opise in vsak-

k žiru predvsem tedaj, ko je bilo težko, v dobrih časih pa so nanj prav hitro pozabili. Glede na to, da se dandanes le še malokdo loti priprave jedi iz bukovega žira, bi lahko sklepali, da nam gre že desetletja dolgo zelo zelo dobro ...

Žira je sicer v letih, ko bukev obilno semeni, v gozdovih res veliko. Toda ljudje se moramo precej potruditi, da ga naredimo užitnega. Žir namreč vsebuje saponine, oksalate in tanine, ki dajo v ustih grenak priokus. Ob zaužitju večjih količin lahko povzročijo slabost in bolečine v trebuhu z bruhanjem. Žir moramo zato dobro obdelati, preden ga dodamo jedem. Potem

ko nabereemo le zdrave plodove, ki jih še niso napadli črvički raznih sort, jih dobro posušimo, da jih lažje oluščimo. Jedrcem moramo odstraniti trdo zunanjo lupino. Olupljen žir damo v vodo in počakamo, da zavre, nato deset minut kuhamo, vodo odlijemo in postopek ponavljamo tolikokrat, da je voda povsem bistra. Po kuhanju ga ponovno osušimo in prepražimo. Tako pripravljen žir je osnova za pripravo številnih okusnih jedi. Jemo ga lahko kot prigrizek, zmletega v moko dodajamo različnim receptom, uporabimo ga lahko za nadeve in namaze.

GOZDNI ŽIROV NAMAZ

Bukov žir je rahlo sladkega blagega okusa in nekoliko spominja na okus lešnika ali kostanja. Vsebuje zelo veliko maščob (kar 20–30 %) in v tem je vzrok, zakaj po praženju razvije bogato aromo. Če želimo pripraviti okusen divji žirov namaz, oluščeni, skuhan in prepraženi bukov žir grobo sesekljamo oz. zmeljemo. Dodamo mu vse sestavine, na koncu pa še žlico kremnega sira ali skute. Tako pripravljen namaz je najboljši na popečenih kruhkih ali na sveže pečenem kruhu z drožmi. Poleg lahko ponudimo zorjeni sir ali pa suhomesnate divjačinske izdelke. V vseh primerih bo žirov namaz prava zvezda naše pojedine, ker je nekaj drugačnega, nevsakdanjega in tako zelo domačega, saj prihaja iz nam najbližjega gozda.

Sestavine:

- ❖ 200 g prekuhanega in prepraženega bukovega žira
- ❖ 2 žlici bučnega olja
- ❖ 1 majhen strok česna
- ❖ malo peteršilja
- ❖ malo timijana
- ❖ žlička medu
- ❖ ščepec soli
- ❖ 1 žlica kremnega sira ali skute

Foto: Mateja Kišek Vovk

Ustrezno obdelan bukov žir je lahko zanimiva gozdna hrana. Jemo ga lahko kot prigrizek, zmletega v moko dodajamo različnim receptom, uporabimo ga lahko za nadeve in namaze.

LIKER IZ MLADIH BUKOVH LISTOV

Bukovi listi, ki se spomladi izvijajo iz špičastih brstov, so prav otroško mehki in nežni. Opazovati spomladansko eksplozijo svetlo zelenih listov, ki so že skoraj rumeni, je za tiste, ki naravo gledajo s srcem, prava čarovnija. Če smo pri bukvi prej kot bukovi rilčkarji skakači, ki vsako leto neusmiljeno rovarijo po bukovih listih, potem si lahko z vej postrežemo z nežnimi listki in jih spravimo v marsikatero jed. Pa ne le jed, tudi opojno pijačo.

V Angliji že stoletja dolgo delajo gozdni liker iz spomladanskih bukovih listov. Naberejo jih, jim potrgajo peclje in jih spravijo v steklene kozarce. Nanje nalijejo gin. Steklen kozarec pustijo 3–4 tedne v hladnem in temnem prostoru in ga vsakih nekaj dni nežno pretresejo. Nato mešanico precedijo skozi gazo in dodajo v vodi raztopljen sladkor. Na koncu dodajo še konjak in pustijo zoreti še tri mesece. Nastane liker, ki je neverjetno nežnega okusa in spominja na okus mandlja z nežnim pridihom vanilije in medu.

Sestavine:

- ❖ 400 ml velik steklen kozarec, napolnjen z mladimi bukovimi listi
- ❖ 700 ml gina
- ❖ 225 g sladkorja
- ❖ 300 ml vode
- ❖ 200 ml konjaka (ali žganja)

Foto: Mateja Kišek Vovk

Spomladanski liker iz mladih bukovih listov je presenetljivo nežnega okusa, ki spominja na okus mandlja z nežnim pridihom vanilije in medu.

ki si domove v mrzlih zimskih dneh ogrevajo z drvimi, so zelo zadovoljni in pomirjeni, kadar v drvarnici ne manjka lično nacepljenih in lepo zloženih suhih bukovih drv. Toda nekdaj je bila predvsem kmečkemu prebivalstvu zelo dobro znana tudi uporaba bukovega žira za prehrano. Žir sicer nikoli ni bil bistven in vsakdanji del prehrane, temveč je bil dragocen gozdni dodatek predvsem tedaj, ko je življenje

danje novice, ki se navezujejo na bukov žir. V časopisu *Ljudska pravica* iz leta 1946 je zapisano, da je nek kmet nabiral žir, ga posušil, oluščil in zmlel. Pripravil je žirov nadev, ki je v potici nadomestil orehe. V *Kmetovalcu* iz leta 1918 je zapisano, da je jesen postregla z bogato žetvijo žira in da bodo tisto leto gozdovi napolnili izpraznjene lonce za mast. Iz žira so namreč stiskali žirovo olje. V preteklosti so se ljudje obračali

Na kratko iz tujih medijev ...

Srbija: Raziskovalci z Oddelka za živalsko ekologijo in zoogeografijo na Univerzi v Beogradu so v okviru projekta za spremljanje živali februarja z GPS-ovratnico opremili šakala. Po začetnem zadrževanju na majhnem območju severno od Obedske Bare se je šakal po imenu Vasa konec marca odpravil na izjemno dolgo pot proti Hrvaški. V šestih dneh je prepotoval približno 95 kilometrov, pri čemer je dvakrat preplaval reko Savo in prečkal srbsko-hrvaško mejo. Njegova pot se je nadaljevala čez Alpe na Bavarsko, in končno v gorovje Rhön, kjer ga je nazadnje opazil lovec na preži. Strokovnjaki menijo, da si šakal ni izbral severne Bavarske za svoj dom. Telemetrični podatki kažejo, da se Vasa premika naprej proti Hessnu. Podobno presenečenje je bil pred petimi leti tudi šakal Koja. Po označitvi z ovratnico se je odpravil na večtedensko potovanje, med katerim je preplaval več rek – Savo, Moravo in Mlavo – večkrat prečkal avtoceste ter v štirih tednih prepotoval kar 264 kilometrov. Raziskovalci menijo, da je iskal novo ozemlje in partnerico za parjenje, s čimer je pokazal, da se šakali lahko gibljejo na bistveno večjih razdaljah, kot so domnevali prej.

Vir: www.dnevnik.rs in www.pirsch.de

Belgija: Župan valonske občine Léglise je zaradi prisotnosti volkov prepovedal nočne dejavnosti mladinskih taborov v gozdovih med 20. in 6. uro. Ukrep je sprejel potem, ko je volčji par v regiji pokončal 15 ovc, pet pa so jih zaradi hudih poškodb uspavali. To poletje bo prepoved prizadela približno 20 taborov, ki bodo morali prilagoditi svoje programe. Skavtska zveza odločitvi nasprotuje, saj meni, da neupravičeno velja le za mladinske tabore, ne pa tudi za druge obiskovalce gozdov. Strokovnjaki poudarjajo, da so napadi volkov na ljudi izjemno redki, v Belgiji jih doslej še ni bilo.

Vir: www.vrt.be

Nemčija: V nemški zvezni deželi Baden-Württemberg so po več kot dvesto letih znova zabeležili skotitev risa v naravi. Samica Elisabeth, ki so jo v okviru projekta Lynx Baden-Württemberg jeseni 2025 izpustili v severni del Črnega gozda, je skotila mladiča. Raziskovalci so brlog odkrili s pomočjo telemetričnih podatkov in

Foto: Pixabay

potrdili, da je mladi ris zdrav in živahen. Skotitev mladiča velja za pomemben mejnik projekta obnove populacije risov, ki se je začel leta 2023. Naravovarstveniki in raziskovalci poudarjajo, da skotitev dokazuje, da ima Baden-Württemberg primeren življenjski prostor za rise in da se prizadevanja za obnovo vrste obrestujejo.

Vir: www.pirsch.de

Japonska: Jedrska nesreča v elektrarni Fukušima Daiči leta 2011 ni povzročila le radioaktivne obremenitve okolja, temveč je sprožila tudi nenavadne spremembe v živalskem svetu. Ko so ljudje po nesreči zapustili območje, so številni domači prašiči pobegnili iz rej in se začeli križati z lokalnimi divjimi prašiči. V novi raziskavi univerz Fukušima in Hirosaki so znanstveniki analizirali DNK 191 divjih prašičev in desetih domačih ter ugotovili, da se v populaciji geni domačih prašičev hitro izgubljajo, še vedno pa se ohranjajo nekatere njihove genske sledi. Raziskava kaže, da lahko lastnosti, ki jih je človek izbral pri udomačevanju, predvsem velika plodnost, v naravnem okolju vplivajo na razvoj populacij na nepričakovane načine. Posebno zanimivo je, da so živali, katerih mati je bila domači prašič, presenetljivo hitro izgubile tipične gene domačega prašiča. Razlog je v tem, da se domače svinje razmnožujejo pogostejše kot divji prašiči, zato so njihove potomce hitreje nadomestile nove generacije križancev.

Znanstveniki pojasnjujejo, da je to pospešilo genetski proces redčenja skozi več generacij. Navzven so križanci videti kot navadni divji prašiči. Vendar pa je v njihovi genetski sestavi še vedno mogoče najti sledi domačih prašičev. Primer Fukušime opozarja, da se lahko posledice človekovega vpliva na gene živali nadaljujejo tudi v pokrajinah, kjer ljudi ni več. Hkrati študija potrjuje, da samo radioaktivno onesnaženje ni povzročilo množičnega povečanja genskih mutacij pri divjih živalih. Na spremembo populacij so bolj vplivali umik človeka, sprostitev domačih živali v naravo in spremenjene razmere za razmnoževanje.

Vir: www.tandfonline.com

Kazahstan: V osrednjem Kazahstanu so v divjino izpustili pet mongolskih divjih konjev ali konjev Przewalskega (*Equus ferus przewalskii*) – enega žrebca in štiri kobile – po skoraj dvestoletni odsotnosti vrste s tega območja. Izpust je del mednarodnega projekta, katerega cilj je vzpostaviti samooskrbno populacijo zadnjih resnično divjih konj na svetu v regiji Altyn Dala. Pred izpustom so se konji leto dni prilagajali na lokalne razmere v centru za ponovno naselitev, kjer so se naučili preživeti ostro zimo, iskati hrano pod snegom in samostojno najti vodo. Dve kobili nosita satelitski ovratnici, s katerima raziskovalci spremljajo njuno gibanje in prilagajanje novemu okolju. Vrnitev konjev Przewalskega ima pomemben ekološki pomen, saj

so veliki rastlinojedci ključni za stepski ekosistem. Njihova paša lahko pomaga pri obnovi prvobitne vegetacije, omejevanju širjenja puščav in zmanjševanju tveganja za požare. Dolgoročni cilj projekta je do leta 2029 v kazahstansko stepto izpustiti še več konjev in ustvariti stabilno divjo populacijo.

Vir: www.fzs.org

Avstralija: V Novem Južnem Walesu so zabeležili prvi domnevni primer seva ptičje gripe H5N1. Če bo testiranje CSIRO potrdilo, da gre za zelo patogeni sev H5N1, bi to pomenilo prvo odkritje smrtonosne bolezni na avstralski vzhodni obali. Od konca junija je bilo potrjenih že pet primerov, štirje v Zahodni Avstraliji in eden v Južni, vsi pri pticah selivkah subantarktike. Vlada Zahodne Avstralije je sporočila, da imajo v zvezni državi peti sumljivi primer okužbe, ko so v predmestju Perth našli mrtvega veleivharnika (*Macronectes*). Obласти so povečale nadzor nad boleznijo, usposobile več kot 500 veterinarskih in drugih strokovnih delavcev ter pozvale javnost, naj prijavi bolne ali mrtve ptice. Strokovnjaki opozarjajo, da je H5N1 že povzročil velike izgube med divjimi pticami in perutnino po svetu, zato je zgodnje odkrivanje ključnega pomena. Primer trenutno velja za osamljenega, vendar oblasti opozarjajo, da bi se lahko pojavili novi primeri, zato spremljajo območja z večjim tveganjem, predvsem obale in območja selitve ptic.

Vir: www.theguardian.com

ROBERT TOMAZIN

Krog zaupanja

Vlovski kinologiji pogosto govorimo o rodovnikih, vzrejnih pregledih, delovnih preizkušnjah in rezultatih na tekmah. Mnogo redkeje pa še o nečem, kar je v resnici temelj vsega – o zaupanju med ljudmi.

Ko sem pred leti prvič slišal za Ljubana Bohaka, so mi ga opisovali kot robatega kinologa, človeka neposrednih stališč in strogih zahtev do svojih psov. Po prvih srečanjih sem hitro ugotovil, da je takšna ocena zelo splošna. Za odločnostjo in strogostjo kinološkega vodnika se skriva izjemno srčen človek, ki ima svoje pse tudi iskreno rad.

To sem spoznal leta 2021, v času epidemije covida. Takrat sva bila z Ljubanom bežna znanca, povezana predvsem le skozi lovsko kinologijo. Moja nemška prepeličarka Ajda (Žuža) je ravno vstopala v predparitveni cikel, država pa je zaradi epidemije uvedla omejitve gibanja med občinami. Vsak vzreditelj ve, da

Aron, edini mladič paritvene kombinacije Johnyja in Žuže (2021)

Astor Lutverški (Johny) in Ajda (Žuža) – par, ki je leta 2021 v času omejitev gibanja med občinami postavil temelj zgodbe o zaupanju med kinologoma.

se narava ne ozira na vladne odloke in administrativne ovire. Če zamudiš pravi trenutek paritve, lahko zamudiš celotno leglo.

Ko sem Ljubana prosil za pomoč, ni okleval. Svojega plemenjaka Astorja Lutverškega, med prijatelji in kinologi bolj znanega po klicnem imenu Johny, mi je brez zadržkov ponudil na voljo. Za paritev ni želel niti centa. Še več – zaupal mi je svojega plemenjaka v oskrbo kar en mesec, preden se je pri psici začel pričakovani paritveni cikel. To je dejanje, ki ga lahko v celoti razume le predan kinolog. Vrhunski plemenjak ni zgolj pes: je rezultat dolgoletnega dela, truda, premišljene vzreje, številnih preizkušenj in velike predanosti. Takšno zaupanje zato ni samoumevno.

Prav takšna dejanja človeka vedno znova opominjajo, zakaj se sploh ukvarjamo z vzrejo psov. V kinologiji ni bogastva, pri vzreji še manj. Vzreja je spodbuda, da ostanemo povezani in da ne pozabimo, zakaj to počnemo. Zaradi strasti. Zaradi tradicije. Zaradi tistega posebnega trenutka na lovu, ko izšolan pes pri delu zastane, nos (smrček) pa usmeri v veter

Vse foto: Robert Tomazin

Ljuban Bohak in Dino Lapinjski (Tomzy) letos – pet let po paritvi Žuže in Johnyja se krog zaupanja nadaljuje z novim prepeličarjem in okrepljenim prijateljstvom.

in nato skozi glasno gonjo »pove« več kot tisoč besed ...

Vsak vzreditelj si pred načrtovano paritvijo želi storiti vse prav: poskrbeti za zdravje psov, urediti vso potrebno dokumentacijo, preveriti rodovnike, zdravstveno stanje in vse tisto, kar povečuje možnosti za uspešno leglo.

Tudi sam sem leta 2021 pred paritvijo svoje nemške prepeličarke Žuže s plemenjakom Astorjem Lutverškim - Johnyjem sledil vsem nasvetom veterinarske stroke. Eden od njih je bil tudi temeljito odpravljanje zajedavcev neposredno pred paritvijo, in to pri obeh psih. Namen je bil seveda najboljši mogoč – zagotoviti optimalno zdravstveno stanje pasjega para. Toda narava je pogosto bolj zapletena, kot si predstavljamo.

Paritev je bila uspešna, vendar je

Žuža skotila le enega mladiča. Takrat sem prvič začel podrobneje raziskovati vpliv nekaterih farmacevtskih sredstev in zdravil tik pred paritvijo. Več izkušenih vzrediteljev mi je potrdilo, da lahko določeni postopki, čeprav sami po sebi strokovno utemeljeni in koristni, v neprimernem časovnem obdobju vplivajo tudi na plodnost, uspešnost oploditve ali na zgodnji razvoj zarodkov.

Taka izkušnja je v meni pustila pomembno spoznanje. Včasih lahko želja, da bi pred paritvijo naredili prav vse, privede do pretiranega poseganja v naravne procese. Lovski psi in njihovi predniki so tisoče let preživeli brez številnih sodobnih postopkov, ki jih dandanes pogosto opravljamo rutinsko. To seveda ne pomeni, da veterinarska stroka ni pomembna – nasprotno; brez nje si sploh ne moremo

predstavljati odgovorne vzreje. Pomeni pa, da moramo znati poiskati ravnovesje med strokovnimi priporočili in razumevanjem naravnih zakonitosti.

Žužin in Johnyjev edinec Aron je odrasel v odličnega psa in upravičuje vsa visoka pričakovanja. Zato zgodbe ne spremlja grenkoba, temveč predvsem razmislek. Razmislek, kako malo v resnici vemo o vseh prefinjenih mehanizmi narave in kako pomembno je, da ostanemo pri vzreji psov tudi ponižni. Kajti včasih nam prav narava pokaže, da popolnost ni vedno rezultat čim več posegov, temveč predvsem razumevanja, kdaj je treba stvari preprosto pustiti, da gredo svojo pot.

Leta so minevala, stiki z Ljubanom pa so prerasli okvir bežnega poznanstva. Letos sva se ponovno srečala ob načrtovanju nove paritve. Med pogovorom je Ljuban omenil, da bi si želel mladega prepeličarja, a mu trenutne finančne obveznosti tega ne omogočajo.

Njegove besede so v meni obudile spomin na čas, ko mi je on brez pomisleka nudil pomoč. Kinolog – kinologu. Odločitev je bila preprosta – psa iz letošnjega legla mu bom podaril. Ne zaradi dolga in ne zato, ker bi mu želel vračati usluge. Solidarnost ni računovodska kategorija! Za to sem se odločil, ker vem, da bo pes prišel v roke prvovrstnega vodnika. K človeku, ki razume lovskega psa, spoštuje njegovo naravo in ve, da se pravi odnos med vodnikom in psom gradi z neomajno osebno avtoriteto, potrpežljivostjo in vztrajnim delom na terenu.

V svetu, kjer se pogosto vse meri skozi denar, je lepo vedeti, da še vedno obstajajo odnosi, ki temeljijo na besedi, časti in preudarni solidarnosti. Prav takšni odnosi že desetletja povezujejo najboljše zgodbe med lovci in kinologi.

Dino Lapinjski, Ljuban ga bo klical Tomzy, bo zamenjal lastnika, zgodba pa bo ostala enaka. Nadaljevanje solidarnosti, ki je bila nekoč nudena brez kakršnih koli pričakovanj, je po letih našla pot nazaj.

Morda se krog zaupanja nikoli zares ne sklene in bom jutri potreboval psa sam. Iz osebnega odnosa, katerega začetek je pred leti omogočil Astor Lutverški - Johny, bo zdaj mladi prepeličar odšel v domovanje vodnika lovskega psa, ki je v času največjih osebnih stisk tega stoletja pokazal, kaj pomenita zaupanje in nesebična kinološka asistenca.

To je zgodba o slovenski vzreji. Predvsem pa zgodba o ljudeh, zaradi katerih ima vzreja pravi smisel. O vodnikih, ki so veliki tudi brez kinoloških odlikovanj na prsih. In tudi zato verjamem, da je mladi prepeličar Tomzy svojega vodnika našel že dolgo pred svojim rojstvom.

FRANC ČERNIGOJ*blizu si mi*

blizu si mi. mrtvi pesnik.
gledam te v šolski čitanki in si mi kot brat.

otrokom razlagam tvoj obraz in tvojo rojstno hišo.
vse to mi plačajo.
živim od tvojega rojstva in tvoje smrti.

kdaj pa kdaj. ko otrokom berem tvojo pesem.
stopiš ven iz knjige. noter v njihove duše.
in gre po razredu kot čudna elektrika. veter med bori.

jaz pa govorim šestindvajsetim parom oči:
rojen v sežani. živel v tomaju in ljubljani.
umrl doma. na krasu. in v smrtni uri pisal. pisal ...

nič ne rečem o borovih iglicah.
ki so mu predrle oči in srce.
in skozi zelene žile zlile v njegove mrtve žile
rdečo prst izpod korenin črnega bora. brinja. belega kamna.

a otroci vseeno zakličejo: ptica! ptica!
ko sedeč za katedrom nehote ujamem v svoj glas
brinovko. ki leti čez kras ...

Ob 100-letnici smrti pesnika Srečka Kosovela (1904–1926) je Vlada Republike Slovenije razglasila leto 2026 za Kosovelovo leto. Razglasitev, kot so zapisali, pomeni veliko podporo pri krepitevi prepoznavnosti pesnika Krasa, pa tudi poklon izjemnemu slovenskemu pesniku, ki je pomembno zaznamoval slovensko literarno obdobje 20. stoletja, nadvse aktualen pa ostaja še dandanes.

Franc Černigoj je lovec, po poklicu pa je bil učitelj slovenskega jezika.

*Brinovka, ki jo Černigoj omenja v pesmi, je drugi izraz za ptico brinjevko. Brinjevka in lovec sta glavna junaka v Kosovelovi pesmi **Balada**, ki je bila Černigoju navdih pri pisanju lastne pesmi z naslovom **blizu si mi**. Avtor se je namenoma izognil velikim začetnicam. Morda je s tem želel poudariti občutek bližine.*

Uredništvo

Narisol: Igor Pičulin

Foto: Miran Krapež

Zapisrega novih lovcev Prekmurja in Prlekije

V petek, 29. maja 2026, se je v še vedno nestanovitnem pomladnem vremenu v parku **Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje** zbralo 19 novih lovcev, med njimi kar pet lovcev iz Prekmurja in Prlekije, da bi slovesno zaprisegli poslanstvu, ki so si ga izbrali in ga potrdili z uspešno opravljenim lovskim izpitom v letošnjem letu.

Slovesnost je vodila strokovna izpitna komisija v sestavi dr. **Arpad Köveš**, predsednik ZLD Prekmurje, in mag. **Martin Smodiš**, podpredsednik ZLD Prekmurje ter predsednik Komisije za izobraževanje pri ZLD Prekmurje. Slovesnosti so se udeležili tudi mentorji novih lovcev, njihovi svojci in prijatelji. Za slovesen uvod in zaključek so poskrbeli **Prekmurški rogisti**, ki so zaigrali lovsko koračnico in več skladb iz svojega repertoarja.

V pozdravnih nagovorih sta dr. Arpad Köveš in mag. Martin Smodiš poudarila pomen lovstva v domačem okolju ter odgovoren odnos novih lovcev do narave in prostoživečih živali. Dejala sta, da lovec ni zgolj izvajalec lova, temveč predvsem skrbnik in varuh naravnega okolja, ki skrbi za ohranjanje naravnega ravnovesja in zdravega ter čistega življenjskega prostora. Opozorila sta tudi na veliko odgovornost, ki jo prevzemajo novi lovci, saj zdajšnja družbena naravnost lovstvu ni vedno naklonjena. Po njunih besedah nekateri samooklicani naravovarstveniki pogosto preso- jajo delo lovcev brez zadostnega

Foto: Peter Novak

Novi lovci in lovke

Foto: Peter Novak

Skupinski posnetek udeležencev slovesnosti

poznavanja njihovega poslanstva. Zato je pomembno, da lovci s svojim delom in zgledom odločno zavračajo izkrivljene predstave o lovstvu.

Zapisrega je potekala skupinsko, vsak kandidat pa je skupaj s svojim mentorjem podpisal tudi uradne listine. Slovesnost je

spremljala grožnja temnih nevihtnih oblakov, kar pa ni zmanjšalo njenega slovesnega značaja.

Posebno razveseljivo je, da so bile med novimi lovci tudi lovke, saj je v zadnjih letih vključevanje **žensk** v zeleno bratovščino postalo prijetna stalnica. Njihova prisotnost potrjuje, da dandanes

lovstvo enakovredno povezuje vse, ki jih družijo spoštovanje do narave in odgovorno opravljanje lovskega poslanstva.

Po uradnem delu je sledilo prijetno druženje novih članov, njihovih mentorjev in gostov ob skromni pogostitvi.

Peter Novak

Volilni zbor upravljavcev lovišč Pohorskega OZUL

Na petem volilnem zboru upravljavcev Pohorskega območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL), ki je potekal 16. junija 2026 v prostorih Koroške lovske zveze (LZ) na sedežu Puškarstva Skobir v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, je 30 delegatov, izvoljenih v predhodnem kandidacijskem postopku v lovskih gojitvenih bazenih (LGB), izvolilo nov **Izvršilni odbor Pohorskega OZUL**.

Pohorsko lovskoupravljaljsko območje (LUO) obsega območja treh gozdnogospodarskih območij in 20 gozdnogospodarskih enot. Razteza se na območju osmih upravnih enot in 22 občin: **Vitanje, Mežica, Rače - Fram, Oplotnica, Muta, Hoče - Slivnica, Vuzenica, Zreče, Prevalje, Ribnica na Pohorju, Ruše, Ravne na Koroškem, Selnica ob Dravi, Maribor, Lovrenc na Pohorju, Radlje ob Dravi, Podvelka, Dravograd, Mislinja, Črna na Koroškem, Slovenska Bistrica in Slovenj Gradec**. Skupna površina Pohorskega LUO znaša 165.189 ha, od tega je lovne površine 155.888 ha. Gozdovi obsegajo 111.894 ha oziroma 68 % celotne površine. Na dan sklica zborov upravljavcev je bilo v upravljavkah lovišč – lovskih družinah – včlanjenih 2185 lovk in lovcev, od tega 1197 na Koroškem in 988 na območju **LZ Maribor**.

V Pohorskem OZUL je združenih 36 lovišč in **Lovišče s posebnim namenom (LPN) Pohorje**. Sedemnajst lovišč upravljajo lovske družine, članice LZ Maribor, 19 lovišč pa lovske družine, članice Koroške LZ. LPN Pohorje deluje v okviru **Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Maribor**.

Po uvodnem pozdravu in izvolitvi organov zbora je predsednik Pohorskega OZUL **Zdravko**

Delovno predsedstvo zbora upravljavcev Pohorskega OZUL

Predstavniki lovišč Pohorskega OZUL

Brezovšek, ki je vodil tudi delovno predsedstvo, v katerem sta sodelovala še predsednik Koroške LZ **Marko Kogelnik** in starešina LD Boč na Kozjaku **Boris Mušič**, predstavil obsežno poročilo o delu izvršilnega odbora v preteklem letu in celotnem mandatu.

Najprej je spregovoril o januar-ski kategorizaciji oziroma pregledu odstrela in izgub divjadi ter poudaril, da je strokovna komisija delo v takšni obliki opravila zadnjič zaradi sprememb zakonodaje. V nadaljevanju je podrobneje predstavil odvzem divjadi v letu 2025, ki je bilo prvo leto izvajanja dvoletnega lovskoupravljaljskega načrta.

Povedal je, da se je izvršilni odbor v mandatu sestel na enajstih rednih sejah in sklical štiri zборе upravljavcev lovišč. Člani izvršilnega odbora v mandatnem obdobju 2021–2026 so bili **Zdravko Brezovšek, Ivan Golob, Tomaž Golob, Dominik Adam, Janez Švab, Dušan Mlinšek, Andrej Kogelnik, Božo Jakopič, Franc Kos in Izidor Cojzer**. Ker je poročilo že vsebovalo odgovore na odprta vprašanja glede odvzema divjadi na Koroškem in Štajerskem, daljše razprave ni bilo. Izidor Cojzer je navzočim predstavil spremembe zakonodaje in pojasnil, kdaj se bo začelo

označevanje odvzete divjadi s tako imenovanimi vezicami.

Ob zaključku predsedniškega mandata se je Zdravko Brezovšek za dobro sodelovanje zahvalil vsem upravljavkam lovišč, članom izvršilnega odbora, načrtovalcu **Mihi Mrakiču**, lovske-mu inšpektorju **Ianu Martinu Koštomaju** in članom strokovne komisije za izvedbo kategorizacij.

V nadaljevanju zbora so sledile volitve, na katerih so navzoči delegati izvolili nov izvršilni odbor. V novem petletnem mandatu bodo lovske družine z območja LZ Maribor zastopali **Zdravko Brezovšek (LD Šmartno na Pohorju), Tomaž Golob (LD Puščava), Matej Hudernik (LD Janžev Vrh) in Boris Mušič (LD Boč na Kozjaku)**. Koroške lovske družine bodo zastopali **Dušan Mlinšek (LD Dolič), Dali Cvar (LD Muta), Luka Čas (LD Strojna Ravne na Koroškem) in Marko Jelen (LD Pogorevc)**, LPN Pohorje pa bo zastopal **Izidor Cojzer**. Na ustanovni seji bodo člani izvršilnega odbora izvolili predsednika in tajnika, ki bosta v tem mandatu prihajala iz Koroške LZ.

Ob koncu sproščenega lovskega zbora je navzoče pozdravil predsednik Koroške LZ **Marko Kogelnik**, zbrane pa je nagovoril tudi član upravnega odbora LZ Maribor **Tomaž Golob**. Razprava se je nato nadaljevala ob dobri malici in pijači.

Novim članom izvršilnega odbora želimo uspešno in preudarno delo v prihajajočem mandatu. Želimo si, da bi s konstruktivnim dialogom, medsebojnim sodelovanjem in strokovnim pristopom uspešno premagovali izzive, ki jih prinašajo zakonodajne spremembe, in tudi v prihodnje zagotavljali zgledno upravljanje pohorskih in koroških lovišč ter dobrobit divjadi.

Božidar Kunej,
tajnik Pohorskega OZUL

Notranjski muzej in Postojnsko-Bistriška ZLD skupaj za ohranjanje lovske dediščine

Postojnsko-Bistriška zveza lovskih druženj (ZLD) je na podlagi razpisa **Lovske zveze Slovenije** za sofinanciranje usposabljanj v letu 2026 organizirala usposabljanje **Lovske**

šege in običaji, ki je potekalo v četrtek, 7. maja 2026, v prostorih Notranjskega muzeja Postojna.

Predavatelj prof. dr. **Jernej Zupančič** je na slikovit način in z bogatimi izkušnjami predstavil predpisane vsebine usposabljanja, ki so bile usmerjene tudi v aktualno dogajanje v družbi. Na usposabljanju so obravnavali obvezne vsebine praktičnega usposabljanja lovskih pripravnikov, pripravo programa dela priprav-

nika ter spremljanje njegovega izvajanja. Vsi udeleženci so prejeli tudi brošuro **Lovske šege in običaji**. Predavatelj je predstavil sodobna lovška oblačila in pravila primernega vedenja lovcev v širši družbi.

Usposabljanje je potekalo v okviru regijske prireditve **Klic na lov**, ki jo je organizirala **Komisija za izobraževanje Postojnsko-Bistriške ZLD** v sodelovanju z Notranjskim mu-

zejem Postojna. Na prireditvi so sodelovali tudi: **Lovska vokalna skupina Javorniki, Brkinsko-Kraški rogisti, Gregor Česarek** s predstavitev lovskih šeg in običajev, **Pavel Nared** z oponašanjem jelenjega rukanja in **Lovska družina Črna jama** z lovskim ropotom.

Celoten dogodek je na izjemen način predstavil slovensko lovstvo in lovske šege ter običaje kot pomemben del bogate nesnovne

Vse foto: Osební arhív Aleša Klemenca

Usposabljanje Lovske šege in običaji je potekalo v prostorih Notranjskega muzeja Postojna.

kulturne dediščine slovenskega lovstva in slovenske identitete. Vsak izmed nastopajočih je s svojim znanjem, prizadevnostjo in predanostjo pomembno prispeval k vrhunski izvedbi prireditve.

Dogodek je bil tudi priložnost za utrditev sodelovanja z Notranjskim muzejem Postojna in oblikovanje novih izhodišč za prihodnje skupne projekte. Notranjski muzej Postojna je sodoben, interaktiven in družinam prijazen muzej, ki ponuja najcelovitejšo predstavitev kraškega sveta v Evropi. Poleg etnološkega, arheološkega, zgodovinskega in pedagoško-andragoškega oddelka ter restavratorske delavnice je edini pokrajinski muzej v Sloveniji z biološkim oddelkom. Postojna je namreč s **Postojnsko jamo, Vivarijem Proteus in Inštitutom za raziskovanje krasa ZRC SAZU** zibelka krasoslovja. Zato je prisotnost biologa, ki raziskuje tudi jamsko živalstvo, pomembna strokovna prednost muzeja.

Na stalni razstavi **Muzej krasa** obiskovalci spoznajo nastanek krasa, procese raztapljanja apnen-

ca, značilne kraške pojave in razvoj klasičnega krasa. Razstava jih nato popelje skozi zgodovino kraških jam – od prazgodovine, ko človek še ni poseljeval kraškega sveta in so v njem živele zdaj izumrle živalske vrste, do razvoja sodobnega jamarstva in speleologije. Del razstave je namenjen tudi predstavitvi človeka in gospodarskih dejavnosti, ki so se razvijale na tem območju, med njimi tudi lovstvu. Kraške planote z obsežnimi gozdovi so bile vse do konca 16. stoletja bogate z malo in veliko divjadjo. Odstrel zveri in drugih vrst, divji lov, krčenje gozdov in posamezni zgodovinski predpisi – **Kranjski lovski red iz leta 1711, patent o zakupu lovišč iz leta 1750 in patent iz leta 1849**, ki je lovsko pravico podelil tudi kmetom –, so povzročili občutno zmanjšanje številčnosti divjadi, ogroženost nekaterih vrst ter celo izumrtje domorodne jelenjadi v notranjskih gozdovih.

Zanimiv zgodovinski podatek je, da je bil v šestdesetih letih 19. stoletja v okolici Postojne ustreljen zadnji jelen, leta 1875

vijalo, pridobivalo nove člane in širilo svoje delovanje. V gozdčku ob cesti Negova–Spodnji Ivanjci, imenovanem Črno Hojčje – ime je dobil po zasaditvi ameriškega črnega bora, ki mu v tem delu Slovenskih goríc rečejo hojka –, so na pobudo lovcev in gozdarja **Borisa Žurmana** postavili skromen lovski dom. Z leti so ga večkrat razširili in posodobili in zdaj velja za enega lepših lovskih domov v okolici. V njem se zbirajo lovci pa tudi številna društva in organizacije, ki tam pripravljajo srečanja in različne prireditve.

Ker so lovci veliki ljubitelji narave, je v lepem vremenu

Predavatelj prof. dr. Jernej Zupančič (desno) je na slikovit način in z bogatimi izkušnjami predstavil predpisane vsebine usposabljanja, ki so bile usmerjene tudi v aktualno dogajanje v družbi.

Obiskovalci so lahko prisluhnili tudi oponašanju jelenjega rukanja.

pa tudi na območju Snežnika. Stanje se je začelo izboljševati šele z vzpostavitvijo obor z jeleni.

Na razstavi želi muzej obiskovalcem približati pomen lovstva in odgovorno ter trajnostno upravljanje z gozdovi in populacijami divjadi. Da je muzej zavezan ohranjanju in interpretaciji tudi te vrste kulturne, zlasti nesnovne dediščine, potrjujejeta polharska

zbirka na pristavah gradu Snežnik in obsežna zbirka lovskega orožja, ki jo hrani zgodovinski oddelek muzeja.

Ana Čič, mag. prof. zgod.,
kustosinja pedagoginja,
Notranjski muzej Postojna, in
mag. Aleš Klemenc,
predsednik Komisije za
izobraževanje in podpredsednik
Postojnsko-Bistriške ZLD

Zelena bratovščina obeležila 80-letnico LD Negova

Ob lovskem domu sredi gozdnega jase, v tako imenovanem Črnem Hojčju ob cesti Negova–Spodnji Ivanjci, je v soboto, 30. maja 2026, potekala slovesnost ob častitljivi 80-letnici **Lovske družine (LD) Negova**, katere starešina je **Marjan Kšela**.

Lovska družina je bila ustanovljena leta 1946 na pobudo tedanjih lovcev iz Negove in okolice, ki so bili vključeni v LD Benedikt. Društvo se je skozi desetletja raz-

praznovanje jubileja potekalo na prostem. Organizatorji so za obiskovalce uredili dovolj parkirnih mest ob lovskem strelišču, za prometni red pa so skrbeli lovski redarji. Pri vходу v lovski dom je goste s smrekovo vejico in lovsko značko sprejemala lovka **Alenka Šiško**, ki je vsakemu namenila prijazno besedo. Na gozdni jasi je bilo pripravljenih dovolj miz in klopi, da so obiskovalci lahko spremljali slovesnost v prijetnem okolju. Za kulinarčno ponudbo je poskrbel mojster dobrot **Marko Hari**, čigar jedi so z vonjem privabljele številne obiskovalce.

Slovesnost je suvereno pove-

zoval izkušen voditelj in radijski novinar **Bojan Rajk**. Program se je začel z nastopom **Prekmurških rogistov**, ki so ustvarili pravo lovsko vzdušje, nato pa je **Oktet Arion** zapel slovensko himno, **Zdravljico**. Kot prvi je zbrane nagovoril starešina Marjan Kšela, ki je pozdravil članice in člane lovske družine, goste ter vse prijatelje narave. Posebej ga je razveselila navzočnost županje Občine Gornja Radgona **Urške Mauko Tuš**, predstavnika Lovske zveze Slovenije (LZS) **Franca Krivca**, številnih starešin lovskih družen Zveze lovskih družen (ZLD) Prlekije, predstavnikov

Foto: Ludvik Kramberger

Foto: Ludvik Kramberger

Na praznovanju 80-letnice LD Negova je bilo veselo.

Program so popestrili Prekmurski rogisti, ki so ustvarili pravo lovsko vzdušje.

sosednjih lovskih družin in LD Rogatec. »Danes smo se zbrali, da z globokim spoštovanjem in ponosom obeležimo 80 let delovanja naše lovske družine. To ni le številka, temveč zgodba o predanosti, tovarištvu in ljubezni do narave, ki se prenaša iz roda v rod. Ko pogledamo nazaj, vidimo generacije lovcev, ki so s svojim trudom, znanjem in odgovornostjo skrbeli za divjad, gozdove in naravno ravnovesje. Njihovo delo ni bilo vedno lahko, bilo pa je častno. Postavili so temelje, na katerih danes gradimo naprej,« je poudaril Marjan Kšela. Ob tem je izpostavil dobro sodelovanje s prebivalci, predvsem s kmetovalci, ki s svojim delom pomembno prispevajo k ohranjanju divjadi in naravnega okolja. Zahvalil se je vsem, ki podpirajo lovstvo in pomagajo

ohranjati naravo. »Ponosni smo na urejena lovišča, skrb za divjad, delo z mladimi ter ohranjanje lovske tradicije. Naj nas tudi v prihodnje povezujejo spoštovanje, odgovornost in prijateljstvo. Naša lovška družina naj ostane prostor, kjer se srečujejo ljudje dobrega srca, kjer se ohranjata tradicija in narava,« je še dejal ter dodal, da so ob jubileju izdali tudi priložnostni bilten.

Kulturni program so obogatili učenci Osnovne šole dr. Antona Trstenjaka pod vodstvom učiteljice Petre Starovasnik Dumič, mladi glasbeniki Glasbene šole Gornja Radgona, Oktet Arion in Prekmurski rogisti.

Med kulturnim programom je voditelj Bojan Rajk na oder povabil tudi goste, ki so jubilejantom namenili čestitke. Prva je zbrane

nagovorila županja Urška Mauko Tuš, ki je pohvalila zgledno sodelovanje med občino in lovsko družino. Čestitke v svojem imenu in v imenu predsednika LZS Alojza Kovšče je izrekel član Upravnega odbora LZS Franc Krivec. Zbrane so nagovorili še drugi gostje, med njimi član upravnega odbora LZS in starešina LD Radgona Milan Kolarič, ki je izpostavil dobro sosedsko sodelovanje obeh lovske družin.

Zaključek slovesnosti je tradicionalno zaznamovala podelitev odlikovanj in priznanj. Najprej so podelili odlikovanja LZS, nato priznanja ZLD Prlekije in na koncu še priznanja LD Negova zaslužnim članom ter podpornikom.

Znak za lovske zasluge so prejeli Mirko Kaučič, Robert Kramberger in Bojan Likovič.

Zlati znak za lovske zasluge so prejeli Zdravko Bratuša, Matej Karlo, Erika Kaučič, Alenka Kurbus Šiško, Gregor Prajndl, Marija Prajndl, Rajmund Rajšp, Gregor Rojko, Milan Rojko, Simon Šipek in Bogdan Štuhec. Red za lovske zasluge III. stopnje so prejeli Jožef Dunaj, Marjan Kšela, Janez Lipnik, Jožef Prajndl, Štefan Pucko, Andrej Slogovič in Stanislav Vogrin. Red za lovske zasluge II. stopnje je prejel Vlado Šiško, red za lovske zasluge I. stopnje pa Vekoslav Lončarič. Plaketo III. stopnje ZLD Prlekije so prejeli Franc Gomzi, Franc Kovačič, Stanko Rojko st., Vlado Rojko in Zlata Rojko.

Po koncu uradnega dela sta sledila bogata pogostitev in prijetno druženje vseh navzočih.

Oste Bakal

Osem desetletij LD Dekani in pet desetletij pobratenja

Kulturni dom Dekani se je v soboto, 23. maja 2026, obarval v zeleno ob počastitvi 80 let delovanja Lovske družine (LD) Dekani. Začetki delovanja lovske družine sicer segajo v leto 1910, ko je bilo v Slovenski Istri, natančneje v Dekanih, ustanovljeno lovsko-strelsko društvo s ciljem ohranitve in nadaljnjega razvoja lovstva na tamkajšnjem območju. Številno občinstvo lovskih tovarišev in tovarišic ter gostov so pozdravili podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) Miran Štrukelj, predsednik Lovske zveze (LZ) Koper Fabio Steffe, podžupanja Mestne občine Koper Mateja Hrvatin Kozlovič ter predsednik Krajevne skupnosti Dekani Igor Šturman.

V pozdravnem govoru je stare-

Foto: Arhiv LD Dekani

Prireditev ob 80-letnici LD Dekani je bila posvečena še eni pomembni obletnici: 50-letnici pobratenja med LD Dekani in LD Draga - Trava.

šina LD Dekani **Marino Terčič** poudaril, da se lovska družina sooča z novimi izzivi, ki jih prinašajo veliki infrastrukturni projekti v Istri, ter s spreminjanjem biotske raznovrstnosti okolja. Poleg vlaganja nešteti brezplačnih ur dela njihovih članov v izvajanje biotehničnih del v lovišču, čiščenje lovnih površin in izdelavo lovskih naprav se lovska družina zaveda, da je v lovstvu izjemno pomembno tudi znanje, zato se člani redno strokovno izobražujejo v okviru predavanj, seminarjev in tečajev. Z zadovoljstvom ugotavljajo, da imajo več lovskih čuvajev in pooblaščenih oseb za pregled uplenjene divjadi, kar je dobra osnova tudi za nadaljnje delo lovske družine glede na spremembe, ki jih na področju lovstva prinaša novi lovski zakon.

Ob visokem jubileju so predstavniki LZS, LZ Koper in LD

Foto: Arhiv LD Dekani

Predstavniki LZS, LZ Koper in LD Dekani so podelili odlikovanja in priznanja zaslužnim članom.

Dekani podelili odlikovanja in priznanja zaslužnim članom: za 40 let članstva v lovski organizaciji sta jubilejno priznanje prejela **Vlado Jerman** in **Zorko Furlanič**, za

50 let članstva pa **Marino Terčič**. LD Dekani je ob teh priložnosti imenovala tudi dva častna člana, in sicer **Franka Germanisa** in **Zvezdana Primožiča**. Na priredit-

vi, ki jo je povezovala dr. **Monika Kontelj**, so prvič podelili znak praporščak, s katerim LZ Koper odpira novo obdobje priznavanja zaslug praporščakov; prejel ga je **Vital Akrapovič**. Prireditev je bila posvečena še eni pomembni obletnici: 50-letnici pobratenja med LD Dekani in **LD Draga - Trava**. Ob tej priložnosti sta starešini lovskih družin **Marino Terčič** in **Ivan Miklič** slavnostno podpisala novi sporazum o pobratenju ter podelila priznanja zaslužnim članom obeh družin.

V kulturnem delu prireditve so sodelovali **Kulturno društvo Lovski pevski zbor Dekani** z zborovodjem **Antonom Balohom**, **Društvo Brkinsko-Kraških rogistov** pod vodstvom **Jurija Gustinčiča** ter **Pihalni orkester Breg** pod taktirko **Edija Jurjevičiča**.

Monika Kontelj

LD Destrnik praznovala 80 let delovanja

Lovska družina (LD) **Destrnik** je 13. junija 2026 obeležila častitljivih 80 let delovanja, kar priča o dolgoletni predanosti njenih članov skrbi za naravo in divjad ter ohranjanje lovske tradicije.

Starešina LD Destrnik **Branko Kmetec** je ob jubileju poudaril, da je 80-letnica »lep jubilej, ki dokazuje, da je lovska družina znala prebroditi vse izzive in da je še danes v zelo dobrem stanju«. Ob tem je spomnil na pomembne pridobitve društva, med katerimi so lovski dom, gospodarsko poslopje in obora za divjad, ter izpostavil uspešno ohranjanje številčnosti srnjadi in fazanov kljub vse zahtevnejšim razmeram v naravi.

Županja **Vlasta Tetičkovič** - **Toplak** se je v imenu **Občine Destrnik** zbranim lovcom zahvalila za njihovo predano delo in pomemben prispevek k ohranjanju naravne dediščine ter razvoju lokalne skupnosti. Poudarila je, da sama lovce vidi predvsem kot ljudi, ki naravo poznajo bolje kot večina; ljudi, ki opazujejo spremembe v okolju, skrbijo za ravnesje v naravi, sodelujejo z lastniki zemljišč, pomagajo ob naravnih nesrečah in s svojim delom pomembno prispevajo k ohranjanju slovenskega podeželja. Lovcem LD Destrnik je nekaj spodbudnih besed namenil tudi podpredsednik

Foto: Arhiv Občine Destrnik

LD Destrnik je praznovala 80 let delovanja.

Lovske zveze Slovenije **Marjan Gselman**.

Med navzočimi lovci iz domače lovske družine in sosednjih lovskih družin se je praznovanja udeležil tudi **Alojz Pihler**, najstarejši član LD Destrnik. Član lovske družine in zvest lovec ter naravovarstvenik je že od leta 1968. S svojim dolgoletnim delovanjem predstavlja pomemben del zgodovine LD Destrnik, saj ima za seboj bogato lovsko pot in je pomembno prispeval k njenemu razvoju.

LD Destrnik je leta 1946 ustanovilo devet lovcev, med katerimi je bil tudi **Ivan Razbornik**, takratni župnik župnije Sveti Urban. Glavna skrb lovcev je bila gojitev divjadi, varovanje naravnega okolja in pravilno gospodarjenje z divjadjo. V letih od 1950 do 1955 so lovci vsako leto s pomočjo domačinov uprizorili ljudsko igro. Dobivali so se na posvetih pri lovcm naklonjenih kmetih ali v gostilnah, saj niso imeli lastnih prostorov. Leta 1970 so pridobili dokumentacijo

za gradnjo lovskega doma na Drstelji. Z gradnjo so začeli že istega leta, vsa dela pa so opravili prostovoljno. Lovski dom je bil dokončan leta 1975.

V osemdesetih letih delovanja so LD Destrnik vodile številne generacije lovcev in starešin. Jubilejna slovesnost je bila priložnost za pogled na bogato zgodovino društva, zahvalo vsem generacijam članov in utrditev zaveze za nadaljnje odgovorno gospodarjenje z naravo.

Jože Žerdin

Slovesno ob 80. obletnici delovanja LD Bojansko Štore

V soboto, 20. junija 2026, so štorski lovci pripravili izjemno lepo slovesnost pri svojem lovskem domu na Svetini nad Štorami ob praznovanju svojega visokega jubileja. Za organizacijo takšnega dogodka je vsekakor potrebno veliko truda, neutrudnega dela in, razumljivo, tudi časa ter nenazadnje finančnih sredstev.

Na dan slovesnosti nam je služilo prelepo sončno vreme. Razpoloženje lovcev in gostov – zbralo se nas je kar veliko – je bilo prešerno. Slovesnost je popestril otroški pevski zbor Osnovne šole Štore. Zbor je poleg himne ubrano zapel še nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi.

Po uvodnem nagovoru predsednika LD Bojansko Štore **Branka Jelenca**, ki je opisal bogato

Foto: Osební arhiv Srečka Križančca

Na slovesnosti ob 80-letnici LD Bojansko Štore je bilo podeljenih kar veliko priznanj.

osemdesetletno obdobje delovanja lovske družine, in nagovoru drugih povabljenih gostov je sledila podelitev priznanj. Podeljenih je bilo kar veliko priznanj, med njimi sem ga prejel tudi jaz in veterani vojne za Slovenijo ter **Združenje**

borcev za vrednote NOB, ki ga že dolgo vodim v naši občini. Iskreno priznam, da sem bil priznanj zelo vesel, pa tudi ponosen in ganjen ob misli, da je bil pred mnogimi leti član štorskih lovcev tudi moj oče.

V nadaljevanju slovesnosti je zbranim spregovoril tudi naš župan **Miran Jurkošek**, ki je pohvalil odlično delo in sodelovanje med lovsko družino in občino, kar smo potrdili z bučnim ter spontan aplavzom. Veseli nas, da se precej mladih odloča za vstop v zeleno bratovščino.

Že v eni od prejšnjih števil glasila **Lovec** sem opisal naše sodelovanje z lovci, zato se ne želim ponavljati. Kljub temu pa še enkrat poudarjam, da lovski – Vrunčev dom – stoji na eni najlepših lokacij v naši občini in brez lažne skromnosti trdim, da tudi v naši prelepi domovini Sloveniji. Ponosen sem tudi na dejstvo, da so ob občinskem prazniku, ki ga v Štorah praznujemo 1. junija, naši člani LD Bojansko Štore letos prejeli najvišje občinsko priznanje – **zlati grb Občine Štore**.

Srečko Križanec,
predsednik Domoljubnih
organizacij Občine Štore

LD Globoko: naših 80 let

Leta 1945 se je druga svetovna vojna končala, nova država pa je imela še kar nekaj »poporodnih« težav. Tudi na področju lovstva so najprej sprejeli **Odlok o začasnem izvrševanju lova v letu 1945**, že naslednje leto pa **Začasni zakon o lovu**.

Naša zgodba se začne leta 1946. Po koncu druge svetovne vojne so se krajani Globokega vračali iz izseljenstva in skupaj z domovi gradili tudi skupnost. Novo oblikovana oblast je odredila ustanovitev **Lovske družine (LD) Globoko**. Med ustanovitelji so bili predvsem tisti, ki so morali svojo lovsko dejavnost prekiniti zaradi vojne, pridružilo pa se jim je tudi nekaj novih navdušencev. Vse je povezovala želja po skrbi za naravo in ohranjanje njenega ravnovesja. Glede na površino lovišča je bilo članstvo omejeno na dvanajst članov. Prvo zakupno pogodbo sta 3. decembra 1946 podpisala **Franc Podvinski** kot prvi starešina in **Franc Petan** kot tajnik. Člani novoustanovljene družine so takoj sprejeli tudi dogovor o načinu lova in medsebojnih razmerjih ter obveznostih v lovski družini.

Preživeli smo številne spremembe, tudi obdobje, ko smo morali delovati skupaj z **LD Pišce**, vendar smo ohranili svojo identiteto in povezanost. Delovanje pod skupno streho nikoli ni zares

zaživelo, saj smo še naprej delovali vsak v svojem delu lovišča, povezani pa smo bili predvsem organizacijsko in administrativno. Sprememba zakona je omogočila vrnitev k prejšnji organiziranosti, zato smo se leta 1954 dogovorili za razdružitev. Hkrati smo pridobili še del lovišča in nekaj članov iz ukinjene **LD Sromlje**. V tistih letih se je povečevala tudi številčnost divjadi.

Člani so bili iz leta v leto bolj aktivni na različnih področjih.

Leta 1958 smo organizirali prve tekme v streljanju na glinaste golobe. Strelstvo je med člani našlo svoje mesto in je še vedno pomemben del našega lovskega udejstvovanja. Naši člani niso bili le lovci, temveč tudi graditelji. Po pregledu več morebitnih lokacij smo v šestdesetih letih kupili zemljišče na zdajšnji lokaciji **Piršembrega**. Z lastnimi rokami in prostovoljnim delom smo zgradili strelišče, lovski dom in večnamensko uto ter asfaltirali

dovozno cesto. To so prostori, kjer se še vedno srečujemo. Kar imamo zdaj, ni nastalo samo od sebe, temveč z delom, voljo in pripadnostjo. Gradnjo lovskega doma smo slovesno končali z njegovim odprtjem in razvitjem prapora leta 1976.

Pred leti smo bili prav lovci pobudniki čistilnih akcij, v katerih smo iz narave odpeljali na tone odpadkov. Takrat smo bili začetniki ozaveščanja o pomenu varstva narave in pobudniki trajne

Foto: Arhiv LD Globoko

LD Globoko: naših 80 let

sanacije divjih odlagališč. V naši skupnosti ima posebno mesto tudi pesem. Kljub napornemu delu pri gradnji lovskega doma so člani vedno našli čas za pristno druženje in lepo slovensko pesem. Tako je leta 1971 dozorela ideja o ustanovitvi lovskega pevskega zbora. Na srečanju lovskih pevskih zborov v Celju leta 1987 so se naši člani in člani **LD Selca** dogovorili za medsebojno sodelovanje. V vseh teh letih so se med članstvom obeh družin spletle številne pristne prijateljske vezi in tovariška srečanja.

Tako je z zgodovino LD Globoko vse udeležence slovesnosti ob jubileju LD Globoko v svojem govoru seznanil starešina **Franc Kranjc**. Ob jubileju so nas s svojimi pozdravnimi nagovori počastili tudi podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) **Marjan Gselman**, predsednik Zveze lovskih družin Posavja

Branko Tucovič, župan Občine Brežice **Ivan Molan**, predsednik Krajevne skupnosti Globoko **Dušan Harapin** in drugi gostje.

Aktualno stanje v LD Globoko

Žal se je v zadnjih letih narava zaradi različnih posegov, predvsem melioracij in komasacij, zelo spremenila. Večja območja zemljišč in sodobna kmetijska mehanizacija neusmiljeno posegajo v mejice in grmišča. Njive so brez plevela, kemično obdelane. Kdo bi vedel, kaj vse je še prispevalo k izginjanju male divjadi. So pa danes tu divji prašiči in šakali, z njimi pa tudi nove težave.

Da se ne ukvarjamo le s težavami v lovišču, »poskrbi« tudi zakonodaja. Nalaga nam vedno več administrativnega dela in predvideva kazni, če vsega ne zabeležimo natančno in takoj, ko se zgodi. Država nam je »poma-

gala« še tako, da nam je odvzela težko prigarano zemljišča, ki smo jih kupili za remize in pridelovalne ter odvrtačne njive. Vse to je za nas veliko breme. Lovska družina trenutno šteje 29 članov, povprečna starost pa ... Bolje, da je ne zapišem.

Kljub temu se uspešno spopadamo z izzivi, vestno izpolnjujemo svoje obveznosti in si prizadevamo pridobiti mlajše člane. Za prizadevano delo in zasluge smo podelili več priznanj.

Zlati znak za lovske zasluge so prejeli: **Dominik Kosi, Branko Kostrevec, Vinko Kranjčič, Jože Lesinšek, Stanko Radivojevič, Slavko Slak, Jože Varlec, Jožef Verstovšek, Mitja Zidanič, Jože Zorko in Ivan Žičkar**. Red za lovske zasluge III. stopnje pa so prejeli: **Bogomir Černelč, Ivan Hriberšek** in **Franc Kranjc**. Za slovesno podelitev sta poskrbela

starešina **Franc Kranjc** in podpredsednik LZS **Marjan Gselman**.

V kulturnem programu so sodelovali **Lovski pevski zbor Globoko, Dobovski rogisti, učenci Osnovne šole Globoko ter praporščaki spodnjega Posavja in Obsotelja**. Skozi program nas je popeljala naša mlada lovka **Nina Zorko**.

Starešina **Franc Kranjc** je slovesnost sklenil z besedami: »V času, ko je življenje hitro in razdrobljeno, ostaja lov nekaj posebnega. Je stik z naravo. Je druženje, ki ga ne more nadomestiti nobeno družbeno omrežje. Je čas, ki ga namenimo drug drugemu.

In prav to želimo danes deliti tudi z vami. Naj LD Globoko tudi v prihodnje ostane simbol tradicije, odgovornosti do narave in pristnega tovarštva.«

Dušan Lepšina

Osemdeset let LD Šmartno na Pohorju

Lovska družina (LD) **Šmartno na Pohorju** je 4. julija 2026 slovesno obeležila 80 let svojega delovanja. Visok jubilej je bil priložnost za praznovanje bogate zgodovine, številnih dosežkov ter zahvalo vsem generacijam lovcev, ki so s svojim prostovoljnim delom, predanostjo in spoštovanjem narave soustvarjali uspešno zgodbo lovske družine.

Slovesnost se je začela s slovensko himno, ki je dogodku dala svečan in spoštljiv uvod. Ob zvokih rogov **Rogistov Lovske zveze Ma-**

ribor smo se s slavnostnim prihodom praporščakov poklonili dolgoletni tradiciji, počastili visoki jubilej ter poudarili bogato lovsko dediščino. Sledil je nastop **tamburašev iz Šmartnega na Pohorju**, ki so svojo glasbo ustvarili prijetno domače vzdušje in poudarili povezanost lovske družine z domačim krajem.

Po kulturnem uvodu je zbrane nagovoril starešina LD Šmartno na Pohorju **Jože Fric**, ki je opisal razvoj lovske družine od njene ustanovitve leta 1946 do danes. Poudaril je pomen odgovornega upravljanja z divjadjo, varovanja narave ter predanega dela številnih generacij članov.

Starešina LD Šmartno na Pohorju **Jože Fric** je pozdravil navzoče na slovesnosti.

Člani LD Šmartno na Pohorju ob 80-letnici

Sledili so nagovori gostov. Navzoče so pozdravili predstavnik Občine Slovenska Bistrica **Modest Motaln**, predsednik Lovske zveze Maribor **Marjan Gselman** in predsednica Krajevne skupnosti Šmartno na Pohorju **Kristina Pregl**. V svojih nagovorih so poudarili pomen sodelovanja med lovci, lokalno skupnostjo in drugimi organizacijami pri ohranjanju naravnega okolja, trajnostnem upravljanju z divjadjo ter ohranjanju bogate lovske tradicije.

Slovesnosti so se kot prijatelji in gostje udeležili tudi predstavniki **LD Polskava, LD Hoče, LD Fram, LD Slovenska Bistrica, LD Oplotnica, Lovsko-kinološkega društva Maribor in Smučarskokakalnega društva Šmartno na Pohorju**. Njihova navzočnost je bila dokaz dobrega medsebojnega sodelovanja, prijateljstva in povezanosti

Vse foto: Izrok Kobal

med sosednjimi lovskimi družinami.

Poseben trenutek slovesnosti je bila podelitev priznanj članom LD Šmartno na Pohorju. Starešina Jože Fric je vsem članom lovske družine podelil priznanja v zahvalo za njihovo požrtvovalno, odgovorno in predano delo v minulih letih. Ob tem je poudaril, da uspešno delovanje lovske družine že osem desetletij temelji na nesebičnem prostovoljnem delu članov, medsebojnem spoštovanju in skupni skrbi za naravo in divjad.

Ob zaključku slovesnosti je sledila zahvala **Jani Jeglič** za odlično vodenje jubilejnega programa ter **Občini Slovenska Bistrica** za pomoč in podporo pri izvedbi praznovanja 80-letnice delovanja lovske družine.

Člani Upravnega odbora LD Šmartno na Pohorju (z leve): **Mitja Furman, Peter Čavničar, Tomaž Strehar, Darko Vrbek, Zdravko Brezovšek, Jože Fric, Jure Dovnik in Jože Jurič**

Slovesen program je sklenil nastop harmonikarja **Gašperja Ravnjaka**, ki je s svojo glasbo poskrbel za prijeten zaključek praznovanja in navdušil zbrane obiskovalce.

Po uradnem delu programa se je praznovanje nadaljevalo v prijetnem in sproščenem vzdušju ob okusnem lovskem golažu ter prijateljskem druženju članov, gostov in obiskovalcev. Med prijetnim klepetom so obujali spomine na prehojeno pot lovske družine, utrjevali dolgoletna prijateljstva in sklepali nove vezi. Takšno druženje je ponovno potrdilo, da lovstvo ni le skrb za divjad in naravo, temveč tudi spoštovanje tradicije, tovarištvo in povezanost ljudi, ki jih združujejo skupne vrednote.

Peter Čavničar

Lovska razstava ob 80. obletnici LD Stoperce

Ob letošnjem praznovanju 80. obletnice **Lovske družine (LD) Stoperce** se je društvo odločilo, da bo ob jubilejnim praznovanju na ogled postavilo lovsko razstavo.

Za postavitev razstave je bil zadolžen **Jernej Žunkovič**, sicer gospodar LD Stoperce. Z njim je sodelovalo skoraj deset predvsem mlajših članov zelene bratovščine. Na razstavi so bile poleg skupinskih slik članov LD Stoperce

Foto: Arhiv LD Stoperce

Lovska razstava ob 80. obletnici LD Stoperce

ob 40-, 50-, 60- in 70-letnici predstavljene predvsem lovske trofeje divjadi iz njihovega lovišča – srnjačje rogovje, gamsji roglji, čekani divjega prašiča in celo muflonji polži. Na razstavi si je bilo mogoče ogledati tudi nekaj lovskih trofej in dermoplastičnih preparatov njihovih lovcev od drugod.

LD Stoperce je lovsko razstavo pripravila v domu krajanov Stoperce in obiskovalci so lovce pohvalili, da so se ob jubileju še posebno potrudili in vsem pričarali kanček narave in prostoživečih živali.

Jože Žerdin

Kronika ob 80-letnici LD Jesenice

Naša **Lovska družina (LD) Jesenice** letos praznuje 80-letnico ustanovitve društva.

V času med prvo in drugo svetovno vojno je z divjadjo upravljala občina. O odstrelu divjadi so

odločali na Pristavi, kjer so imeli posebno sobo za gospodo. Od tam so hodili tudi na lov na gamsa.

Na Jesenicah sta bili dve lovski družini: **Jesenice in Javornik - Koroška Bela**. Ob koncu leta 1945 je bilo ustanovljeno **Lovsko združenje za jeseniški okolišč**. Za tajnika sta bila ime-

novana **Ciril Odlasek** in **Anton Čemažar**. **Občinski upravni odbor Jesenice** je izdajal začasne dovolilnice. Združenje je bilo maloštevilno. Lovopust je potekal po tedaj veljavnem jugoslovanskem zakonu o lovu.

Začasni zakon Socialistične republike Slovenije, na podlagi katerega so člani združenja ustanovili LD Jesenice, je začel veljati 13. julija 1946. v **Hotelu Pošta** se je 28. novembra 1946 sestal iniciativni odbor za pripravo prvega občnega zbora. Za vsako katastrsko območje sta bila prisotna po dva predstavnika. Občni zbor je potekal 9. decembra 1946, dnevni red pa je obsegal ustanovitev LD Jesenice, volitve odbora ter seznanitev z lovskim zakonom. Prvi izvoljeni tajnik je bil **Franc Pesjak st.**, starešina pa **Franc Štibil**. V tistem času je bil poseben poudarek namenjen organizaciji lovišča. Upravni odbor je sprejel obliko dualizma: lovišče Jesenice in lovišče Javornik - Koroška Bela,

kjer so lovili in gospodarili ločeno. Vsako lovišče je imelo svojega gospodarja, čuvajsko službo pa je vodil **Wiljem Velikonja**.

Leta 1947 je bila na veliko ogorčenje lovcev LD Jesenice odvzeta Mežakla. Starešina LD Jesenice se je 16. marca 1947 udeležil ustanovnega **Občnega zbora Lovske zveze Ljudske republike Slovenije v Ljubljani**. Kot predstavnik LD Jesenice je bil izvoljen tovariš **Franc Pesjak st.**

Na seji, ki je bila 31. decembra 1956, se je **LD Dovje - Mojstrana** odcepila in postala samostojna lovška družina. Odtlej je LD Jesenice ponovno obsegala dve katastrski območji: Jesenice in Javornik - Koroška Bela z enotno mejo, enotnim upravnim odborom in skupnimi posveti. Takšna organiziranost ostaja nespremenjena še dandanes. Na isti seji so sprejeli tudi prvi pravilnik in poslovnik. Člani so imeli 12 brak-jazbečarjev, zato se je lovška družina vključila v **Klub prijateljev brakov**.

Foto: Arhiv LD Jesenice

Člani LD Jesenice so delavni in vedri lovci.

Upravni odbor so pomladili, starešinstvo pa je prevzel **Ivan Geršak**.

Leta 1952 je bila zelo huda zima, ki je nasula več kot dva metra snega, kar je še posebno prizadelo divjad. Lovci so iz snežnih zametov rešili 106 srn, ki so jih hranili doma, preostalo srnjad pa so krmili na terenu. Kljub temu je poginilo enajst srn.

Na občnem zboru leta 1953 so vzpostavili še trdnejšo organizacijo dela. Leta 1954 so sprejeli nov pravilnik in poslovnik kot rezultat nadaljnje krepitve delovanja lovske družine. Tovariša **Peter Boškin** in **Franc Pesjak** sta organizirala barikado na Frati.

Člani LD Jesenice so se redno udeleževali **veleslaloma za pokal kristalnega gamsa**. Kot tekmovalci so nastopali **Peter Zupančič**, **Božo Resman**, **Peter Boškin**, **Milka Plasina**, **Niko Bernard** in **Matjaž Kovač**.

Na našem območju poleg divjadi živijo tudi planinski zajec,

Foto: Arhiv LD Jesenice

Zmagovalna ekipa LD Jesenice na veleslalomu za pokal kristalnega gamsa leta 1995

ruševce, veliki petelin, belka, gozdni jereb in planinski orel. Planinski zajec je skoraj številčnejši od poljskega zajca, ruševce pa je zastopan približno enako kot veliki petelin.

Na lovu se je 2. novembra 1969 tragično ponesrečil **Ivan Noč**.

LD Jesenice so doslej vodili: **Franc Pesjak st.**, **Ivan Geršak**, **Franc Pesjak ml.**, **Metod Baljderaman**, **Franc Golba**, **Niko**

Bernard, **Ivan Smolej**, **Tomaž Zalokar**, **Božo Resman**, **Tomaž Blažič**, **Lado Dolžan** in **Davor Medič**. Funkcijo gospodarja so opravljali **Tomaž Blažič**, **Peter Zupančič** in **Niko Bernard**. Delo tajnika sta opravljala **Milka Plasina** in **Franc Terseglav**.

Vsi slovenski lovci si prizadevamo, da bi lovski zakoni zagotavljali red na področju lovstva. Zavzemamo se, da bogati posamezniki ne bi prevzeli lovstva in razprodali naših lovišč v svojo korist. Lovci imamo odgovoren odnos tudi do varovanja in upravljanja z divjadjo. Novi veleposestniki se pogosto sklicujejo na Evropo, vendar tudi evropska ureditev posameznim državam članicam dopušča, da določena področja urejajo po svojih zakonodajah.

*Zapisal: **Peter Zupančič**, LD Jesenice.*

Osemdeset let lovstva na Muti

Tudi tam na Koroškem, kjer 19 tamkajšnjih lovskih družin, v katerih 1181 lov in lovec z veliko odgovorne lovske vne me skrbi za lepo koroško krajino in za divjad, bo letos kar 13 lovskih družin (**LD Bukovje**, **LD Dolič**, **LD Dravograd**, **LD Golavabuka**, **LD Gradišče**, **LD Jamnica**, **LD Muta**, **LD Peca**, **LD Podgorje**, **LD Pogorevc**, **LD Prežihovo**, **LD Slovenj Gradec** in **LD Zeleni Vrh**) slovesno proslavilo 80 let uspešnega lovskega poslanstva.

LD Muta, katere starešina je **Branko Pešl**, šteje 66 članic in članov, med katerimi je en lovski mojster, sedem lovskih čuvajev, osem preglednikov divjačine in sedem strelskih sodnikov. Svoj visoki 80-letni lovski jubilej je proslavila v soboto, 27. junija 2026, in sicer najprej ob 11. uri na Gortinski cesti z odprtjem prenovljene zbiralnice uplenjene divjadi, nato pa ob 14. uri v prostorih Glasbenega doma v Bistriškem jarku še s slavnostno prireditvijo. »Pravzaprav začetki in ustanovitev LD Muta segajo v pozno jesen leta 1945. V začet-

Foto: Arhiv LD Muta

Predsednik muških lovskih rogistov Silvo Poročnik skupne jesenske love vedno spremlja s svojim lovskim rogom.

Foto: Arhiv LD Muta

Člani LD Muta na dan praznovanja 80-letnice

ku delovanja se je združevala s sosednjimi lovskimi družinami tudi pod drugačnim imenom. Leta 1954 pa je na podlagi odločbe Okrajnega Ljudskega odbora Slovenj Gradec začela svojo uspešno lovsko poslanstvo pod imenom LD Muta,« je povedal nekdanji starešina **Jože Meh**, ki je skupaj z **Ernestom Perušem** in člani Upravnega odbora LD Muta pripravil lepo slavnostno prireditev.

Muški »jagri« so se spet izkazali kot dobri organizatorji in gostitelji. V kulturnem programu so sodelovali **Kmečka godba Pernice**, **Lovski rogisti Kulturnoumetniškega društva (KUD) Muta** in **Lovski rogisti LD Zeleni vrh**, koroški ljudski in lovski pesnik **Stanislav Grč** ter **Kvartet Ribiški pobi**. Prireditev sta všečno vodila in povezovala domača lovka **Eva Vitrih** in lovec

Ernest Peruš. Med posebej vabljeni gosti je bila na čelu lokalne in občinske politike županja muške občine **Angelca Mrak** s svojimi občinskimi svetniki. Lovstvo pa so zastopali predsednik Nadzornega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS) **Dušan Leskovec**, podpredsednik Koroške lovske zveze (LZ) **Janez Švab** pa tudi nekateri starešine in lovci sosednjih lovskih družin.

Pozdravni nagovor je imel starešina Branko Pešl, ki je na kratko

povzel osemdesetletno delovanje lovstva na Muti. Priložnost za pozdravne nagovore so dobili tudi gostje. Vsi so čestitali in pohvalili dosedanje velike dosežke muškega lovstva z željo po dobrem sodelovanju tudi v prihodnje.

Za nekatere tamkajšnje lovce bo zagotovo ostal v lepem spominu prejem lovskih priznanj, ki so jih prejemnikom izročili Dušan Leskovec, **Janez Švab** in Branko Pešl. Zlati znak za lovske zasluge je prejel **Simon Koležnik**, red za

lovske zasluge III. stopnje LZS so prejeli **Friderik Janiš**, **Marko Kovač** in Ernest Peruš, red za lovske zasluge II. stopnje LZS pa je prejel nekdanji starešina in podpredsednik Koroške LZ Jože Meh.

Sicer pa je muško lovstvo na Koroškem in širše prepoznavno tudi po bogati lovski družabnosti ter skupnih jesenskih lovih, ki tradicionalno potekajo v 3900 hektarjev velikem srednjegorskem lovišču. Zagotovo slovi tudi po

svojih lovskih rogistih, ki sedaj delujejo kot KUD zunaj lovske družine, a **še vedno tesno sodelujejo z matično** lovsko družino. Predsednik rogistov **Silvo Poročnik** se s svojim rogom stalno udeležuje pogonov na malo divjad. Njegov rog se je glasno oglašal tudi na lanski novembrski skupni »jagi« v revirju Dobrova, ki je v ravninskem gozdnem območju Karavanig, kjer je še najlepši lov na poljskega zajca.

Franc Rotar

Tabor mladih v LD Gradišče Košana in 80 let lovske družine

Tako kot že vrsto let so tudi letos lovci **Lovske družine (LD) Gradišče Košana** organizirali tabor mladih. Tabora se je udeležilo 30 otrok, starih od 6 do 14 let, ki so skozi igro, druženje in praktične aktivnosti spoznavali naravo, divjad in delo lovcev.

Zbor je bil ob deveti uri pri lovskem domu, kjer je starešina **Boštjan Kaluža** udeležence pozdravil, predstavil letošnji tabor in pojasnil potek dejavnosti. Nato smo se odpravili v Griže k lovski koči, kjer je bila najprej lovska malica – dobrote na palici, pripravljene na odprtem ognju. Po okrepčilu so lovci predstavili lovišče in njegovo ureditev. Lovec **Igor** je v lovski koči pripravil zanimivo predstavitev divjega

Vse foto: Aleksander Dekleva

Tabora LD Gradišče Košana se je udeležilo 30 otrok, starih od 6 do 14 let, ki so skozi igro, druženje in praktične aktivnosti spoznavali naravo, divjad in delo lovcev.

Pri lovski koči je bila na vrsti lovska malica – dobrote na palici, pripravljene na odprtem ognju.

Po končanem taboru mladih smo lovci pri lovski koči v Grižah obeležili 80 let delovanja LD Gradišče Košana.

prašiča, ki je bil osrednja tema letošnjega tabora. Otroci so spoznali njegove značilnosti, življenjske navade in vlogo v naravnem okolju. Sledil je še prikaz lovčeve opreme in vsebine lovskega nahrbtnika, kar je med mladimi vzbudilo veliko zanimanja.

Na sprehodu po lovišču smo si ogledali visoko prežo, krmišče, kalužo in laz. Med potjo smo opazovali sveže sledi jelenjadi, na čohališču pa našli tudi dlako, ki je pričala o nedavni prisotnosti divjadi. Med otroki je posebno navdušenje povzročilo streljanje z zračno puško, kjer so lahko preizkusili svojo natančnost in zbranost. Za zaključek dneva je sledila še zaslužena lovska malica – pašta s klobaso. Da je bil dan

uspešen, so potrjevali nasmejani in zadovoljni obrazi otrok, ki so domov odšli bogatejši za nova znanja, izkušnje in lepe spomine.

Osem desetletij LD Gradišče Košana

Po končanem taboru mladih smo lovci pri lovski koči v Grižah obeležili 80 let delovanja LD Gradišče Košana. Z uvodom **Brkinsko-**

Kraških rogistov in **Zdravljico** v izvedbi **Ženske vokalne skupine Šmihel** smo najprej obudili zgodovinski spomin na naše delovanje, nato sta sledila skeč **Na štantu** in v nadaljevanju predstavitev jelenjega rukanja. Po zaključnem govoru starešine Boštjana Kaluže in gostov je sledilo druženje do poznih večernih ur.

Za uspešno izvedbo tabora in

obletnice se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali in pomagali pri organizaciji: članom LD Gradišče Košana, vodji projekta mladi lovki **Manci**, **Občini Pivka**, **Postojnsko-Bistriški zvezi lovskih druženj**, **Lovski zvezi Slovenije** in vsem našim darovalcem. Posebna zahvala velja tudi otrokom in njihovim staršem za zaupanje.

Hvala tudi **Osnovni šoli Košana**, **Osnovni šoli Piyka** in **Podružnični osnovni šoli Šmihel** za sodelovanje ter pomoč pri izvedbi tabora.

Veselimo se prihodnjih srečanj z mladimi v naravi, saj prav takšni dogodki krepijo spoštovanje do narave, živali in kulturne dediščine slovenskega lovstva.

Aleksander Dekleva

Dvodnevna strelska prireditev ob 80-letnici LD Juršinci

Lovska družina (LD) **Juršinci**, ki letos praznuje 80-letnico ustanovitve in uspešnega delovanja, je na lepo urejenem središču v Mostju ob reki Pesnici 4. in 5. julija 2026 pripravila tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe v ekipni in posamični konkurenci.

Kot nam je povedal starešina **Robi Horvat**, se je dvodnevne tekmovanja v pasje vročem vremenu udeležilo 22 ekip okoliških lovskih druženj in številni lovski strelci iz severovzhodne Slovenije. Povedal je še, da so strelišče, ki so ga slovesno odprli lani, letos posodobili in mu dali končni videz. Poleg tega so uredili še strelišče za malokalibrsko in zračno puško v bližnjem gozdičku ter pri tem kar najbolj upoštevali naravovarstvena načela in predpise. Lovsko strelstvo je del njihove bogate tradicije in ga poskušajo ohraniti, je še poudaril starešina LD Juršinci **Robi Horvat**, ki je hkrati tudi juršinski župan.

V ekipni konkurenci so slavili strelci **LD Bresnica - Podgorci** pred **LD Jože Lacko** in **LD Rogatec**. Pokalni zmagovalec je

Foto: Marjan Toš

Utrinek s strelišča LD Juršinci

Foto: Arhiv LD Juršinci

postal **Erik Rejc** iz LD Gradišče pred **Marjanom Sadekom** iz Oplotnice in **Petrom Kolarjem** iz LD Stoperce. V nagradnem tekmovanju v športni disciplini pa je zmagal **Vid Ravnjak** iz LD Radlje pred **Erikom Rojcem** iz Gradišča in **Davorinom Tošem** iz LD Trnovska vas.

Tekmovanje je bilo zgledno organizirano in je pritegnilo tudi mnoge obiskovalce.

Marjan Toš

Tekmovanje so budno spremljali strelski sodniki.

Osemdesetletnico LD Dobovec obeležili s proslavo in zbornikom

Lovska družina (LD) **Dobovec** je slavnostno obeležila 80 let neprekinjenega delovanja. Kot se spodobi, je pripravila praznovanje, ki je potekalo 20. junija 2026 v okviru praznika **Krajevne skupnosti (KS) Dobovec**. Ob tej priložnosti je izdala tudi prvo pisno gradivo o svojem delovanju – zbornik lovske družine.

Ob spremljavi ubranih tonov lovskega roga **Zasavskih rogi-**

Z leve: Alojz Kovšca je predal priznanje LZS starešini LD Dobovec Tomažu Trotoškcu.

stov je v okviru osrednje slovesnosti potekal slovesen mimohod praporov lovske družine. Nato je zbrane nagovoril starešina LD Dobovec in predsednik Zveze lovske družine Zasavje **Tomaž Trotošek**, ki je poudaril, da osem desetletij delovanja ni le spoštovanja vreden jubilej, ampak je dokaz neupogljive volje, predanosti in skupne skrbi za naravo in divjad, ki je pod močnim Kumom povezala številne generacije.

Lovski jubilej se je lepo prepletel s praznikom KS Dobovec, saj je lovska družina Dobovec tesno vpeta v vsakdanje življenje ljudi. V imenu kraja je zbrane pozdra-

Vse foto: Andrej Miklavčič

LD Dobovec je ob 80-letnici delovanja izdala svoj prvi zbornik *80 let sobivanja z divjadjo, naravo in Dobovcem*, avtor katerega je **Janez Forte**.

LD Dobovec se zahvaljuje donatorjem: **Občini Trbovlje, JP Komunala Trbovlje, d.o.o., Lumos, d.o.o., Rudis, d.o.o., HSE – Energetska družba Trbovlje, d.o.o., Žaga Trbovlje, d.o.o., Andrej Kramžar, s.p., mesnica Kramžar in gozdarstvo Kramžar, Metalia, d.o.o., Gozdno gospodarstvo Bled, d.o.o., in Strojne inštalacije Gašper Virant, s.p.** Brez njihovega prispevka tiskana izdaja zbornika ne bi bila mogoča.

Zbor praporščakov

vil tudi predsednik KS Dobovec **Ervin Renko**.

Na zemljevidih meje med občinami in lovišči rišejo ljudje, narava in divjad pa meja ne poznata. Ker lovišče LD Dobovec iz domačih Trbovelj sega prek občinskih meja, je sodelovanje z lokalnimi skupnostmi še kako pomembno. Da je dialog uspešen, vedno znova dokazujeta tudi matična **Občina Trbovlje** in udeležba podžupanje Občine Trbovlje **Vesne Jesih**, ki je nagovorila zbrane.

Prireditve so s svojim nastopom popestrili **učenci Podružnične osnovne šole Dobovec** in njihova učiteljica **Špela**

Češnovar. S pesmimi iz bogatega in raznolikega repertoarja so praznik LD Dobovec popestrili tudi žlahtni moški glasovi **Lovskega pevskega zbora Zasavje - Trbovlje**. Pridružili so se jim **Ljudski pevci iz Dobovca**, ki jih je na kitari spremljal **Andrej Zupančič**. Za piko na i je poskrbel še **136. Samostojni vod Teritorialne obrambe KS Dobovec** s svojo himno.

Lovstvo na Dobovcu je del velike družine, ki jo povezuje **Lovska zveza Slovenije (LZS)**,

zato je na vrhuncu uradnega dela prireditve zbrane nagovoril še predsednik LZS **Alojz Kovšca**.

LD Dobovec se je nato zahvalila članom, ki so v skupni zeleni mozaik vtkali svoje življenjsko delo. Jubilejni znak za 40 let članstva so prejeli **Alojz Vodenik, Ivan Lavrin, Samo Hafner, Peter Glavač, Pavel Dolinšek** in **Jože Dolanc**. Podelili so tudi znake za lovske zasluge, ki so jih prejeli **Andrej Dolinšek, Marko Dolinšek, Sergeja Korošec Las, Gregor**

Lavrin in Dragan Živanović. Zlati znak za lovske zasluge pa sta prejela člana družine **Vid Kreže** in **Janez Forte**.

Za mogočen konec uradnega dela proslave so še enkrat zadoneli lovski rogovi, praznovanje 80-letnice pa se je nato prevesilo v bolj sproščeno vzdušje ob glasbi, tradicionalnem divjačinskem golažu, kozarcu rujnega in prijetnem druženju.

Urša Kmetec

Pester kulturni program prireditve

Opravičilo in popravek prispevka

Ob pripravi prispevka ob 80-letnici **Lovske zveze društev Ptuj - Ormož** z naslovom *80 let lovskih druščin ZLD Ptuj - Ormož: dediščina, ki živi med Dravo in Haložami* je bilo naknadno ugotovljeno, da sta bili v prvotni različici prispevka med lovskimi drušinami, ki v letu 2026 obeležujejo 80-letnico delovanja, pomotoma izpuščeni **Lovska družina Markovci** in **Lovska družina Leskovec v Haložah**. Zavedamo se, da je vsaka lovška družina pomemben del skupne zgodovine, tradicije in delovanja ZLD Ptuj - Ormož, zato nam je iskreno žal, da v prispevku nista bili ustrezno navedeni tudi omenjeni družini.

Za nastalo napako se kot avtorica prispevka opravičujem Lovski družini Markovci in Lovski družini Leskovec v Haložah ter njunim članom. Obema lovskima drušinama se zahvaljujem za razumevanje.

S spoštovanjem in prijaznimi lovskimi pozdravi,

Petra Kovačec
predsednica Komisije za odnose
z javnostmi ZLD Ptuj - Ormož

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Martin Lepšina, LD Globoko
Franc Urbajs, LD Šentjur

90 let

Dušan Arh, LD Krško
Milan Potokar, LD Višnja Gora
Janez Seme, LD Trbovlje

85 let

Ludvik Anzeljc, LD Begunje
Jožef Bračič, LD Zavrč
Stanislav Čadež, LD Križna gora
Milan Gartnar, LD Nomenj - Gorjuše
Štefan Horvat, LD Dolina
Janez Mušič, LD Dobrova
Julij Milan Rakar, LD Gradac
Feliks Taciga, LD Stoperce
Karel Vrabec, LD Kras Dutovlje
Milan Žgajnar, LD Krka

80 let

Janez Babič, LD Ljutomer
Leon Behin, LD Mala gora
Karel Bunderla, LD Grad - Kuzma
Jožef Debevec, LD Hrenovice
Tatjana Dušek, LD Gabrovka
Jožef Gril, LD Ribnica
Jože Hodnik, LD Stara Fužina
Mihael Kaiser, LD Boč na Kozjaku

Anton Koritnik, LD Vojkovo
Urban Lebeničnik, LD Slovenske Konjice
Edvard Ljubec, LD Ljutomer
Emilijan Milan Lužnik, LD Stol - Žirovnica
Štefan Matvoz, LD Smrekovec Šoštanj
Boris Jožef Može, LD Tabor Sežana
Štefan Novak, LD Slovenj Gradec
Vincenc Peternelj, LD Porezen
Vinko Peternelj, LD Porezen
Jožef Petrič, LD Polšnik
Miroslav Pintar, LD Bohinjska Bistrica
Vojko Pirher, LD Ljutomer
Andrej Požar, LD Bukovje
Ivan Prah, LD Veliki Podlog
Franc Rotar, LD Prežihovo
Vojko Sanič, LD Grgar
Stanislav Simončič, LD Zabukovje
Karol Stopar, LD Toplice
Franc Trebušak, LD Trbovlje
Aleksander Vidmar, LD Javornik

75 let

Janko Balkovec, LD Vinica
Milenko Cej, LD Trnovski gozd
Nikola Crkvenjaš, LD Tomišelj
Branko Čopkov, LD Prestranek
Claudio Del Giusto, LD Šmarje
Drago Funkl, LD Hrastnik
Anton Jakše, LD Orehovica
Milan Jenčič, LD Vodice
Albin Jesih, LD Slovenska Bistrica

Anton Korošak, LD Negova
Anton Krebelj, LD Prem
Anton Kuhar, LD Kostanjevica na Krki
Ludvik Magyar, LD Lendava
Danilo Milošič, LD Leskovec v Halozah
Zmago Mirt, LD Trnovski gozd
Tomaž Može, LD Senožeče
Silvester Peljhan, LD Col
Stanislav Potočnik, LD Podlehnik
Stanko Radivojevič, LD Globoko
France Rigler, LD Velike Lašče
Jožef Sanabor, LD Vrhe
Franc Smrkolj, LD Trojane - Ožbolt
Franc Sonjak, LD Jamnica
Janez Šimenc, LD Toško Čelo
Gorazd Šoster, LD Kostanjevica na Krki
Marjan Štravs, LD Dobrna
Janko Šuman, LD Sveta Marjeta niže Ptuja
Silvo Tovornik, LD Laško
Franc Volmut, LD Prebold
Lovrenc Zajšek, LD Dravinja - Majšperk
Franc Zalar, LD Begunje
Karol Žežlina, LD Dolce - Komen
Franc Žuk, LD Ribnica

70 let

Marjan Barbič, LD Krško
Olga Braniselj, LD Cerknica
Milan Butinar, LD Hotedršica
Ivan Cah, LD Rižana
Franc Cirnski, LD Mokrice

Jože Dimec, LD Velika Loka
Anton Gajšek, LD Žetale
Mihael Horjak, LD Rečica pri Laškem
Milan Imperl, LD Zabukovje
Peter Ivčič, LD Laško
Bojan Jug, LD Vransko
Dušan Kaube, LD Gaj nad Mariborom
Borislav Kavčič, LD Moravci
Janez Klinc, LD Dobrepolje
Fabijo Kocjančič, LD Istra Gračišče
Hojka Kraigher, LD Oljka
Egon Kranjc, LD Volče
Marjan Merkelj, LD Brje - Erzeli
Daniel Petek, LD Sveta Marjeta niže Ptuja
Marjan Pezdirc, LD Gradac
Irena Podgoršek, LD Kamnik
Leopold Ranc, LD Strojna Ravne na Koroškem
Ivo Seljak, LD Porezen
Miran Smodič, LD Ormož
Jožef Spačal, LD Trstelj Kostanjevica
Milan Svetanič, LD Radovci
Milan Škerlak, LD Pečarovci
Matej Šparovec, LD Begunjska
Franc Štorgelj, LD Gornji Grad
Danilo Veronik, LD Kapla
Igor Volk, LD Šmartno pri Litiji
Damijan Zapašek, LD Bojansko - Štore
Branko Zbičajnik, LD Koprivna - Topla
Avguštin Zmazek, LD Mala Nedelja
Branko Zmrzljak, LD Zagorje

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Branko Košorog, dolgoletni član Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel, se je rodil 26. aprila 1936 in je letos praznoval svoj 90. rojstni dan. Član LD Banja Loka - Kostel je že polnih 53 let. V lovsko družino je kot pripravnik vstopil leta 1973, leto pozneje pa je po opravljenem lovskem izpitu postal njen polnopravni član.

Brankova lovska kariera je izredno pestra, podatki o njegovem delovanju pa pričajo o vestnem, marljivem in izredno aktivnem delu na nivoju lovske družine ter Zveze lovskih druženj (ZLD) Kočevje. Branko je nedvomno član lovske družine z najdaljšo in zavidljivo dobo opravljanja najodgovornejših funkcij, saj je bil blagajnik in tudi predsednik finančne komisije dolgih 30 let (1987–1990 in 1995–2021). Poleg blagajniške funkcije je bil predsednik kinološke komisije (1993–1995), iz česar izhaja, da je bil skoraj neprekinjeno član upravnega odbora kar 33 let. Od leta 2021 je član finančne komisije lovske družine. Poleg odgovornih funkcij v lovski družini je Branko izredno aktiven tudi v ZLD Kočevje, kjer je bil od leta 2010 do 2023 član upravnega odbora in predsednik finančno-gospodarske komisije.

Za svoje vestno in prizadevno delo je bil večkrat odlikovan: prejel je znak za lovske zasluge, družinsko priznanje, red za lovske zasluge III. stopnje, red za lovske zasluge II. stopnje, priznanje območne lovske zveze III (bronasta plaketa ZLD Kočevje). Prejel je tudi jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji. Zaradi izjemnega prispevka k delovanju LD Banja Loka - Kostel in ZLD Kočevje je bil leta 2018 imenovan za častnega člana LD Banja Loka - Kostel.

Branko je v lovski družini in širše izredno spoštovan človek. Poleg vseh

obveznosti, ki mu jih nalagajo odgovorne funkcije v lovski družini in ZLD Kočevje, je prav neverjetno aktiven v svojem lovskem in zasebnem življenju. Odlikujejo ga delavna in mima osebnost, predanost lovskim tovarišem in lovski družini ter odkrita želja po družabnosti, zaradi česar je nepogrešljiv član pri vseh delovnih in družabnih srečanjih.

Spoštovani Branko, člani LD Banja Loka - Kostel smo ponosni, da si naš lovski tovariš. Ob tvojem jubileju ti želimo veliko zdravja in zadovoljstva in se ti zahvaljujemo za vse, kar si doslej storil za nas in našo lovsko družino.

LD Banja Loka – M. K.

Letošnji september je mesec, ko bo dopolnil osebni življenjski jubilej – 80 let – **Franc Trebušak**.

Rodil se je 23. septembra 1946. V Lovsko družino (LD) Trbovlje se je včlanil leta 1969 in lovski izpit opravil leta 1970, lovskočuvajškega pa leta 1981. Za našega cenjenega lovskega tovariša ni mogoče najti slabe besede ali dejanja. Njegova nesebična požrtvovalnost za slovensko lovstvo je neizmerna, kar potrjuje statistika dela in delovanja tako v LD Trbovlje kot v Zvezi lovskih druženj (ZLD) Zasavje, Lovski zvezi Slovenije (LZS), Lovskogojitvenem območju (LGO) in Območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL) Zasavje.

V času od leta 1970 do 1973 je bil referent za strelstvo in član taktičnega izvršnega odbora LD Trbovlje, od leta 1979 do 1983 član komisije za strelstvo, od 1983 naprej tajnik, član upravnega odbora, starešina v mandatu 2006–2010, vseskozi pa tudi predsednik komisije za izobraževanje. Od leta 1981 do 2006 je bil pooblaščen lovski čuvaj. Od leta 2010 do 2011 je bil predsednik komisije za pregled odstrela in izgub, predsednik komisije za izobraževanje, predsednik kadrovske komisije in član disciplinske komisije ter mentor lovskim pripravnikom. Od leta 2012 do 2013 je bil tudi predsednik komisije za pregled odstrela in izgub ter član komisije za izobraževanje in izpite. Od leta 2014 je predsednik komisije za izobraževanje in izpite ter predsednik komisije za pregled odstrela in izgub. Veliko zaslug ima pri mednarodni krepitvi lovstva s pobratenim Lovskim društvom/združenjem (Lovačkim udruženjem) Kolubara Lazarevac iz Srbije.

Leta 1983 je sodeloval pri pripravi za ustanovitev aktiva lovskih čuvajev, od leta 1984 do 1986 je bil predsednik komisije za gojitve in lov divjadi pri Izvršnem odboru ZLD Zasavje in njegov podpredsednik. Predsednik Izvršnega odbora ZLD Zasavje je bil od leta 1986 do 1994, zatem pa do leta 1997 predsednik skupščine ZLD Zasavje. Od leta 1997 do 2010 je bil nosilec funkcije predsednika Upravnega odbora in ZLD Zasavje, od leta 2010 do 2014 predsednik Nadzornega odbora ZLD Zasavje, od 2010 do 2015 predsednik komisije za izobraževanje, od 2016 do 2026 član komisije za izobraževanje in stike z javnostjo. Od leta 1986 je predavatelj na tečajih za lovske pripravnike, od leta 1980 do 2015 vodja tečaja za lovske pripravnike in član izpitne komisije. Leta 1999 je bil vodja tečaja, predavatelj in član izpitne komisije na lovskočuvajškem tečaju, tudi leta 2010 je bil vodja in predavatelj na omenjenem tečaju.

Veliko dela in ustvarjalnosti je vložil v reorganizacijo LGO v OZUL Zasavje, kjer je od leta 2005 do 2010 predsedoval Izvršnemu odboru OZUL Zasavje. Vseskozi je bil aktiven v prizadevanjih za ponovno približanje delovanja ZLD in OZUL, kar vsekakor spada skupaj.

Pri LZS je bil od leta 1987 do 1989 član koordinacijskega odbora za odkup divjačine, od 1989 do 1993 član komisije za vzgojo in izobraževanje, od 1988 do 1993 član komisije za veliko divjad, od 1993 do 1997 in od 2001 do 2005 ter od 2008 do 2012 član Upravnega odbora LZS, od 1997 do 2005 član komisije za izobraževanje, leta 2006 je bil član začasnega organa LZS in v njem referent za izobraževanje ter lovska odlikovanja in priznanja. Pripravil je osnutek navodil za opravljanje lovskih izpitov ter predlog sprememb pravilnika za opravljanje lovskih izpitov, ki je bil sprejet na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Od leta 2007 do 2008 je bil član začasnega organa LZS in član komisije za izobraževanje, odgovoren za podeljevanje lovskih odlikovanj in priznanj. Od leta 2008 do 2012 je bil predsednik komisije za odlikovanja in priznanja. V okviru dela te komisije je pripravil Pravilnik o podeljevanju lovskih odlikovanj in priznanj, ki ga je upravni odbor 24. februarja 2010 tudi sprejel. Od leta 2020 do 2024 je bil član komisije za izobraževanje, od leta 2010 je član predavateljskega zbora na tečajih za lovske čuvaje. Franc je skratka v organih in delovnih telesih LZS dolgoleten veteran.

Franc je dobitnik znaka za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III., II. in I. stopnje, plakete Zlatorog LZS, jubilejnega znaka za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji ter srebrnega in zlatega znaka za kinološke zasluge, pa tudi številnih pisnih zahval in pohval, kar si je nedvomno zaslužil.

Spoštovani Franc, vsi lovci, ki te poznamo, ti iskreno čestitamo za osebni življenjski jubilej, zahvaljujemo se ti za požrtvovalno, marljivo opravljeno delo in ti želimo predvsem zdravja, veliko sončnih dni z družino in med lovskimi tovariši!

Dober pogled in še na mnoga leta!

LD Trbovlje – R. K.

LOKVE

»Letim nad vasico Lokve, ki je okrog in okrog obdana s številnimi vrhovi. Čeprav se razteza na kraških tleh, jo na nekaterih predelih prekriva ilovnata nepropustna zemlja. In prav na njej so nastali številni kalovi – lokve, v katerih so prebivalci v preteklosti napajali svojo živino. Od tod vasici ime Lokve.«

TANJA POLANC

DAMETNEJŠI ODNEHA

V globoki jazbini ob vznožju Črnega vrha je živel star in prijazen jazbec. Vse živali v njegovi sosesčini so ga imele radi. Okolica njegove jazbine je bila vedno urejena in čista.

Nekega dne, zgodaj spomladi, se je v bližino njegovega doma preselil mladi jazbec. Z močnimi tacami si je izkopal novo razkošno jazbino. Bil je precej ošaben in osoren. Za druge živali se sploh ni zmenil, za svojega soseda – starega jazbeca – pa tudi ni našel prijazne besede.

Pravzaprav mu je zelo rad nagajal. Ko je čistil svoje dvorišče, je listje zmetal kar sosedu pred prag. Sčasoma si je začel kar lastiti vsega naokrog. Odslužene stvari je začel odlagati na dvorišče starega jazbeca, star ležalnik iz lubja si je postavil na dvorišče drugega soseda ...

Nekega dne stari jazbec ni več prenesel mladeničevega brezbržnega obnašanja, zato sta se pošteno sprla. Joj, koliko hude krvi je bilo!

Spor je s časom prišel tako daleč, da stari jazbec sploh ni več smel na svoje dvorišče.

Kreganje ni bilo najljubše opravilo starega jazbeca, zato je dolge noči premišljeval, kako rešiti to težavo. Potem se je odločil.

»Ogradil bom svoje dvorišče!«

Dolge dneve je prinašal golovice* in jih skrbno zlagal eno ob drugo. Postavil si je lep lesen zid. Upal je, da bo imel sedaj nekaj več miru.

Mladi jazbec pa je še bolj nergal, saj svoje krame namreč ni več mogel puščati na sosedovem dvorišču.

Naposled se je stari jazbec naveličal poslušati mladega jazbeca, ki je godrnjal in godrnjal kot zljajnana lajna.

Napravil si je culico, sam sebi rekel, da **pametnejši odneha**, in odcepil v gozd.

Mladenič je vse to slišal in z debelimi očmi za njim kukal skozi vhodna vrata.

Sprva je bil nagajivi jazbec zelo zadovoljen, saj je končno lahko počel, kar je hotel.

Ker pa je bil prepirljive narave, mu je kmalu postalo dolgčas, saj ni imel nikogar, s komer bi se lahko prepiral. Svojo razkošno jazbino je oddal v najem in odšel drugam.

Vest o mladeničevem odhodu je prišla na uho tudi staremu jazbecu. Presrečen se je odločil, da se bo vrnil domov. Ko se je vrnil v svoj stari dom, je bil zelo presenečen, saj je bila njegova nova soseda starejša jazbečevka. Zelo lepo sta se razumela in prinesla prijetno razpoloženje vsej gozdni soseski.

Kaj pa leseni plot? Zdaj je že ves bogato olistan. Jazbec in jazbečevka sta ob njem zasadila nizko bukovo mladje, na katerem bo dozorel hrustljavi žir.

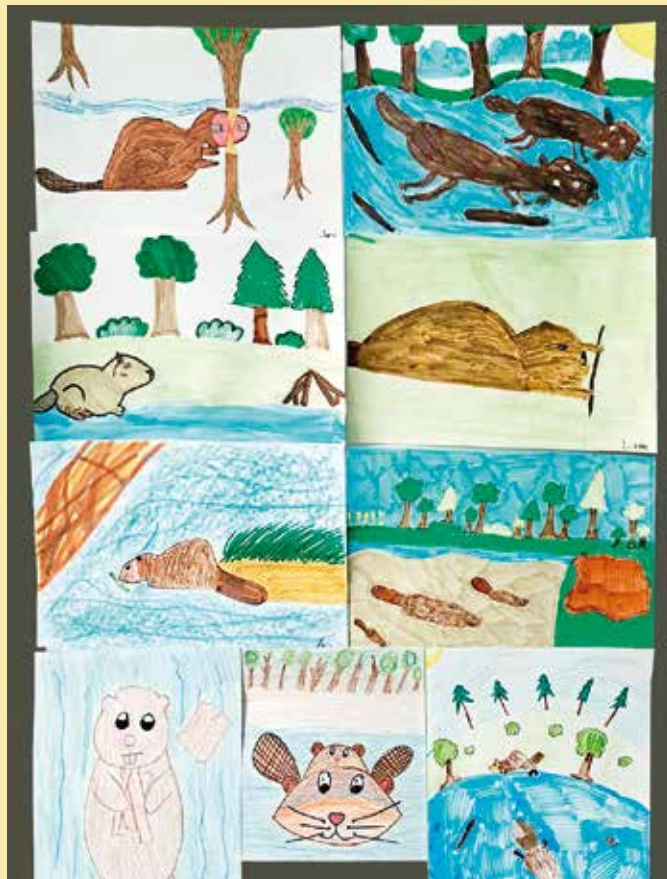
Narisala: Tanja Polanc

*golovice – nar.: stari ostanki odpadlih vej, ki so že zelo suhi

Bober v svojem naravnem okolju

Učenci petega razreda **Osnovne šole Janeza Kuharja Razkrižje** so se pri likovni umetnosti podali v ustvarjanje

bobrove dežele. Ker so že lani spoznali življenje bobrov na predavanju v razkriški knjižnici, so o njem vedeli veliko. Likovna naloga je bila usmerjena v upodabljanje bobra v njegovem naravnem okolju. Ustvarjali so s

Bober v svojem naravnem okolju, upodobljen v likovni umetnosti.

Foto: Jože Žerdin

Likovna dela razkriških osnovnošolcev so bila na ogled v Knjižnici in čitalnici Razkrižje.

Foto: Jože Žerdin

kombinirano likovno tehniko: flomastri in vodene barvice.

Nastala so razigrana, barvno bogata in domiselna likovna dela, ki prikazujejo bobra v njegovem naravnem okolju. Učenci

so pri delu razvijali ustvarjalnost, občutek za prostor in likovno izražanje. Likovna dela so bila na ogled v Knjižnici in čitalnici Razkrižje.

Jože Žerdin

Lovska zveza Slovenije

Rezultati osnovnošolskega fotografskega natečaja Zimska pravljica gozda

Na osnovnošolski likovni natečaj *Zimska pravljica gozda*, ki ga je priredila **Osnovna šola (OŠ) Kanal** v sodelovanju z **Lovsko zvezo Slovenije**, je prispelo 95 fotografij, ki so jih ustvarili učenci iz Slovenije, Hrvaške, Litve, Bosne in Grčije.

Petčlanska komisija je skrbno in anonimno pregledala ter

Vir: Arhiv prirediteljev

Prvo mesto: Ajda Cerar – Drevored (Slovenija)

Vir: Arhiv prideliteljev

Vir: Arhiv prideliteljev

Tretje mesto: Lucas Levarovskij – *Forest river secret (Skrivnost gozdne reke)* (Litva)

Drugo mesto: Benas Butinas – *Gate to the sky (Vrata v nebo)* (Litva)

ocenila prejete fotografije glede ustvarjalnosti, izvirnosti, sporočilnosti, barvne usklajenosti ter sladnosti z razpisano temo.

Prvo mesto je zasedla **Ajda Cerar** s fotografijo *Drevored* (šola: OŠ Braslovče, Slovenija), drugo **Benas Butinas** s fotografijo *Gate to the sky* (šola: Vilnius

Gerosios Vilties, Vilna, Litva) in tretje **Lucas Levarovskij** s fotografijo *Forest river secret* (šola: Vilnius Gerosios Vilties, Vilna, Litva).

Vsem nagrajencem, sodelujočim učencem in mentorjem iskreno čestitamo.

Mateja Strnad,
organizatorica natečaja

V Benediktu že drugi lovski tabor za mlade

V Lovski družini (LD) **Benedikt** v Slovenskih goricah so 23. maja 2026 pripravili

in izvedli drugi tabor za šolsko mladino, ki so ga že lani poimenovali *Benediške lisice*. Kot je povedal lovski čuvaj, mentor in vodja tabora **Gregor Fekonja**, je bilo za letošnji tabor med mladimi

Foto: Arhiv LD Benedikt

»Mlade je z aktualnimi nalogami in z veliko vlogo lovcev v družbi seznanil mentor Gregor Fekonja.

veliko zanimanja in ga je podprlo tudi vodstvo **Osnovne šole (OŠ) Benedikt** z ravnateljem **Aljošo Bradačem** na čelu. To je odraz dobrega sodelovanja lovske družine z osnovno šolo in mladimi nasploh, je ob tem še poudaril mentor Gregor Fekonja.

Tabora *Benediške lisice 2026* se je udeležilo 14 otrok iz 5. in 6. razreda OŠ Benedikt. Mladi so se zbrali pri lovskem domu, kjer so se v teoretičnem delu seznanili z vlogo lovcev pri ohranjanju narave in divjadi. Bili so nadvse radovedni. Po kosilu so

se mladi skupaj z mentorjem in njegovima pomočnikoma lotili praktične naloge: letos so izdelali prostostoječo lovsko prežo. Delo je potekalo gladko in brez težav, šolarji pa so se izjemno potrudili in vodstvo tabora celo presenetili z delovno vnemo.

Po končanem delu so bili deležni prave lovske malice ob ognju in sproščenega druženja. S tako obliko sodelovanja bodo v LD Benedikt nadaljevali tudi prihodnje leto, je po taboru povedal Gregor Fekonja.

Marjan Toš

Foto: Arhiv LD Benedikt

»Benediške lisičke in lisjaki« so na drugem taboru izdelali lovsko prežo.

GOZDNI GRADBENIKI

LOVEC
za mlade

Ko nas radovedne noge nesejo v gozdove, lahko tam vidimo marsikaj, ne le suhega listja na tleh. Ob živahnem potočku je nekdo zgradil pravi dom iz vej in njegova zgradba je celo malce zajezila potok, da se je lenobno razlil po bližnjem travniku. Na delu je bil bober, ki je pravi gozdni inženir in s svojimi gradbenimi dosežki zelo vpliva na videz pokrajine. Prave gradbenice so tudi mravlje, ki gradijo visoka mravljišča, ki so tako dovršena in vrhunsko zgrajena, da so za mravlje prava velemera.

Vrhunski tesarji so detli in žolne, ki v mehak les dolbejo svoje domovanje. Ena žolna lahko v svojem življenju izdolbe tudi več kot deset duplin. Vsako leto se odloči za novo, njene stare luknje pa izkoristijo druge živali, ki same nimajo tesarskih spretnosti (npr. kune, polhi, netopirji, sinice, sove ...).

Visoko v vejah si iz vejic, trave in blata svoja gnezda spletajo številne ptice. S kljunčkom spletajo, vtikajo, popravljajo in z vso skrbnostjo gradijo varen dom za svoj naraščaj. Dno gnezda si na koncu še mehko posteljejo z mahom, da so nebojgli mladiči na varnem.

Prave gradbene mojstrovine znajo narediti tudi žuželke. Vsem dobro znane čebele si delajo svoje satovje iz voska, medtem ko ose in sršeni gradijo svoja gnezda iz prežvečenih lesnih vlaken. Če pogledamo osir od blizu, vidimo, da je na pogled zelo podoben papirju. Toda vseeno ga ne glejte preblizu! Ose in sršeni si vas namreč prav nič ne želijo imeti za goste.

Dopolni povedi s svojimi odgovori!

Bober je pravo gozdni gradbinec, ker _____.

Ko detel zapusti duplino, se lahko vanjo naselijo _____.

Ose in sršeni delajo gnezda iz _____, čebele pa iz _____.

Pojdi v gozd skupaj s prijateljem lovцем. Poiščita primeren prostor, da si bosta postavila svoje majhno gozdno domovanje. Na voljo imata palice, mah, veje in samo svoje roke. Bosta postavila majhen šotor iz vej, se bosta skrila v luknjo ali pod skalo? Nariši, kakšen bi bil tvoj gozdni dom, narejen iz tistega, kar ti ponuja gozd.

S črto poveži med seboj žival in njihovo domovanje.

OSIR

BOBRIŠČE

DUPLINA

GNEZDO

LD Koper: bogastvo istrskega lovišča in lovske tradicije

Istrska obala s svojimi hribi, vinogradi in oljčnimi nasadi skriva zakladnico narave – lovišče **Lovske družine (LD) Koper**. Tod se že generacije lovcev sprijemajo z izzivi lova, obenem pa ohranjajo spoštovanje do divjadi in naravnega okolja.

Zadnja leta LD Koper uspešno deluje pod vodstvom starešine **Janka Tauerja**, ki svojo nalogo

opravlja predano in z veliko mero odgovornosti. Kot dober krmar zna lovsko družino voditi med številnimi »čermi«, ki jih prinašajo vsakdanji izzivi v lovstvu in tako skrbijo za trdne temelje, dobro sodelovanje in trajnostno upravljanje z divjadjo.

V lovišču živijo številni prebivalci istrskih gozdov in travnikov. Med stalno prisotno divjadjo izstopata zajec in fazan, lov na katera je dolgoletna primorska tradicija. Prava radost lovcev pa so divji prašiči in srnjad, katerih populacija se v zadnjih letih večja,

Boris Dolenc, gospodar LD Koper, uplenitelj prvega jelena v lovišču LD Koper

Foto: Janko Tauer

Foto: Osební arhív Jona Hrvatina

Jan Hrvatin, uplenitelj drugega jelena v LD Koper

kar kaže na odlične razmere za življenje divjadi. V zadnjem času se je pojavil tudi šakal, ki dodaja novo dimenzijo ekosistemu in izziv lovcem. Lani poleti pa smo bili deležni pričanj občanov o pojavu medveda na obrobju lovišča Koper.

Lov na veliko divjad se je z leti začel povečevati, predvsem na srnjad in divjega prašiča. Zadnji omenjeni se je v lovišču LD Koper razširil domala do morja, saj se zadržuje že na Debelem rtiču in Lazaretu. Tako se je začela pojavljati tudi škoda zaradi divjadi, saj o njej prebivalci skoraj vsak dan obveščajo gospodarja in preostale lovce. Zadnja leta so uplenitve divjih prašičev kar stalnica v naši lovski družini. V

Foto: Osební arhív Domna Budana

Domen Budan je 18. avgusta 2026 uplenil četrtega jelena v LD Koper.

letu 2023 je bilo uplenjenih 122 divjih prašičev, v letu 2024 149, v letu 2025 182 in letos do avgusta 63 divjih prašičev.

V zadnjih letih so bili na območju Pobegov uplenjeni štirje jeleni, predzadnji je tehtal impresivnih 195 kilogramov. Uplenitve in lovskega blaga so bili deležni lovci: **Boris Dolenc**, gospodar LD Koper in predan lovec, je uplenil sploh prvega jelena v lovišču LD Koper; drugega je uplenil **Jan Hrvatin**, tretjega **Dušan Ovčjak**, četrtega pa **Domen Budan**. Za vse štiri lovce je bil to prvi uplenjeni jelen.

V lovišču LD Koper je jelen nezaželena vrsta divjadi, vendar lovsko-upravljavski načrt kljub temu predpisuje tako imenovano pokrivanje in temo za strokovne pogovore v prihodnosti.

Dermoplastični preparat prvega uplenjenega jelena v našem lovišču, ki ga je pripravil naš spreten in marljiv lovec **Miran Sušec**, bo še dolga leta krasil prostore lovskega doma LD Koper.

Vsak lov je priložnost za stik

Foto: Osebnih arhiv Dušana Ovčjaka

z naravo, opazovanje divjadi in preizkušanje lastnih spretnosti. LD Koper s ponosom ohranja bogastvo istrskega lovišča, kjer se strast do lova prepleta z naravnimi lepotami Istre. Vsaka lovsko pravična uplenitev je zgodba, ki jo lovci radi delijo, saj pripoveduje o vztrajnosti, potrpežljivosti in spoštovanju divjadi.

Lovci LD Koper se tudi v prihodnje nadajamo še več podobnih lovskih užitkov in uspehov.

Dušan Ovčjak,
LD Koper

Z leve: Dejan Kozlovič, Miran Sušec, David Bertok, Domen Budan, Jan Hrvatin in Dušan Ovčjak (uplenitelj tretjega jelena v LD Koper)

Lovci in gorski reševalci v navezi

Gorska reševalna služba (GRS) Koroške že več kot 80 let prostovoljno, nesebično in strokovno skrbi za varnost ljudi v gorah ter zagotavlja reševanje na najtežje dostopnih skalnih terenih na koroških gorah. Med drugo svetovno vojno sta koroška gorniška dejavnost in zanimanje za pohodništvo skoraj povsem zamrla. Že kmalu po vojni so ponovno in z velikim zanosom oživela planinska društva in za varnost v gorah tudi GRS.

Zgodba o uspešni GRS Koroške se je začela 1. maja leta 1946 na Prevaljah, kjer je bil takratni sedež koroških gorskih reševalcev. Njeni ustanovni očetje so

Foto: Osebnih arhiv Matevža Straniga

Člani GRS Rateče leta 2026

Foto: Arhiv GRS Koroške

Člani GRS Koroške ob 80-letnici

bili **Ernest Vauh**, **Franci Telcer**, **Maks Pridgar** in **Kristl Pečovnik**. Zibelka slovenske GRS je Gorenjska in pod takratnim okriljem centrale GRS na Jesenicah so se tudi koroški gorski reševalci kmalu začeli udeleževati prvih skupnih tečajev reševalnih vaj na Vršiču, v Krnici in Tamarju, na Mozirski planini, Triglavu in na drugih slovenskih gorah. Zanimiv je zgodovinski podatek, da je ob desetletnici **Društvo Koroške GRS** štel le osem reševalcev, ob 80-letnici pa šteje 33 članov, od katerih je aktivno dejavnih 25 reševalcev, ki se zelo prizadevno usposablja pod vodstvom petih inštruktorjev. Najraje se urijo v svojem vadbenem zavetišču v Balosu, pri Mušeniku, kjer imajo

Foto: Osební arhiv Matevža Straniga

Foto: Franc Rotar

Z leve: gorenjska lovca in gorska reševalca Marko Kopavnik in Matevž Stranig

svoj učni poligon v skalni steni, ki se navpično dviga z roba struge reke Meže. Po smrti dolgoletnega načelnika in legende slovenske in koroške gorske reševalne službe Francija Telcerja je vodenje postaje prevzel **Franc Oderlap**. Po njegovi tragični smrti v Himalaji je načelnik postal **Peter Naglič**. Za njim sta vodenje opravljala **Hubert Enci** in **Miran Kaker**. Sedaj je predsednik društva spet Črnjan Peter Naglič.

Lovci in gorski reševalci

Koroški gorski reševalci so svoj častitljivi 80. jubilej praznovali 6. junija 2026 v Črni na Koroškem. Dan so poimenovali **dan gorskih reševalcev Slovenije**. Zelo topla junijska sobota je v Črno privabila mnoge obiskovalce in gorske reševalce tudi iz drugih slovenskih društev GRS. Dopoldan so gorske reševalne ekipe tekmoval v nudenju prve pomoči, nato sta sledila na navpičnem skalnem Tebru, v centru Črne, zelo privlačno in zanimivo nudenje prve pomoči ponesrečenemu plezalcu in klasično reševanje s pomočjo helikopterja **Slovenske policije**. Omeniti velja, da pogled na mogočno skalo pritegne tudi lepo urejen tehnični rudarski muzej mežiškega rudnika, od leta 1982 pa tudi bronasta kipa v spomin na nekdanje mežiške rudarje »kna-pe«, delo akademskega kiparja **Mirsada Begića**.

Ob koncu uradnega jubilejnega druženja pred črnjanskim kulturnim domom smo se pogovarjali z znanimi in priznanimi slovenskimi gorskimi reševalci, pa tudi z drugimi ljubitelji slovenskih gora in podporniki gorskih reševalcev. Bili smo kar presenečeni, ko smo izvedeli, da med koroškimi gorskimi reševalci zdaj žal ni nobenega

koroškega lovca. Nekoč so bili, a so žal že vsi pokojni. Od nekaterih, zlasti iz gorenjskih društev GRS, smo kot lovska revija postali kar malo ponosni, ko so nam gorski reševalci nelovci zaupali, da so lovci zaradi svoje fizične sposobnosti in poznavanja terena, zlasti lovskih stez, zelo cenjeni in nepogrešljiv člen v slovenski goski reševalni navezi. Med njimi sta tudi gorenjska lovca, člana LD Kranjska Gora, **Marko Kopavnik** in **Matevž Stranig**.

Marko Kopavnik se predstavi

Marko je najprej razkril svojo osebno življenjsko in lovsko izkaznico: rodil se je na Jesenicah 20. januarja 1976. Povedal je, da mu je bilo lovstvo položeno tako rekoč že v zibelko: »O lovstvu se je pri nas doma veliko govorilo, saj je bil moj oče **Mirko** član LD Kranjska Gora. Rodil se je leta 1944, umrl pa leta 2020. Veljal je za precej strastnega 'jagra'. Velikokrat sem ga spremljal na lovu ne glede na zahtevnost terena. Spominjam se, kako sva se v obdobju, ko nismo imeli svojega lastnega prevoza, takrat sem bil star slabih šest let, iz Rateč popoldan peljala z avtobusom do Gozda Martuljka in nato nadaljevala peš do lovske kočice za Lepim Vrhom. Rad sem pozno v noč poslušal lovske zgodbe očeta in staroste naše lovske družine **Vida Černeta**.« Marko je na tistem izletu komaj dobro zatisnil oči, ko je že moral vstati. Potem pa uro in pol peš do lovske kočice na Murnovcu, kje sta z očetom poslušala oglašanje ruševca. »Prav zato sta mi gorski lov in gibanje v tem gorskem svetu še vedno glavna sprostitev in hobi. Preden sem se leta 1997 kot gorski reševalec pripravnik pridružil **GRS Rateče**, sem že opravljal

Lovska kočica LD Kranjska Gora za Lepim vrhom stoji na nadmorski višini 1276 m.

lovski izpit, a ga zaradi treking odprave v Nepal nisem mogel uspešno zaključiti. Po vrnitvi domov sem najprej opravljal dela v lovišču kot pridružen član do leta 2006, ko sem se odločil, da bom končno opravil izpit lovski izpit,« je s ponosom začel pripovedovati svojo začetniško lovsko pot prijeten lovski in gorski sogovornik.

Zelo zanimive, spodbudne in še vedno zelo žive so tudi Markove pripovedi o življenju med gorskimi reševalci in lovci: »Naša 'jaga' zdaj šteje 60 članov in dve članici. Uspešno upravljamo z divjadjo na kar 5200 ha lovne površine. Že nekaj časa sem vodja območja I. sektorja LD Kranjska Gora, ki je med mejo z Italijo in Korenskim sedlom. To lovsko območje je sicer v reševalnem območju društva GRS Rateče, ki šteje 30 članov; 22 je aktivnih, trije so pripravniki. Lovske in gorske reševalne zgodbe se včasih prepletajo. Kot lovcu, ki je od mladih nog stalno v našem lovišču, so mi še kako znane vse podrobnosti terena. Velikokrat lahko že iz opisa izgubljene ali ponesrečene osebe določim natančno lokacijo, kje se nahaja. Včasih jih prosim, naj s telefonom slikajo okolico ali pošljejo koordinate. S preostalimi kolegi lovci reševalci na območju velikokrat nudimo tudi tehnično pomoč pri izvlečenju uplenjene divjadi, predvsem jelenjadi in gamsov. Lovci - reševalci zalagamo tudi solnice na najbolj oddaljenih in težko dostopnih lokacijah. Sicer pa v naši GRS Rateče trenutno opravljamo gorsko reševalno službo štirje lovci. Nekaj lovec je tudi v

društvih GRS Kranjska Gora in GRS Mojstrana. Tako smo lovci v obeh društvih in na njihovih področjih izjemno aktivni, saj ne sodelujemo le v gorskih reševalnih akcijah, ampak tudi pri vodenju društev in pri delu. Od vstopa v GRS tudi sam aktivno sodelujem pri delovanju društva. Zdaj teče že moje šestnajsto leto predsedovanja društvu GRS Rateče. Dvajset let sem opravljal tudi delo na helikopterju kot reševalec letalec, sem pa tudi aktiven inštruktor gorskega reševanja. Veseli me, da je tako v GRS kot tudi v lovski družini veliko mladih, ki bi radi nadaljevali naše delo. Gorenjski lovci pogovorno raje slišimo, da smo 'jagri' kot lovci – 'jagri' so tudi koroški –, zato smo si tudi tako blizu, ko se srečujemo na Raduhi,« je še razkril legenda gorenjskega gorskega reševanja in pravi gorenjski »jager«.

Matevž Stranig se predstavi

Markov mlajši »jagerski« in gorski tovariš, zlasti pa nepogrešljiv dober prijatelj Matevž, se je rodil 10. junija 1997. Izvedeli smo da sta družini Kopavnik in Stranig, ki sta nekaj časa skupaj živeli na kmetiji **Pr' Pajštvanu**, tudi v sorodu. Tako kot Marko je bil tudi Matevž takoj pripravljen spregovoriti za **Lovec**: »Ko sem bil star 18 let, sem uspešno opravil izpita za lovca in za gorskega reševalca. Lov in lovstvo sta nekako sestavna spremljevalca našega družinskega drevesa. Jaz sem že peta generacija naših 'jagrov'. Skrbim in zagotavljam, da se bo lovstvo pri nas doma nadaljevalo tudi v prihodnje. Ta prava, z

močno dušo sta bila gorenjska 'jagra' moj pradedi **Konrad** in dedi **Viktor**. Sedaj je aktiven samo še moj oče **Robert**. Sicer pa sem v naši lovski družini član upravnega

odbora, preglednik divjačine in mentor. Opravljam tudi odgovorno službo lovskega čuvaja. Rad se udeležujem vseh gorskih in lovskih izobraževanj. Pri društvu GRS

Rateče sem aktiven gorski reševalec, inštruktor in reševalec letalec. S svojim delovanjem vedno bolj opravičujem zaupanje mojih prijateljev, ki so me na podlagi

moje stalne prisotnosti v gorah, pohodništva in plezanja zvabili med gorske reševalce.»

Franc Rotar

V spomin na Tadeja Florijančiča

(20. 7. 1996–30. 4. 2026)

V življenju srečamo ljudi, ki s svojo preprostostjo, delavnostjo in dobro voljo pustijo sled, ki je čas ne izbriše. Med takšne je sodil tudi **Tadej Florijančič**, mladi lovec, ki se je mnogo prezgodaj in na tragičen način poslovil od svojih najbližjih, prijateljev in lovskih tovarišev iz **Lovske družine Trnovski gozd**.

Odraščal je v tesni povezanosti z naravo in domačim Trnovskim gozdom. Že kot deček je z občudovanjem spremljal življenje v gozdu, spoznaval njegove skrivnosti in se učil spoštovanja do divjadi ter vsega živega. Gozd mu ni pomenil le prostora za delo ali lov, ampak je bil del njegovega življenja, prostor, kjer je našel mir, zadovoljstvo in občutek pripadnosti. V njem je preživel nešteto ur v vseh letnih časih in vremenskih razmerah, vedno z iskrenim spoštovanjem do narave.

Lovstvo je bilo zanj veliko več kot zgolj hobi; bilo je poslanstvo,

Tadej Florijančič po družinski strelski tekmi

način življenja in nadaljevanje vrednot, ki jih je nosil v sebi. Kot lovec je bil vesten, odgovoren in pripravljen pomagati. Med lovskimi tovariši je bil cenjen zaradi svoje skromnosti, poštenosti in tovariške-

ga odnosa. Vedno je znal prisluhniti, ponuditi pomoč in deliti dobro voljo.

Kruta usoda je hotela, da se je njegova življenjska pot končala prav v domačem gozdu, s katerim je bil povezan od otroštva. Delovna ne-

sreča je prekinila življenje človeka, ki je imel še toliko načrtov, želja in neizpolnenih poti pred seboj. Njegov odhod je pustil praznino, ki jo bodo najbolj čutili njegovi najbližji, pa tudi vsi, ki smo ga poznali in cenili.

Ko bomo stopali po gozdnih vlakih Trnovskega gozda, opazovali jutranjo meglico nad dolino Trebuše ali poslušali šumenje krošenj, se bomo spomnili Tadeja. Spominjali se ga bomo kot človeka, ki je ljubil naravo, spoštoval delo in cenil iskreno prijateljstvo. Njegova podoba bo ostala del našega lovišča in naših spominov, njegova dobra dela pa bodo živela naprej med ljudmi, ki so ga imeli radi.

Dragi Tadej, hvala za vse skupne trenutke, za tvojo predanost, dobroto in zgled, ki si ga puščal za seboj. Naj ti bo domača zemlja lahka, gozdovi, ki si jih imel tako rad, pa naj za vedno šumijo v tvoj spomin. Počivaj v miru in naj ti bo lepo v večnih loviščih.

Tanja Polanc,
LD Trnovski gozd

Sedmi lovski pohod na Slavniki

Lovci **Brkinsko-Kraške zveze lovskih družin (ZLD) Sežana** so se 28. junija 2026 že sedmič zapored zbrali na tradicionalnem lovskem pohodu na Slavniki. Letošnji dogodek je bil še posebno slovesen, saj smo ga organizirali skupaj z **Brkinsko-Kraškimi rogisti**. Pohod, katerega temeljna ideja se je rodila na upravnem odboru Brkinsko-Kraške ZLD Sežana za krepitev medsebojnih vezi, izmenjavo izkušenj in druženje med člani lovskih družin, je tudi letos dokazal, da je prava pot za utrjevanje lovske identit-

tete. Organizatorji so poskrbeli, da pohod ni bil zgolj telesna aktivnost, temveč priložnost za širšo promocijo lovstva, kulture in varstva okolja.

Pohodniki so se na pot podali ob deveti uri zjutraj iz treh različnih izhodišč: izpred lovske kočice **Lovske družine (LD) Kojnik Podgorje** (Podgorje), izpred lovske kočice Videž (Kozina) in izpred lovske kočice **LD Slavniki** (Skadanščina). Vse tri poti pohodnikov so se ob 11. uri srečale pri koči LD Kojnik Podgorje na Slavniku. Organizatorji so skrbno uredili prireditveni prostor, ob odru pa so plapolale zastave **Evropske unije, Republike**

Slovenije, prapor **Brkinsko-Kraške ZLD Sežana** in zastavi **Mestne občine Koper** ter **Občine Hrpelje - Kozina**.

V prijetni senci bukovih dreves se je zbralo okoli sto udeležencev. Kulturni program so obogatili nastopi **Brkinsko-Kraških in Štajerskih rogistov** ter **združenih lovskih pevskih zborov iz Dekanov, Doberdoba, Vipave in Postojne**. Posebno zanimanje so poželi sokolarji iz Italije, ki so predstavili svojo plemenito večino vzgoje sokolov in načine lova s pticami ujedami. Uradni del programa se je čustveno končal s skupno izvedbo primorske himne **Vstala Primorska**.

Po kulturnem programu je sledilo sproščeno druženje ob lovskih kulinarnih dobrotah – lovskem golažu, divjačini z žara in štrukljih, vse skupaj pa so pospremila vrhunska vina kraških vinarjev. Lovci so na dogodku ponovno potrdili svojo zavezanost varstvu okolja. Ob vrnitvi v dolino so pohodniki poskrbeli, da so bile poti očiščene odpadkov, organizatorji pa so v celoti uredili in očistili tudi prireditveni prostor.

Za uspešno izvedbo dogodka velja zahvala **Komisiji za med-**

Posebno zanimanje so poželi sokolarji iz Italije, ki so predstavili svojo plemenito večino vzgoje sokolov in načine lova s pticami ujedami.

narodno in regionalno sodelovanje pri Brkinsko-Kraški ZLD Sežana, Brkinsko-kraškim rogistom, **Društvu slovenskih lovov** in še posebno LD Kojnik Podgorje, ki je ponudila gostoljubje v čudovitem ambientu pod vrhom Slavnika. Ob slovesu so si udeleženci obljubili: »Se vidimo prihodnje leto na Slavniku!«

Jelko Lapajne

Vse tri poti pohodnikov so se ob 11. uri srečale pri koči LD Kojnik Podgorje na Slavniku.

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

MILOŠ KELIH – LOVEC, KI NI ŠEL NIKAMOR BREZ GAMSKEGA ČOPA ZA KLOBUKOM IN LOVSKEGA PSA

Miloša Kelih (1900–1993) slovenski lovski javnosti ni treba posebej predstavljati. Z delom v lovski in kinološki organizaciji se je za vedno vpisal v zgodovino in bi si zaslužil daljši zapis že pred leti, ko smo v *Lovcu* predstavljali znamenite lovske osebnosti na Slovenskem. Včasih pa zgodovino pisje nekoliko pozneje opravi svoj dolg do posameznikov, ki so vsak na svojem področju pustili trajne in globoke sledi. Miloš Kelih je zagotovo med njimi. Poleg vsega drugega velja za pionirja sistematične vzreje in šolanja lovskega psov v gorenjski regiji. Leta 1979 je bil soustanovitelj in prvi predsednik **Lovskega kinološkega društva Gorenjske**. Uveljavil se je tudi kot vrhunski poznavalec alpske divjadi, še posebno gamsov. Izjemno tehtni in še vedno uporabni so njegovi strokovni članki in razprave o gamsih, o gamski garjivosti ter upravljanju populacij divjadi v alpskem prostoru, ki jih je redno objavljala tudi v *Lovcu*. S svojimi prispevki je pomembno oblikoval slovensko lovsko in kinološko literaturo, bil je nadvse spoštovan kinološki sodnik in cenjen lovski funkcionar pri **Lovski zvezi Slovenije**.¹

Miloš Kelih se je rodil pod močnim Košutnikovim Turnom v Selah na Koroškem. Boginja **Diana** mu je že takrat nakazala pot v gozd, gore, med divjad. Še kot mladenič ga je presenetila prva svetovna vojna in moral se je boriti kot avstro-ogrskega vojaka na italijanski fronti. Ob koncu pa se je kot zaveden Slovenec pridružil borcem za severno mejo generala Maistra. Po neuspelem plebiscitu je moral zapustiti rodno Koroško. Preselil se je v Kamniško Bistrico, kjer se je zaposlil, sprva kot revirni gozdar in kasneje kot lovec. Kot gozdarja in lovca ga je pot vodila v Dobanovički Zabran v **Novosadski gozdni direkciji**. Tam ga je ujela druga svetovna vojna.² Po vojni se je vrnil v Slovenijo in postal upravitelj gozdne uprave v Kamniški Bistrici ter organizator lovstva v kamniškem okraju. Nekaj časa je bil direktor **Gozdnega gospodarstva (GG) Novo mesto** in se v sezoni 1950/51 vrnil na Gorenjsko za direktorja GG Kranj. Upokojitev je dočakal kot upravitelj **Gozdne uprave Pokljuka**. Veljal je za veliko mednarodno lovsko avtoriteto. Bil je član **Lovske družine (LD) Bled** in nazadnje tudi njen častni starešina. Kronisti so zabeležili, da je bilo njegovo življenjsko vodilo, da je za *popravo napak lovca treba izkoristiti sposobnost lovčevega najzvestejšega pomočnika, to je izšolanega lovskega psa*. Svoje življenje je posvetil lovski in kinološki znanosti. Z vztrajnim delom in utrjevanjem strokovnega znanja je postal prvi kinološki sodnik na Gorenjskem. Bil je tudi prvi usposobljen sodnik za ocenjevanja dela psov po krvni sledi. Zastavil je ves svoj vpliv, ugled in znanje ter dosegel, da so poklicni lovci med svoje delovne obveznosti uvrščali vzgojo, šolanje in vodenje psa za delo po strelu, zlasti po krvni sledi.³

Med lovci je na Miloša Kelih ostal lep spomin. Bil je markantna osebnost in kot se spominja **Franc Ekar** iz LD Jezersko, je bil to »mož, ki brez gamskega čopa⁴ na klobuku, tradicionalne lovske obleke in lovskega psa ni šel nikamor. Visoko je cenil lovske šege in običaje in je bil za mlajše člane zelene bratovščine izjemna lovska avtoriteta. Vrata v vseh gorenjskih lovske družinah so bila zanj vselej odprta, povsod so radi prisluhnili njegovim strokovnim nasvetom in predavanjem. Svoje bogato lovsko in kinološko znanje je namreč rad razdal. Veljal je za odličnega poznavalca alpske divjadi in je bil cenjen tudi onstran Karavank.« Tako je pripoved o Milošu Kelihu sklenil Franc Ekar, ki ga je dobro poznal in z njim sodeloval.⁵

Pripravi: **dr. Marjan Toš**

¹ 30 let: Lovsko-kinološko društvo Gorenjske, 1979–2009. Gradivo zbral in uredil Gregor Mlejnik. Škofja Loka, 2009.

² www.ldbled.si 10. 6. 2026.

³ www.lkd-gorenjske.si z dne 10. 6. 2026.

⁴ Gamski čop simbolizira lovsko tradicijo, je znak močnatosti in preizkušnosti lovca. Najpogostejše se nosi prijet na lovske klobuke in je izdelan iz šopa dalje in svetlejših zimskih dlake gamsov s hrbita.

⁵ Franc Ekar, Kranj, pričevanje z dne 9. 6. 2026.

Gorenjska lovsko in kinološka legenda Miloš Kelih

Vir: Arhiv Lovca

OKUSI NARAVE

Divjačinska
rulada s sirom
in šetrajem

Za šest oseb potrebujemo:

- ✓ 1000 g mesa divjega prašiča
- ✓ kuhinjsko vrvico
- ✓ 4 žlice gorčice
- ✓ 7 žlic olja
- ✓ 6 koščkov surovega masla
- ✓ 400 g piščančjega mletega mesa
- ✓ 170 g sira (edamec)
- ✓ 90 g čebule
- ✓ 3 stroke česna
- ✓ 7 vejic šetraja
- ✓ jajce
- ✓ žlico drobtin
- ✓ 300 ml belega vina
- ✓ 200 ml jušne osnove
- ✓ sol in poper

Iz mesa naredimo velik zrezek, ki ga rahlo potolčemo, solimo, popramo in premažemo z dvema žlicama gorčice.

V ponev vlijemo tri žlice olja, počakamo, da postane vroče, dodamo nasekljano čebulo in jo pražimo, da zarumeni. Nato dodamo česen in mleto piščančje meso ter ga dobro prepražimo. Ponev odstavimo in počakamo, da se meso malo ohladi. V skledi zmešamo nariban sir, jajce, v katerega smo vmešali osmukan šetraj, malo soli in popra ter žlico drobtin in praženo piščančje meso.

Na »velik zrezek«, premazan z gorčico, porazdelimo nadev in zvijemo v rulado ter povežemo s kuhinjsko vrvico.

V višjo ponev s pokrovom (najbolje litoželezno) vlijemo štiri žlice olja, malo segrejemo, dodamo rulado, jo obložimo s koščki surovega masla, dodamo deciliter vina in pokrijemo. Meso eno uro dušimo na srednji temperaturi. V jušno osnovo dodamo preostalo gorčico in vino, dobro premešamo in prilijemo mesu. Dušimo še 20 minut.

K divjačinski ruladi dobro teknejo ravioli, tortellini, še najbolj pa idrijski žlikrofi.

Vrtni šetraj je zdravilna in začimbna enoletna rastlina, nezahtevna za gojenje (lepo uspeva tudi na južni strani balkona), v ekološkem vrtarjenju pa ga lahko uporabimo kot odvračalo za listne uši na fižolu. Šetraj cveti od julija do septembra in ima oster ter aromatičen vonj. V ljudskem zdravilstvu se uporablja že zelo dolgo. Spodbuja in lajša prebavo pri težko prebavljivih mastnih mesnih jedeh, pomaga pri napenjanju ter črevesnih in želodčnih krčih. Posušene lističe uporabljamo za začimbo zelja, kumar, fižola, pečene mesa in rib, omak iz paradižnika, raznih nadevov ... Primeren je tudi pri pripravi zeliščnega masla, kot dodatek h kislu in olju ali pa ga namočimo v vino za krepilno pijačo. ☺

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!
Žan in Eva

V ponedeljek, 5. marca 2026, nas je za vedno zapustil naš dolgoletni član **Alfonz Pregelj**, ki ga je boginja Morana pred prihodom pomladi poklicala v svoja lovišča.

Rodil se je 3. avgusta 1946. Otroška leta je preživel v Črnem Vrhu nad Idrijo, kjer je bil že kot otrok tesno povezan z naravo. Kasneje se je z mamo preselil v Novo Gorico, kjer je končal gimnazijo in delovodsko šolo ter se leta 1962 zaposlil v Goriških livnah in nato v Gostolu.

V Lovsko družino (LD) Čepovan je vstopil leta 1980. Po opravljenem lovskem izpitu se je zelo aktivno udeleževal pri raznih delih in nalogah v sami lovski družini. V organih lovske družine je opravljal več nalog, in sicer je bil blagajnik (1984–1988), starešina (1995–1999, 2003–2006, 2011–2019), predsednik nadzornega odbora (1999–2002) in predsednik disciplinskega razsodišča (2019). Aktivno je sodeloval tudi v odborih pri Zvezi lovske družine (ZLD) Gorica, pa tudi v odborih območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL).

Za aktivno in poštveno delo v lovstvu je prejel več odlikovanj in priznanj LD Čepovan, območne ZLD Gorica in Lovske zveze Slovenije (znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge).

Nikoli mu ni bilo žal za izgubljene ure in prehojene korake, le da je bil v lovišču ali v pogonu s svojim psom, tam je bil njegov svet.

Dragi Branko, hvala ti za vsa dobra dela in mentorstva, ki si jih opravil za lovsko družino, in hvala ti za vse lepe trenutke, ki smo jih preživeli s tabo. Ohranili te bomo v lepem in spoštljivem spominu kot aktivnega in delavnega člana naše zelene bratovščine, saj si bil eden najmočnejših stebrov naše lovske družine. Izgubili smo dobrega lovskega prijatelja.

Lovski prapori in lovski rog ob zadnjem pogonu so te še zadnjič pozdravili na pokopališču v Črničah, kjer si ob ženi in mami našel večni mir. Nam lovcem pa bo ostal trajen spomin nate ... Čast tvojemu spominu.

LD Čepovan – T. S.

Mnogo prezgodaj, v 75. letu starosti, smo se 4. marca 2026 na pokopališču v Kočevskih Poljanah poslovili od dolgoletnega člana Lovske družine (LD) Toplice, **Staneta Kumlja**, ki je umrl 28. februarja 2026.

Stane se je rodil 13. novembra 1950 v Novem mestu. Vse življenje je preživel v vasi Kočevske Poljane, ki je z vseh strani obdana z gozdovi. Tam sta si z ženo Verico ustvarila dom in rodili so se jima sinova Silvo in Stanko ter hčerka Mojca. Silvo je šel po očetovih stopinjah in je tudi član LD Toplice. Stane se je izučil za soboslikarja. Ker mu delo ni bilo všeč, se je kmalu prekvalificiral v voznika in delo opravljal v gozdu kot voznik tovornega vozila za prevoz hlodovine. Skratka, gozd je bil prostor, kjer se je dobro počutil.

V LD Toplice je vstopil januarja 1975. Poleg rednih del je kot mentor izobraževal kar nekaj mladih lovcev, bil je tudi gospodar LD Toplice in član disciplinske komisije. Njegovo delo je bilo nagrajeno z družinskimi priznanji, znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejnim znakom za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji.

Stane je bil zelo aktiven tudi na področju polharstva in bil eden od pobudnikov ustanovitve polharskega društva. Tako je bilo leta 1992 ustanovljeno društvo Druščina polharjev POLH na Dolenjskem. Vodenje društva je prevzel leta 1993 in to delo opravljal 30 let. V tem času je društvo uredilo polharski dom na Pogorelcu s čudovitim in poučnim polharskim muzejem. Bil je tudi pobudnik za izvedbo 20-letnega

monitoringa (spremljanja) polha na Pogorelcu in Komolcu. Aktivno je sodeloval pri delu Koordinacijskega odbora polharskih društev Slovenije in pri nastanku knjige Polh in človek. Društvo je pod njegovim vodstvom skrbelo za ohranjanje tradicije lova na polha na osnovi spoštovanja polharskega etičnega kodeksa. Upravni odbor Druščine polharjev POLH na Dolenjskem je na izredni seji v njegovo čast preimenoval Polharski dom na Pogorelcu v Polharski dom Staneta Kumlja na Pogorelcu.

S Stanetovim odhodom je narava izgubila velikega zaveznika. Za vse, kar je storil na področju lovstva in polharstva, se mu lovci LD Toplice in slovenski polharji zahvaljujemo ter mu želimo miren počitek v večnih loviščih.

LD Toplice – B. T. in slovenski polharji

V soboto, 27. junija 2026, nas je dosegla žalostna vest, da je za vedno zaspal **Stanko Šega**, naš dolgoletni tovariš in član Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel. Od Stanka smo se poslovili v pone-

deljek, 6. julija 2026, na mestnem pokopališču v Kočevju.

Stanko se je rodil 11. oktobra 1944 v Grčaricah. Otroštvo je preživel v z gozdovi obdanih Grčaricah, kar je zagotovo pripomoglo, da je vzljudil naravo in kočevske gozdove, ki so v njegovem srcu ostali vse življenje.

Leta 1974 je kot pripravnik vstopil v LD Banja Loka - Kostel in leto kasneje je po opravljenem lovskem izpitu postal njen polnopravni član. Kmalu po sprejemu v članstvo je začel aktivno opravljati najodgovornejše funkcije, saj je že leta 1977 postal tajnik lovske družine in je to funkcijo opravljal do leta 1978. Od sprejetja tajniških zadolžitev naprej je dolgih 22 let opravljal različne funkcije na nivoju lovske družine in zveze lovske družin. Od leta 1981 do 1982 je bil član nadzornega odbora, od leta 1983 do 1984 član komisije za lovsko strelstvo, od leta 1985 do 1986 član disciplinske komisije, od leta 1987 do 1988 gradbeni referent, od leta 1989 do 1995 strelski referent in od leta 1993 do 1999 član Komisije za strelstvo Zveze lovske družin (ZLD) Kočevje.

Za vestno in prizadevno delo je bil večkrat odlikovan; prejel je družinsko priznanje za uspešno delo v lovski družini, znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge, priznanje območne lovske zveze III (bronasta plaketa ZLD Kočevje), jubilejni znak za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji.

Poleg vseh funkcij in zaslug, ki jih je imel Stanko za delovanje lovske organizacije, smo bili nanj upravičeno ponosni tudi iz povsem zasebnega razloga, saj je leta 1967 kot mlad kočevski atlet (metalec krogle in diska, dvigalec uteži) na težkoatletskem dvoboju med Olimpijo in Salzburgom nad glavo dvignil ročko, težko 135 kilogramov. S tem je postavil absolutni rekord v teznem dvigu uteži in postal takratni republiški prvak.

Člani LD Banja Loka - Kostel smo mu hvaležni za vse, kar je storil za nas in našo lovsko družino. V naših srcih bo večno živel v toplem spominu.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Gracjan Simčič, LD Dobrovo,
* 27. 5. 1942, † 1. 6. 2026.

Dino Jež, LD Prestranek,
* 27. 10. 1956, † 13. 6. 2026.

Jože Mihelin, LD Bizeljsko,
* 13. 8. 1955, † 18. 6. 2026.

Marjan Kramer, LD Leskovec v Halozah,
* 23. 11. 1962, † 28. 6. 2026.

Martin Šetinc, LD Dobrča,
* 13. 4. 1946, † 18. 6. 2026.

Stanko Tertinek, LD Kapla,
* 11. 11. 1933, † 21. 6. 2026.

Simon Omahen, LD Laze,
* 26. 7. 1963 † 24. 6. 2026.

Herman Stres, LD Žetale,
* 9. 7. 1942, † 2. 7. 2026.

Milan Pehar, LD Rače,
* 24. 8. 1952, † 2. 7. 2026.

Alojz Potrč, LD Jože Lacko Ptuj,
* 22. 3. 1952, † 3. 7. 2026.

Jože Arh, LD Veliki Podlog,
* 30. 8. 1946, † 8. 6. 2026.

Stanko Šega, LD Banja Loka - Kostel,
* 11. 10. 1944, † 27. 6. 2026.

Alojz Čeh, LD Destrič,
* 13. 5. 1954, † 11. 7. 2026.

Marjan Šantelj, LD Prestranek,
* 15. 8. 1954, † 9. 7. 2026.

Alojz Čermelj, LD Bukovje,
* 29. 6. 1941, † 19. 6. 2026.

Žan Borštnik, LD Cajnarje,
* 18. 9. 1931, † 3. 4. 2026.

Franc Koščak, LD Cajnarje,
* 4. 10. 1942, † 13. 5. 2026.

Milan Modic st., LD Cajnarje,
* 28. 11. 1938, † 17. 12. 2025.

Jožef Šivec, LD Cajnarje,
* 25. 5. 1934, † 4. 2. 2026.

Branko Kanižar, LD Ruše,
* 29. 3. 1938, † 29. 6. 2026.

Franc Maček, LD Bojansko - Štore,
* 4. 8. 1947, † 17. 4. 2026.

Peter Pečecnik, LD Velunja Šoštanj,
* 24. 1. 1968, † 4. 5. 2026.

Albert Kovač, LD Oljka,
* 19. 12. 1943, † 10. 5. 2026.

Ivan Centrih, LD Handil Dobje,
* 24. 3. 1944, † 13. 5. 2026.

Rado Kolar, LD Šentjur,
* 9. 7. 1963, † 13. 5. 2026.

Franc Kumer, LD Grmada Celje,
* 23. 6. 1946, † 12. 6. 2026.

Jožef Praznik, LD Smrekovec Šoštanj,
* 29. 6. 1963, † 21. 6. 2026.

Darko Špiljak, LD Boč,
* 24. 11. 1960, † 21. 7. 2026.

Tonček Strmole, LD Višnja Gora,
* 17. 9. 1948, † 1. 8. 2026.

Maksimilijan Vavtar, LD Velika Loka,
* 29. 3. 1948, † 28. 7. 2026.

Silvijo Ružič, LD Kras Dutovlje,
* 19. 9. 1941, † 29. 7. 2026.

Jožef Arh, LD Veliki Podlog,
* 19. 12. 1943, † 6. 8. 2026.

Alojz Petelinc, LD Dobova,
* 16. 11. 1933, † 2. 8. 2026.

Milovan Keber, LD Gorica,
* 26. 2. 1955, † 1. 8. 2026.

Umrlim časten spomin!

Štirideseti troboj barvarjev med klubi Avstrije – Italije – Slovenije

Klub hanovskih in bavar-skih barvarjev Slovenije, Österreichischer Schweisshundeverein (OSHV) iz Avstrije in Schweisshunde Club Italia (SHCI) iz Italije nadaljujejo tradicionalno druženje kinoloških sodnikov in tekmovalce vodnikov psov barvarjev. Srečanje in tekmovalstvo imenujejo *troboj* ali tudi »mala internacionala«. Do leta 2021 je organizacijo tega srečanja v Sloveniji organizirala Vzrejna komisija (VK) za krvosledce pri Kinološki zvezi Slovenije, po ustanovitvi kluba pa Klub hanovskih in bavar-skih barvarjev Slovenije. Pobudnika sodelovanja sta bila **Jože Vester**, spoštovani kinološki sodnik in vsestranski kinološki strokovnjak, ter **Hans Rader** iz Avstrije. Prvo srečanje in tekmovalstvo barvarjev sta bila že leta 1975 v Avstriji, naslednje leto pa se je na pobudo **Fulvija Pontija** pridružila še Italija. Na začetku je troboj organiziral vsako leto drug klub, pozneje in zdaj pa je vsako drugo leto, prav tako izmenjaje, v organizaciji drugega kluba. Namen pobudnikov troboja je bil, da bi se vodniki barvarjev in sodniki vseh treh klubov – držav – spoznavali, si izmenjevali izkušnje na področju vzreje barvarjev in iskanja oz. zasledovanja obstreljene ali kako drugače poškodovane divjadi ter da bi na terenu vodniki in psi barvarji pokazali svojo usposobljenost na umetnih krvnih sledih, kar je še vedno glavni namen tudi že **40. Troboja** – »male internacionala«.

Letošnji troboj je organizirala Slovenija

V letu 2026 je bil naš klub spet na vrsti za organizacijo troboja. Predsednik kluba **Srečko Mumel** se je s sodelujočima kluboma dogovoril za datum 10. in 11. april 2026 ter da se bodo vodniki in barvarji pomerili v sledenju po umetnih krvnih sledih v sodnikovi prisotnosti. Prav tako se je dogovoril s predstavniki **Lovske družine (LD) Puščava**, katere član je, da bo klubu omogočil organizacijo troboja v njihovem lovišču. Vseh šest sledi so položili v njenem lovišču, lovci pa so pomagali pri položitvi, pripravi prehrane in pogostitvi. Spomniti je treba, da je LD Puščava troboj gostila že leta 2012, prav tako je tudi pomagala pri organizaciji **Samostojne državne preizkušnje**

krvosledcev leta 2023 in leta 2024 sodelovala pri organizaciji **Prve vzrejne preizkušnje krvosledcev**. Vodja troboja je bil predsednik kluba **Srečko Mumel**, strokovni vodja predsednik VK za barvarje **Jožef Verčko**, pri organizaciji pa so pomagali še: **Zdravko Brezovšek**, **Tomaž Burazer**, **Janez Šumak** in **Emanuel Vidmar**. Ocenjevali so kinološki sodniki: **Rober Bandelj**, **Zdravko Brezovšek** in **Raduš Burnik**. Pomočniki na sledi so bili: **Marcel Mumel**, **Andrej Ferlinc**, **Danilo Čelofiga**, **Boštjan Potočnik**, **Uroš**

Erwin Wadl s hanovskim barvarjem **Hadesom Kaisermühlom** ter sodniki spremljevalci: inž. **Markus Leitner**, **Bernhard Kiesel**, **Helmut Erlsbacher**. Iz italijanskega kluba so se troboja udeležili predsednik kluba **Gunter Mittelzwei**, vodnik **Lorenzo Lotto** z bavarsko barvarko **Greto** in vodnik **Danilo Vendrame** s hanovsko barvarko **Teno** ter spremljevalci na sledi **Mauro Lupi**, sodnik FCI, **Paolo Alzapiedi** in **Samuele Malagoli**. Poleg njih so se troboja udeležili še drugi vodniki barvarjev iz vseh klubov.

Martin Schuster in starešina LD Puščava **Tomaž Golob**. Po zaigrani himni in skladbi **rogistov Lovske zveze (LZ) Maribor** je udeležence pozdravil predsednik kluba **Srečko Mumel** in jim predstavil program tistega dne, prav tako tudi starešina LD Puščava **Tomaž Golob**. Za njim je strokovni vodja **Jožef Verčko** predstavil pravilnik, po katerem bo potekalo ocenjevanje in izžrebal sledi. Med odprtjem so rogisti zaigrali več pesmi.

V okolici lovske kočice je sledila prva disciplina *odložitve psov in*

Foto: Jožef Verčko

Skupinska fotografija po razglasitvi rezultatov

Hriberšek in **Eugen Grešovnik**, ki so sledi predhodno označili.

Kri in parklje za polaganje sledi sta priskrbeli **Srečko** in **Marcel Mumel**, tri trupe telet jelenjadi za položitev na koncu sledi pa lovci LD Puščava. **Srečko Mumel** je tudi rezerviral prenočišča za vse prijavljene udeležence. Po dogovoru z drugima kluboma organizator troboja nosi vse stroške prehrane za vse udeležence in stroške prenočišč za kinološke sodnike oz. terenske spremljevalce na sledi ter vodnike barvarjev, ki sodelujejo na troboju.

Naš klub sta zastopala vodnika **Marko Boškjin** z bavarskim barvarjem **Blujem** in **Bojan Hozjan** s hanovskim barvarjem **Ecom**.

V lovske kočice LD Puščava so se udeleženci troboja zbrali 10. aprila 2026 ob 12. uri. Iz avstrijskega kluba so se troboja udeležili predsednik kluba **Gunter Baier**, vodnik inž. **Martin Baier** z bavarskim barvarjem **Billyjem vom Hirschenrieglom** in vodnik

Po kosilu ob 13. uri je bil sodniški sestanek, ki ga je vodil strokovni vodja **Jožef Verčko**. Predstavil je **Pravilnik o upornostni preizkušnji v delu po prvi sledi za vse pasme lovskih psov** in ocenjevalni list. V razpravi je bilo ugotovljeno, da v vseh klubih enako ocenjujemo vse discipline, razen discipline *pokazanje mrtve divjadi*, ter da napake klubih obravnavamo oz. ocenjujemo. Naše kinološke sodnike, spremljevalce iz drugih klubov in dva pomočnike na sledi je razdelil v tri skupine ter jim določil območje za polaganje sledi. Vsaka skupina je položila dve krvni sledi.

Po vrnitvi vseh skupin s terena je v lovske kočice zavladalo prijetno druženje z izmenjavo izkušenj.

Naslednji dan zjutraj je bil v lovske kočice zajtrk za vse udeležence. Ob 9. uri je bilo slavnostno odprtje troboja, ki sta se ga udeležila predsednik **Internationaler Schweisshundeverband (ISHV)**

preskus strelomirnosti, nakar so vse skupine odšle na teren. V času sledenja na terenu in do vrnitve vodnikov ter sodnikov s terena so imeli **Srečko Mumel**, **Jožef Verčko** in **Janez Šumak** sestanek s predsednikom **ISHV** Martinom Schusterjem. Glavni temi sestanka sta bili sodelovanje med člani **ISHV** in vzreja barvarjev. Mnenje predsednika Schusterja in Upravnega odbora **ISHV** je bilo, da **ISHV** ni dobro seznanjen z vsemi aktivnostmi posameznih klubov in da je vodstvo pripravljeno pomagati ter se udeležiti posameznih aktivnosti klubov. **Jožef Verčko** ga je seznanil, da je v našem klubu večina barvarjev z vzrejnimi dovoljenjem, zato se poslužujemo možnosti parjenja plemenjakinj v tujini. Zaključek sestanka je bil, da pred načrtovanimi aktivnostmi v klubu vedno obveščajmo, da bodo v **ISHV** vedeli za vse aktivnosti kluba, se pa bodo posameznih aktivnosti tudi osebno udeležili, če jih bomo po-

vabili. Dobro je, da se za parjenje poslužujemo plemenjakov v tujini, je pa opozoril, da mladičev barvarjev ne smemo oddajati drugim kot članom ISHV.

Tekmovalne skupine so se s sledenja vrnilo do 12. ure, sodniki pa so izpolnili ocenjevalne liste. Jožef Verčko in Emanuel Vidmar sta zbrala podatke in pripravila diplome. Takoj nato sta sledila že razglasitev rezultatov in zaključek tekmovanja, kamor so z zaigranimi napevi in skladbami vabili rogisti LZ Maribor.

Rezultate sta razglasila Srečko Mumel in Jožef Verčko.

Vodniki so dosegli naslednje rezultate v sledenju:

– **Danilo Vedrame** (Italija) s hanovrsko barvarko **Ateno** je zbral 140 točk in zasedel 1. mesto;

– **Erwin Wadl** (Avstrija) s hanovrskim barvarjem **Hadesom Kaisermühlo** je zbral 134 točk in 2. mesto;

– **Lorenzo Lotto** (Italija) s hanovrsko barvarko **Greto** je zbral 96 točk in 3. mesto;

– **Martin Baier** (Avstrija) z bavarskim barvarjem **Billyjem vom Hirschenrieglom** je zbral 94 točk in 4. mesto;

– **Marko Boškin** z bavarskim barvarjem **Blujem** je zbral 93 točk in 5. mesto ter

– **Bojan Hozjan** je s hano-

vrskim barvarjem **Ecom** zbral 75 točk in zasedel 6. mesto.

Udeležence je nagovoril tudi predsednik ISHV Martin Schuster in vsem vodnikom čestital za dosežene rezultate. Pohvalil je dobro organizacijo troboja in zaželel, da bi nadaljevali takšnim sodelovanjem med klubi ISHV.

Prav tako sta se nam predsednik avstrijskega kluba Gunter Baier in predsednik italijanskega kluba Gunter Mittlwei zahvalila za dobro izvedbo troboja. Posebno sta pohvalila naše gostoljubje, prijetno druženje in pogostitev, za kar so imeli največ zaslug **Lea Mumel**, **Aleš Fortner** ter drugi

lovci. Gunter Baier je nato že povabil predstavnike kluba na 41. troboj, ki ga bo leta 2028 organiziral avstrijski klub.

Na koncu se je Srečko Mumel v imenu kluba vsem sodelujočim zahvalil za pomoč pri organizaciji troboja: LD Puščava, terenskim pomočnikom na sledi, kinološkim sodnikom, vsem sodelujočim lovčcem LD Puščava in seveda sponzorjem ter darovalcem, ki so prispevali darila za udeležence troboja, prevajalcem Lei Mumel, **Hajrudinu Osmanovcu** in **Natki Vrečko** ter »kuharjem« za okusno pripravljeno hrano.

Jožef Verčko

Občni zbor LKD Maribor

Člani Lovsko-kinološkega društva (LKD) Maribor so se v torek, 23. junija 2026, zbrali na letnem občnem zboru. Srečanje je potekalo v osrčju pohorskih gozdov, v lovskem domu **Lovske družine (LD) Hoče**. Zbor je vodil predsednik **Zdravko Brezovšek**, v delovnem predsedstvu pa sta bila še **Mojca Rihter** in častni član **Anton Selinšek**.

Najprej so podelili priznanja vodnikom, ki so na preizkušnjah, ki jih je organiziral LKD Maribor, dosegli rezultate za I. nagradni razred. Nato je sledila slavnostna podelitev odlikovanj zaslužnim članom. Odlikovanje **Kinološke zveze Slovenije (KZS)** – red za kinološke zasluge I. stopnje – je prejel **Marjan Gselman**, član LD Pobrežje - Miklavž. Znak »vodnik LKD« za opravljeno najvišjo državno preizkušnjo za določeno pasemsko skupino pa sta prejela **Emil Lobnik** (LD Hoče) in **Dušan Kotnik** (LD Oplotnica).

O delu LKD Maribor v preteklem letu – društvo sicer zdru-

Foto: Božidar Kunej

Marjan Gselman (levo) je prejel najvišje kinološko odlikovanje iz rok predsednika LKD Zdravka Brezovška.

žuje 1860 članov v 40 lovskih družinah – so poročali predsednik društva Zdravko Brezovšek, predsednik strokovnega sveta Anton Selinšek, tajnik **Božidar Kunej**,

blagajničarka **Vlasta Ciringar**, predsednik nadzornega odbora **Dušan Vodopivec** ter predsednik disciplinske komisije **Kristjan Stergar**. Predsednica verifika-

cijske komisije **Kaja Šoštarčič** je ugotovila, da je prisotna zadostna večina delegatov, zato je bil občni zbor sklepčen.

Predsednik je v poročilu navzoče seznanil z delom, opravljenem v minulem letu. Spomladi je na lastnem vadbišču LKD potekalo brezplačno šolanje lovskih psov po programu VP 1-2 za člane LKD. Vadbišče še posebno družabno zaživi v spomladanskih mesecih. Kasneje so na istem prostoru opravili telesno ocenjevanje vseh pasem lovskih psov. Med uporabnostnimi preizkušnjami v loviščih lovskih družin so potekale: uporabnostna preizkušnja po krvni sledi v Šmartnem na Pohorju, preizkus naravnih zasnov goničev v Oplotnici, uporabnostna preizkušnja šarivcev v Pernici, jesenska vzrejna preizkušnja ptičarjev v Staršah ter preizkus naravnih zasnov psov jamarjev v Radljah ob Dravi.

V brunarici na vadbišču potekajo tudi seje upravnega odbora LKD in vseh komisij, pozimi pa sestanke preselijo na sedež **Lovske zveze (LZ) Maribor**. Lani so uredili parkirišče in oko-

Foto: Božidar Kunej

Delovno predsedstvo in delegati Občnega zbora LKD Maribor

Foto: Božidar Kunej

Prijetna kinološka razprava v stoletni kleti lovskega doma

lico vadbenega poligona, ki sta mariborskim lovskim kinologom lahko v ponos. Smo namreč med redkimi LKD v Sloveniji, ki se lahko pohvalimo z lastnimi prostori in urejenim vadbiščem. Ob tem se je predsednik zahvalil članom **Upravnega odbora LKD Maribor** in še posebej vodstvom lovskih družin, ki imajo posluh za kinologijo, za uporabo lovišča in pomoč pri izvedbi kinoloških preizkušenj ter vsem sodnikom za korektno sojenje. Brez sodelovanja lovskih družin in njihovih

kinologov bi preizkušnje le težko organizirali tako kakovostno, je še poudaril Brezovšek.

Udeleženci občnega zbora so v nadaljevanju potrdili vsa poročila organov LKD za preteklo leto in sprejeli programski ter finančni načrt za letos (2026). Le-ta med drugim predvideva sodelovanje z LZ Maribor in izvedbo izobraževanj: *Pes, lovec in lov – vstop v svet lovske kinologije*, *Začetni tečaj krvosledništva* ter *Nadaljevalni tečaj za vodnike lovskih psov pri delu*

na malo divjad s poudarkom na prinašanju.

Letošnje leto je bilo za KZS tudi volilno. Člana upravnega odbora KZS še naprej ostajata Zdravko Brezovšek in Marjan Gselman.

Mariborski lovski kinologi so občni zbor sklenili z živahno razpravo o izvedbi letošnjih kinoloških preizkušenj, lovski kinologiji nasploh in pričakovanem novem *Pravilniku o uporabi lovskih psov v lovišču*. Kot se za takšen dogodek spodobi, so uradni del končali ob obloženi mizi, nato pa druž-

nje nadaljevali v urejeni stoletni kleti lovskega doma. Tam se je predsednik LKD Maribor zahvalil starešini LD Hoče Emilu Lobniku, ki je hkrati tudi član Upravnega odbora LKD Maribor, za izjemno gostoljubje in topel sprejem. Ob tem je razprava postala še bolj sproščena, udeleženci pa so se zadovoljni razšli v poznih urah, ko je bila luna na nebu že visoko nad Pohorjem.

Božidar Kunej,
tajnik LKD Maribor

Foto: Andrej Miklavčič

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR, d.o.o.,
 Brnčičeva 13, 1231 Ljubljana - Črnuče
 Tel.: 01 426 32 72
 tehnooptika@siol.net
 www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff P3 8x42,
cena: 180,00 €

NIKON Monarch M5 8x42,
cena: 329,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov

ZADNJI KOSI !
OPREMI SE ZA JESEN IN ZIMO,
PO UGODNIH CENAH!

Alaska TUNDRA 3
TOPLA IN VODOODPORN
LINIJA ZA ČAKANJE

Alaska SUPERIOR pro
LAHKA, VODOODPORN IN
ZRAČNA OBLEKA ZA AKTIVEN LOV.

Ob nakupu v spletni trgovini uporabi kodo:
ALASKASEP30

Akcija velja v septembru oziroma do razprodaje zalog.

Bolje deževen dan v naravi, kot sončen dan v pisarni !

www.avantura.info **031 600 308**
Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska cesta 44, 6230 Postojna

VUTE
PUŠKARSTVO
LOVSKAOPREMA.SI

18. 9. 2026

VABLJENI NA

OTVORITEV NOVE TRGOVINE

Puškarstvo Vute | Cesta XIV. divizije 116A, 2000 Maribor | www.lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 070 666 429

PRODAJALNA in SPLETNA TRGOVINA

info@hubro.si
+386 41 220 288

Vse za **LOV** in PROSTI čas

Dobja vas 16 a
Ravne na Koroškem

SLOV ARMS

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67 **URNIK:**
 Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00
 E-mail: info@slovarms.si

NOVO

TR-Dog

TR-Dog – Nova generacija sledenja in šolanja psov.

Napreden hibridni sistem (GPS / GLONASS / BeiDou + 4G + radio) za zanesljivo sledenje lovskim in športnim psom v vseh pogojih.

KLJUČNE FUNKCIJE:	PREDNOSTI:
• sledenje do 20 psov	• spremljanje v realnem času
• osveževanje lokacije 2,5 s	• HD satelitski zemljevidi
• natančnost do 1 m	• zgodovina gibanja 15 dni
• 109 satelitov	• deljenje lokacije
• doomet 15 km (radio)	• upravljanje ovratnice
• neomejen doomet (4G)	• IPX7 vodoodpornost
• poslušanje lajanja v živo	• zamenljive baterije
• beeper – pes v stoji	• do 35 h ovratnica
• elektronska ograja	• do 20 h ročna naprava
• vibracija in impulzi	• slovenski meni

Idealno za lovce, kinologe in lastnike več psov.
Cenovno neprimerljivo najugodnejši, že od 649€.
2 letna garancija in zagotovljena podpora.

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

L I E M K E

